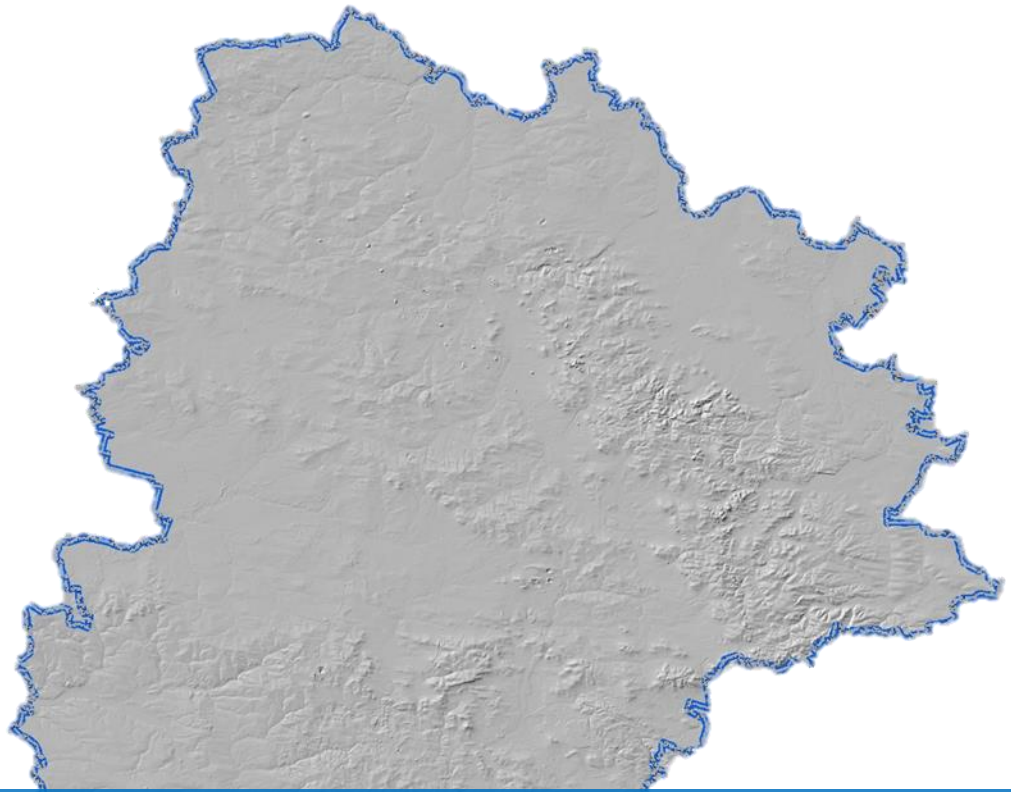

Województwo
Śląskie

Analiza struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim wg stanu na dzień 1 stycznia 2023 roku

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
Wstęp	5
STAN EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	8
Mapa administracyjna województwa śląskiego	9
Zestawienie powierzchni powiatów województwa śląskiego	10
Zestawienie powierzchni miast na prawach powiatu województwa śląskiego.....	10
Ogólne dane o województwie śląskim	11
Zmiany struktury ewidencji gruntów i budynków w województwie śląskim	11
Liczba działek ewidencyjnych w powiatach województwa śląskiego	12
Liczba działek ewidencyjnych w miastach na prawach powiatu województwa śląskiego	12
Zestawienie miast i powiatów wg liczby działek	13
Zestawienie miast i powiatów wg średniej powierzchni działek	13
STRUKTURA ZMIAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW	14
Podział grup rejestrowych	15
Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa śląskiego	17
Struktura własności gruntów w województwie śląskim.....	18
Struktura gruntów Skarbu Państwa	18
Struktura gruntów województw.....	19
Struktura gruntów powiatów.....	19
Struktura gruntów gmin	20
Struktura gruntów osób fizycznych	20
Struktura gruntów wspólnot gruntowych	21
Struktura gruntów spółdzielni.....	21
Struktura gruntów spółek prawa handlowego	22
Struktura gruntów kościołów i związków wyznaniowych	22
Struktura gruntów innych podmiotów ewidencyjnych	23
Struktura własności gruntów rolnych.....	23
Struktura własności gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.....	24
Struktura własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	24
Struktura własności gruntów pod wodami	25
Struktura własności terenów różnych.....	25
Udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	26
Udział gruntów stanowiących własność Województw w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	27
Udział gruntów stanowiących własność Powiatów w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	28
Udział gruntów stanowiących własność Gmin w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	29

Udział gruntów stanowiących własność Osób fizycznych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	30
Udział gruntów stanowiących własność Wspólnot gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego.....	31
Udział gruntów stanowiących własność Spółdzielni w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	32
Udział gruntów stanowiących własność Spółek prawa handlowego w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego.....	33
Udział gruntów stanowiących własność Kościołów i związków wyznaniowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	34
Udział gruntów stanowiących własność Innych podmiotów ewidencyjnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	35
Zestawienie dominującej struktury własności w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	36
STRUKTURA ZMIAN SPOSOBU UŻYTKOWANIA GRUNTÓW.....	37
Podział użytków gruntowych.....	38
Struktura użytków gruntowych w województwie śląskim	45
Udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego.....	46
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego.....	47
Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	48
Udział gruntów pod wodami w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	49
Udział terenów różnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	50
Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	51
ANALIZY AGRARNE NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN	52
Struktura użytków rolnych w obrębach wybranych gmin	54
Struktura gruntów ornych w obrębach wybranych gmin.....	55
Struktura gruntów leśnych w obrębach wybranych gmin	56
Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w obrębach wybranych gmin.....	57
Struktura nieużytków w obrębach wybranych gmin	58
Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych w obrębach wybranych gmin	59
Średnia liczba działek w gospodarstwie w obrębach wybranych gmin.....	60
Zapotrzebowanie na prace scaleniowe w obrębach wybranych gmin	61
Występowanie rowów melioracyjnych wymagających konserwacji w obrębach wybranych gmin.....	62
Występowanie dróg transportu rolnego wymagających przebudowy lub modernizacji w obrębach wybranych gmin (udział procentowy).....	63
Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne w obrębach wybranych gmin.....	64
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	65

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

Wstęp

Realizując zadania Marszałka Województwa w zakresie art. 7c ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1752 z późn. zm.) obejmujące:

- analizę zmian w strukturze agrarnej oraz programowanie i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych,
- monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji,

w oparciu o wojewódzkie zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na dzień 1 stycznia 2023 roku oraz Programy prac urządzeniowo-rolnych dla Gmin Panki, Mstów i obszaru wiejskiego Gminy Szczekociny opracowano przedstawione wykresy oraz kartogramy.

Niniejsze opracowanie stanowi kontynuację wydawanych cyklicznie przez Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego analiz z zakresu struktury własności i sposobów użytkowania gruntów w województwie śląskim.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje problematykę kompleksowego gospodarowania przestrzenią, począwszy od zmian struktury własności i sposobów użytkowania gruntów w ujęciu całego województwa aż do analizy poszczególnych powiatów i gmin objętych Programami prac urządzeniowo-rolnych.

Celem opracowania jest przedstawienie badań i analiz, które mogą posłużyć do zdiagnozowania kierunków i zmian w strukturze agrarnej jakie miały miejsce w ostatnich latach na obszarze województwa śląskiego.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie użyteczne dla wielu osób i instytucji zajmujących się problematyką przemian strukturalnych.

Podstawowe pojęcia

Zdefiniowane podstawowe pojęcia występujące w niniejszym opracowaniu:

Budynek – obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U. 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

Działka ewidencyjna – ciągły obszar gruntu, położony w granicach jednego obrębu ewidencyjnego, jednorodny pod względem prawnym, wydzielony z otoczenia za pomocą granic działek ewidencyjnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Ewidencja gruntów i budynków – system informacyjny zapewniający gromadzenie, aktualizację oraz udostępnianie, w sposób jednolity dla kraju, informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych podmiotach władających lub gospodarujących tymi gruntami, budynkami lub lokalami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1752 z późn. zm.).

Jednostki rejestrowe gruntów – tworzą działki ewidencyjne położone w granicach jednego obrębu ewidencyjnego i będące przedmiotem identycznych praw i odpowiadających im udziałów w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Grupy rejestrowe – ustalone dla jednostek rejestrowych, na podstawie statusu podmiotów (właścicieli oraz użytkowników wieczystych gruntów, jednostek organizacyjnych sprawujących zarząd albo trwały zarząd nieruchomościami, państwowych osób prawnych, którym Skarb Państwa powierzył w stosunku do jego nieruchomości wykonywanie prawa własności lub innych praw rzeczowych, organów administracji publicznej, które gospodarują nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa oraz gminnych, powiatowych i wojewódzkich zasobów nieruchomości, użytkowników gruntów państwowych i samorządowych) i przysługujących im wielkości udziałów 16 grup rejestrowych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Jednostka ewidencyjna – obszar gminy, a w przypadku miast w których są wyodrębnione dzielnice lub delegatury, jednostką ewidencyjną może być obszar dzielnicy lub delegatury w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Nieruchomość lokalowa – w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.) jest to części budynku, jeżeli na mocy przepisów szczególnych (ustawy z 24 czerwca 1994 r. o własności lokali) stanowi odrębny od gruntu przedmiot własności.

Obręb ewidencyjny – w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.) na obszarach miast może obejmować całe miasto lub jego wydzieloną część, natomiast na obszarach wiejskich obręb ewidencyjny może obejmować całą wieś wraz z przyległymi do niej obiektami fizjograficznymi lub jej wydzieloną część i jest oznaczony nazwą i numerem, które są unikalne w jednostce ewidencyjnej.

Powierzchnia ewidencyjna – powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Powierzchnia geodezyjna – powierzchnia jednostek podziału terytorialnego państwa według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Struktura agrarna – ogół najszerzej pojętych warunków, w jakich przebiega produkcja rolna i zbyt produktów, można ją polepszyć poprawiając strukturę terenową danego obszaru, strukturę rynku oraz strukturę obszarową gospodarstw rolnych (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura użytkowania gruntów – udział powierzchni poszczególnych użytków gruntowych w ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw, wsi lub jednostek administracyjnych (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura użytków rolnych – udział powierzchni poszczególnych rodzajów użytków rolnych w ogólnej powierzchni tych użytków (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura władania gruntami – struktura stanu władania gruntami, udział powierzchni zgrupowanych wg. form władania w ogólnej powierzchni gruntów lub udział poszczególnych nieruchomości w ogólnej powierzchni gruntów o określonej formie władania (Polska Norma PN-R-04151).

Użytek gruntowy – część powierzchni ziemi użytkowany w sposób jednolity (Polska Norma PN-R-04151).

Zbiorcze zestawienie gruntów – opracowane w ramach Zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków powiatowe, wojewódzkie i krajowe zestawienia zbiorcze danych, sporządzone według stanu na dzień 1 stycznia każdego roku, wyodrębniające tereny miejskie i wiejskie, w układzie grup rejestrowych odpowiednio dla działek ewidencyjnych - z podziałem na poszczególne rodzaje użytków gruntowych, budynków - z podziałem na rodzaje budynków oraz lokali – z podziałem na rodzaje lokali w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

ROZDZIAŁ II

**STAN EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW
W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM**

Mapa administracyjna województwa śląskiego

**Zestawienie powierzchni powiatów województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01.01.2023 r.)**

Lp.	Powiat/Miasto na prawach powiatu	Symbol teryt. GUS	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Powierzchnia geodezyjna [ha]
1	będziński	2401	36 425	36 430
2	bielski	2402	45 785	45 806
3	cieszyński	2403	73 005	73 027
4	częstochowski	2404	152 159	152 184
5	gliwicki	2405	66 319	66 474
6	kłobucki	2406	88 834	88 860
7	lubliniecki	2407	81 706	82 215
8	mikołowski	2408	23 260	23 284
9	myszkowski	2409	47 947	47 930
10	pszczyński	2410	46 989	47 142
11	raciborski	2411	54 233	54 373
12	rybnicki	2412	22 299	22 362
13	tarnogórski	2413	64 342	64 420
14	bieruńsko-lędziański	2414	15 796	15 814
15	wodzisławski	2415	28 663	28 681
16	zawierciański	2416	100 365	100 366
17	żywiecki	2417	104 008	104 004

**Zestawienie powierzchni miast na prawach powiatu województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01.01.2023 r.)**

Lp.	Powiat/Miasto na prawach powiatu	Symbol teryt. GUS	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Powierzchnia geodezyjna [ha]
1	m. Bielsko-Biała	2461	12 441	12 445
2	m. Bytom	2462	6 938	6 948
3	m. Chorzów	2463	3 325	3 332
4	m. Częstochowa	2464	15 970	15 972
5	m. Dąbrowa Górnicza	2465	18 881	18 873
6	m. Gliwice	2466	13 365	13 388
7	m. Jastrzębie Zdrój	2467	8 521	8 534
8	m. Jaworzno	2468	15 243	15 241
9	m. Katowice	2469	16 437	16 473
10	m. Mysłowice	2470	6 546	6 567
11	m. Piekary Śląskie	2471	3 991	3 986
12	m. Ruda Śląska	2472	7 762	7 764
13	m. Rybnik	2473	14 820	14 828
14	m. Siemianowice Śląskie	2474	2 547	2 551
15	m. Sosnowiec	2475	9 109	9 116
16	m. Świętochłowice	2476	1 332	1 330
17	m. Tychy	2477	8 173	8 181
18	m. Zabrze	2478	8 027	8 042
19	m. Żory	2479	6 455	6 464

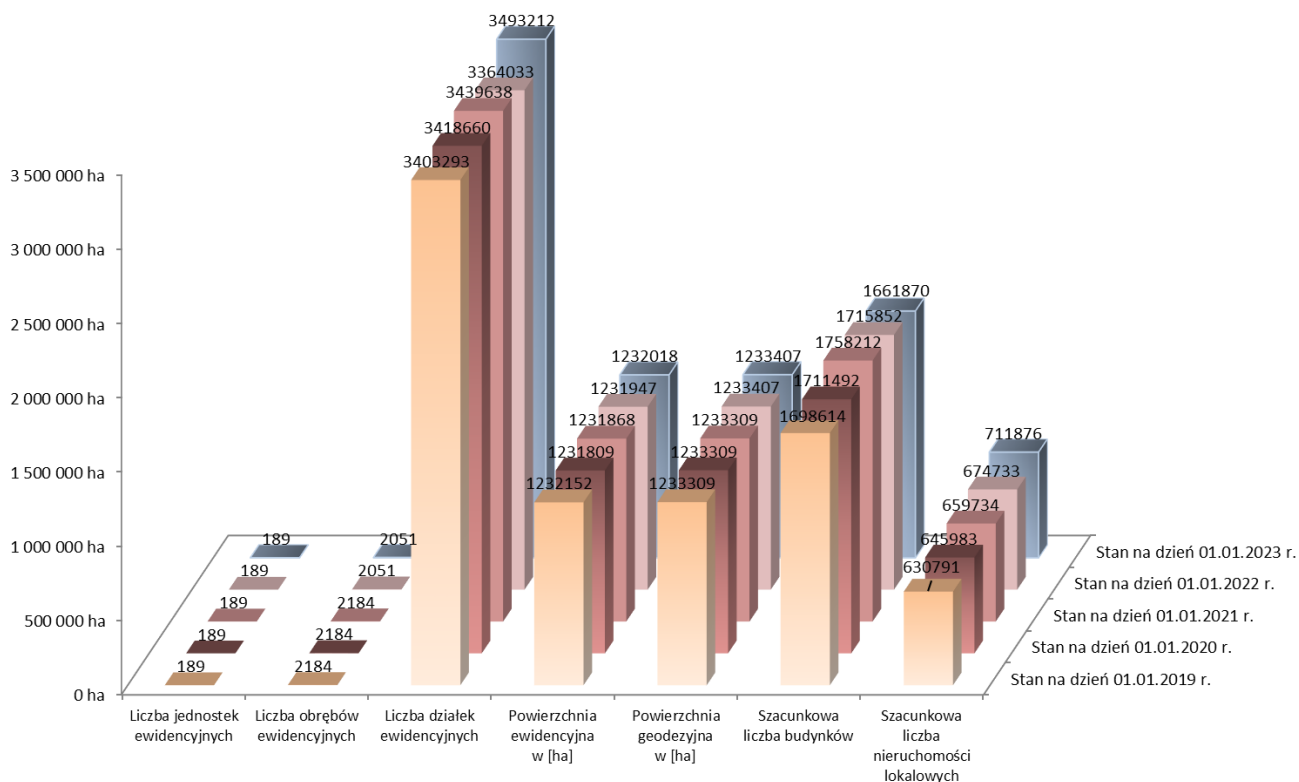
Ogólne dane o województwie śląskim (wg stanu na dzień 01.01.2023 r.)

	Ogółem
Liczba jednostek ewidencyjnych	189
Liczba obrębów ewidencyjnych	2 051
Liczba działek ewidencyjnych	3 493 212
Liczba jednostek rejestrowych gruntów	1 467 815
Powierzchnia ewidencyjna w [ha] ¹	1 232 018
Powierzchnia geodezyjna w [ha] ²	1 233 407
Liczba budynków ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków	1 661 870
Liczba lokali ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków	711 876

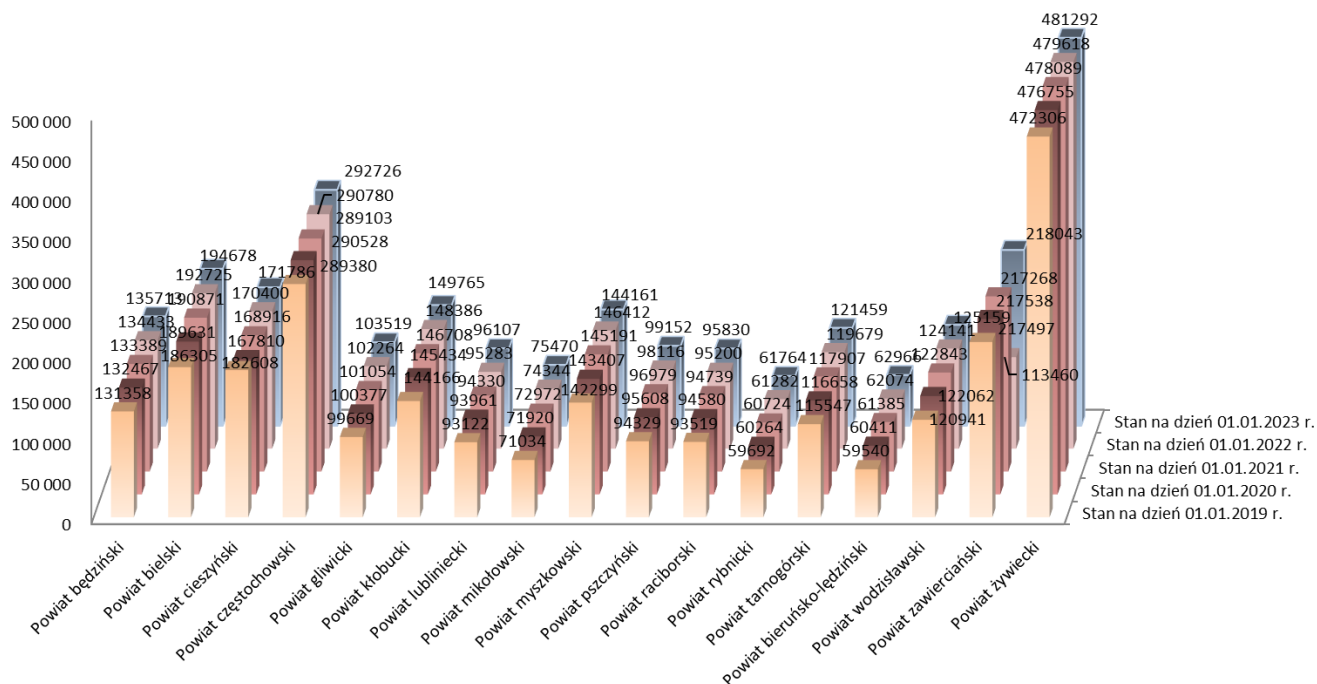
¹ powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków,

² powierzchnia według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa

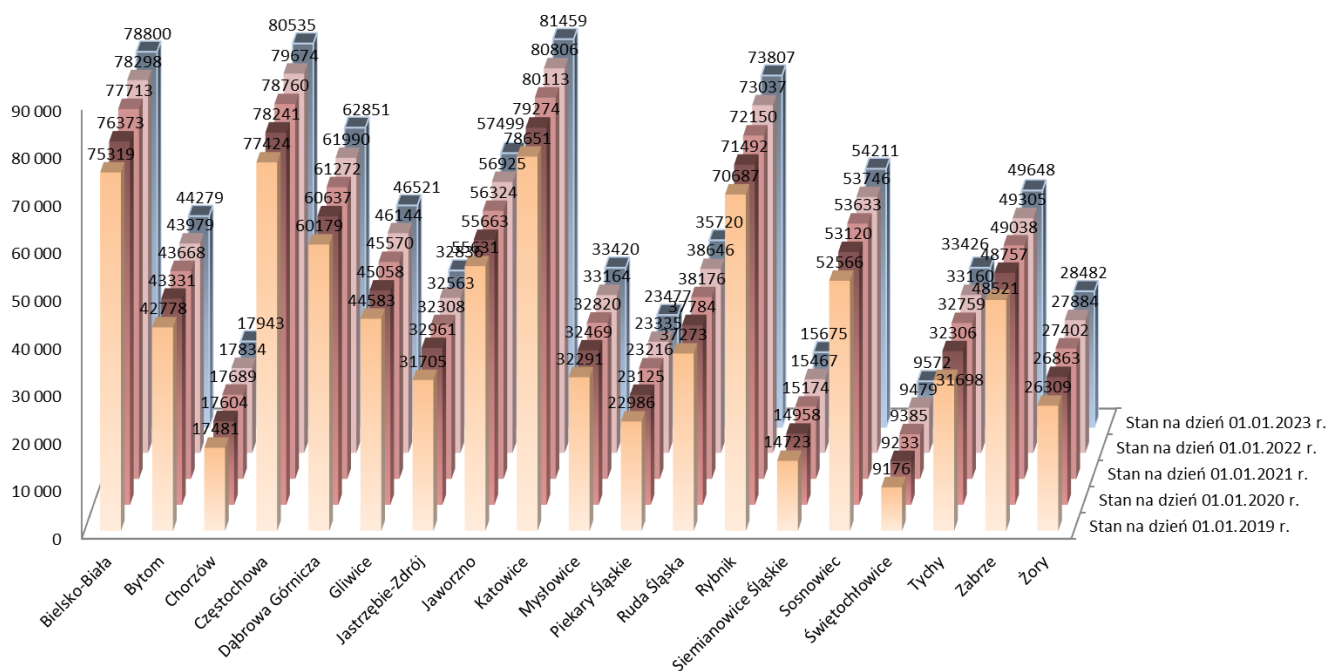
Zmiany struktury ewidencji gruntów i budynków w województwie śląskim

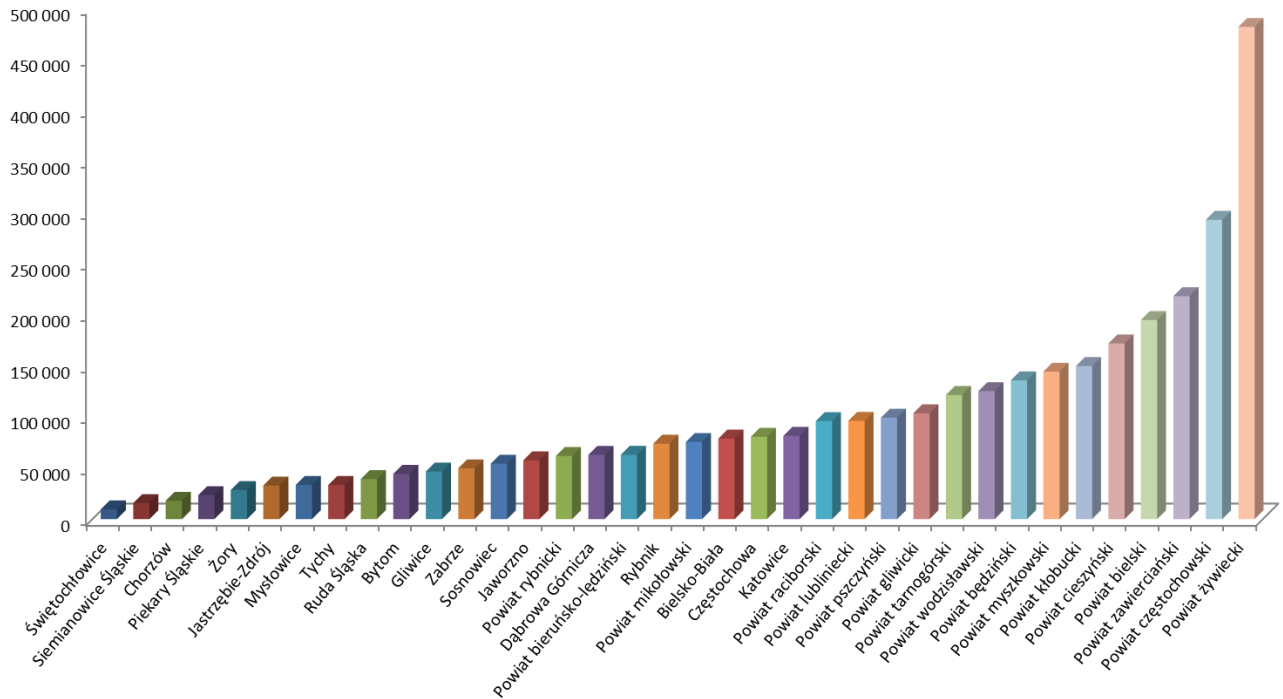
Liczba działek ewidencyjnych w powiatach województwa śląskiego

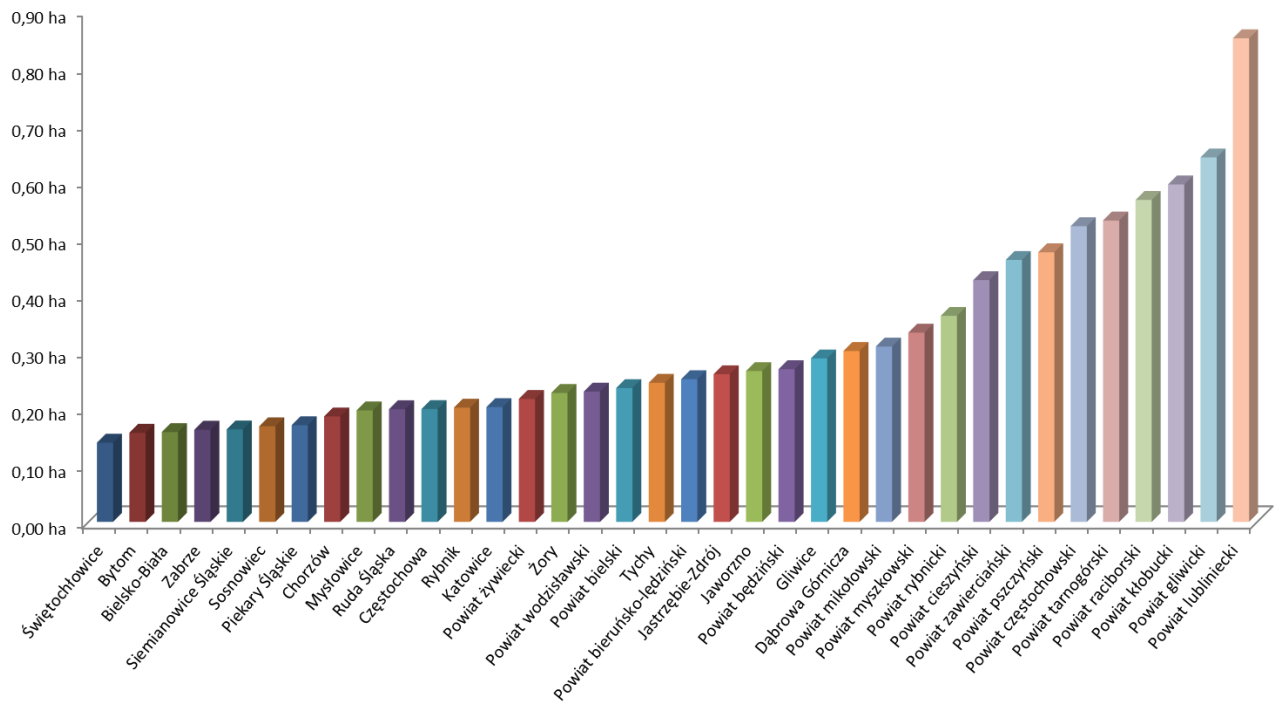
Liczba działek ewidencyjnych w miastach na prawach powiatu województwa śląskiego

Zestawienie miast i powiatów wg liczby działek (stan na dzień 01.01.2023 r.)

Zestawienie miast i powiatów wg średniej powierzchni działek (stan na dzień 01.01.2023 r.)

ROZDZIAŁ III
STRUKTURA ZMIAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Podział grup rejestrowych

Przyjęty w niniejszym opracowaniu podział na grupy rejestrowe został wprowadzony do ewidencji gruntów i budynków rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.).

Podział grup rejestrowych - właścicieli nieruchomości i władających (zwanymi „podmiotami ewidencyjnymi”):

- grupa 1** - Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 2** - Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 3** - jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne;
- grupa 4** - gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 5** - gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 6** - jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- grupa 7** - osoby fizyczne;
- grupa 8** - spółdzielnie;
- grupa 9** - kościoły i związki wyznaniowe;
- grupa 10** - wspólnoty gruntowe;
- grupa 11** - powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 12** - powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 13** - województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 14** - województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 15** - spółki prawa handlowego;
- grupa 16** - inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1-15.

Na potrzeby niniejszego opracowania zastosowano następujący **podział podmiotów ewidencyjnych**, który powstał z połączenia poszczególnych grup rejestrowych:

Skarb Państwa - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 1, 2 i 3, gruntów których właścicielem jest Skarb Państwa, niezależnie od sposobu ich władania,

Gminy - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 4, 5 i 6, gruntów których właścicielem są gminy, niezależnie od sposobu ich władania,

Osoby fizyczne - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 7,

Spółdzielnie - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 8,

Kościoły i związki wyznaniowe - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 9,

Wspólnoty gruntowe - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 10,

Powiaty - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 11 i 12, gruntów, których właścicielem są powiaty, niezależnie od sposobu ich władania,

Województwa - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 13 i 14, gruntów których właścicielem jest województwo, niezależnie od sposobu ich władania,

Spółki prawa handlowego - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 15.

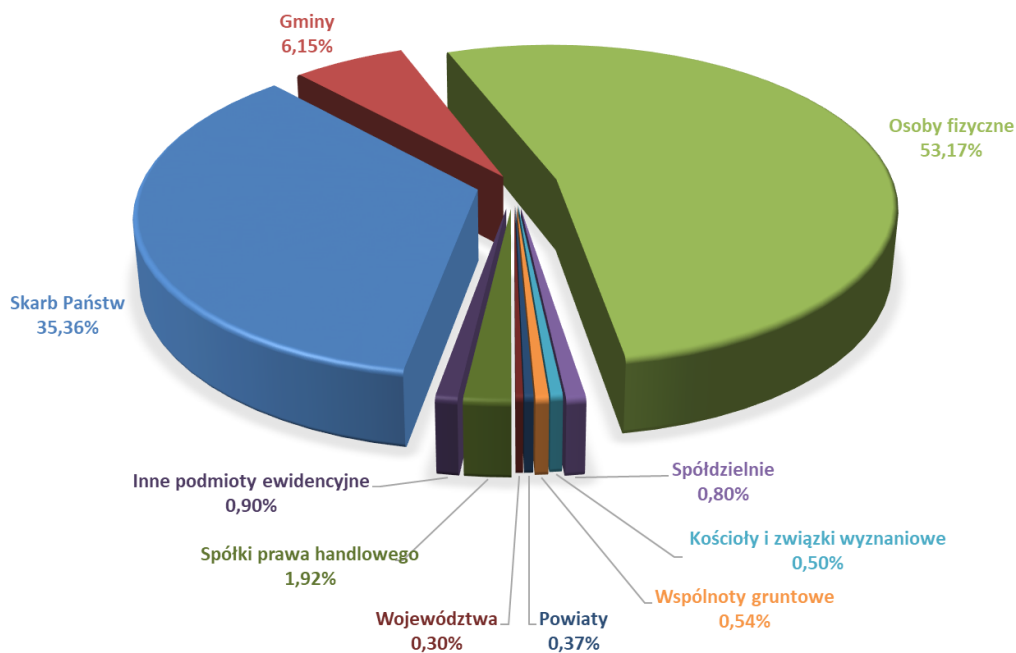
Inne podmioty ewidencyjne - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 16.

Wyodrębniono też podział na **podmioty publiczne** do których zaliczono grupy rejestrowe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14 i **podmioty prywatne** do których zaliczono grupy rejestrowe 7, 8, 9, 10, 15 i 16.

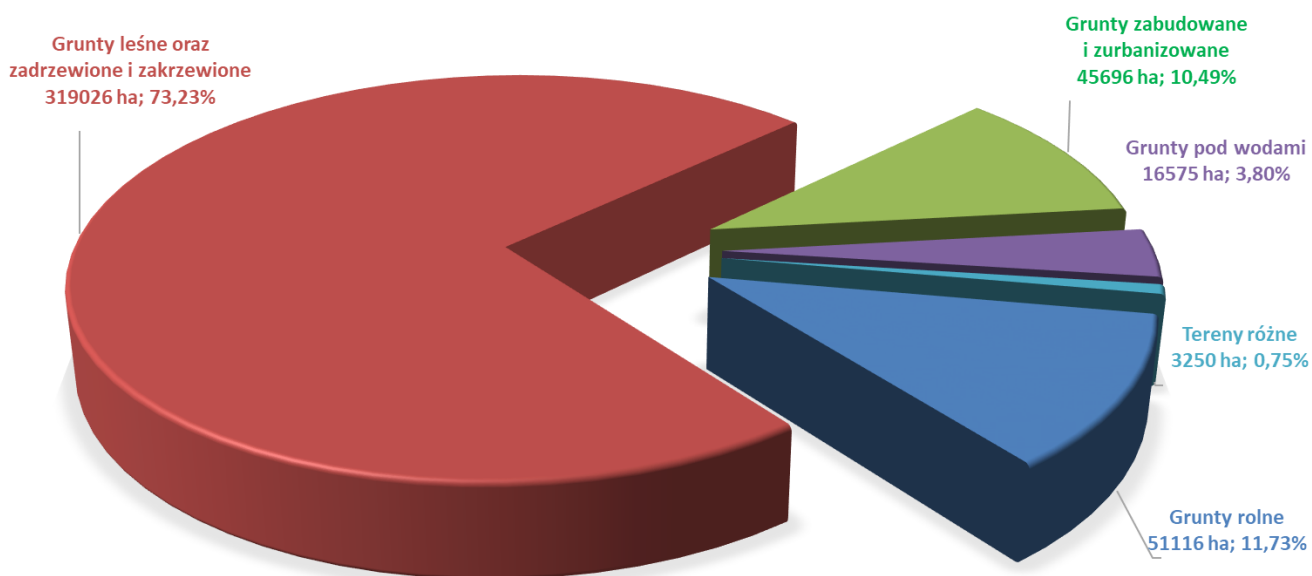
**Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01. 01. 2023 r.)**

Nr Grupy	Nazwa Grupy Rejestrowej	Powierzchnia grupy [ha]	Powierzchnia podmiotów ewidencyjnych [ha]
GR 1	Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	392 274	435 663
GR 2	Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	36 293	
GR 3	jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	7 096	
GR 4	gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	69 606	75 735
GR 5	gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	4 499	
GR 6	jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego	1 630	
GR 7	osoby fizyczne	655 055	655 055
GR 8	spółdzielnie	9 823	9 823
GR 9	kościóły i związki wyznaniowe	6 136	6 136
GR 10	wspólnoty gruntowe	6 628	6 628
GR 11	powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	4 142	4 504
GR 12	powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	362	
GR 13	województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	3 241	3 740
GR 14	województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	499	
GR 15	spółki prawa handlowego	23 611	23 611
GR 16	inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1-15	11 123	11 123

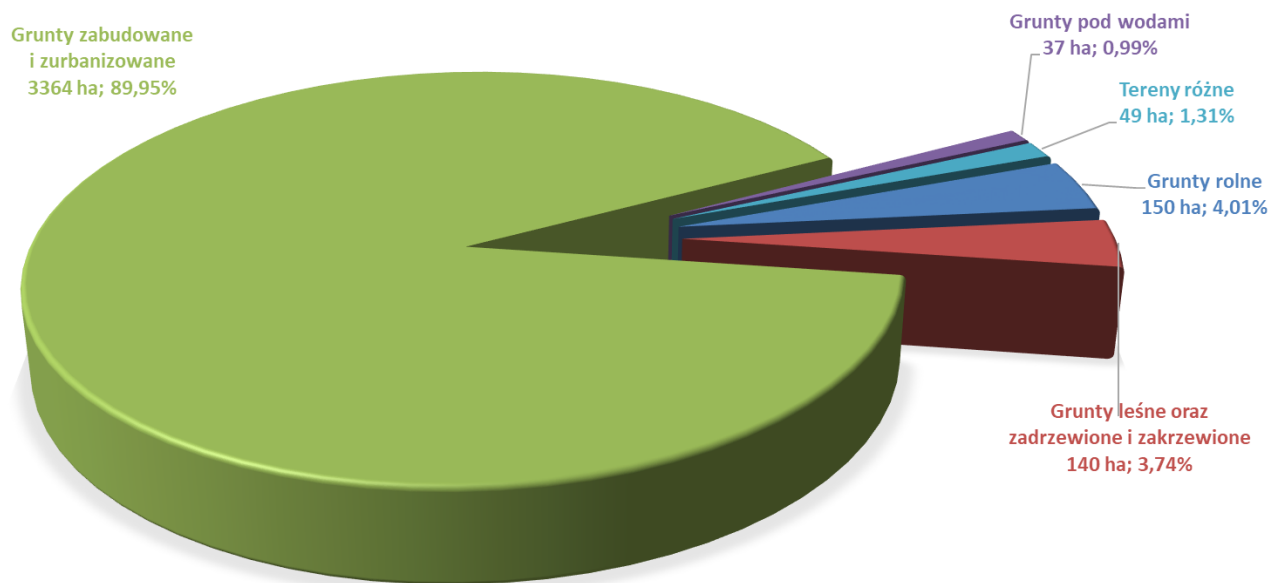
Struktura własności gruntów w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2023 r.)

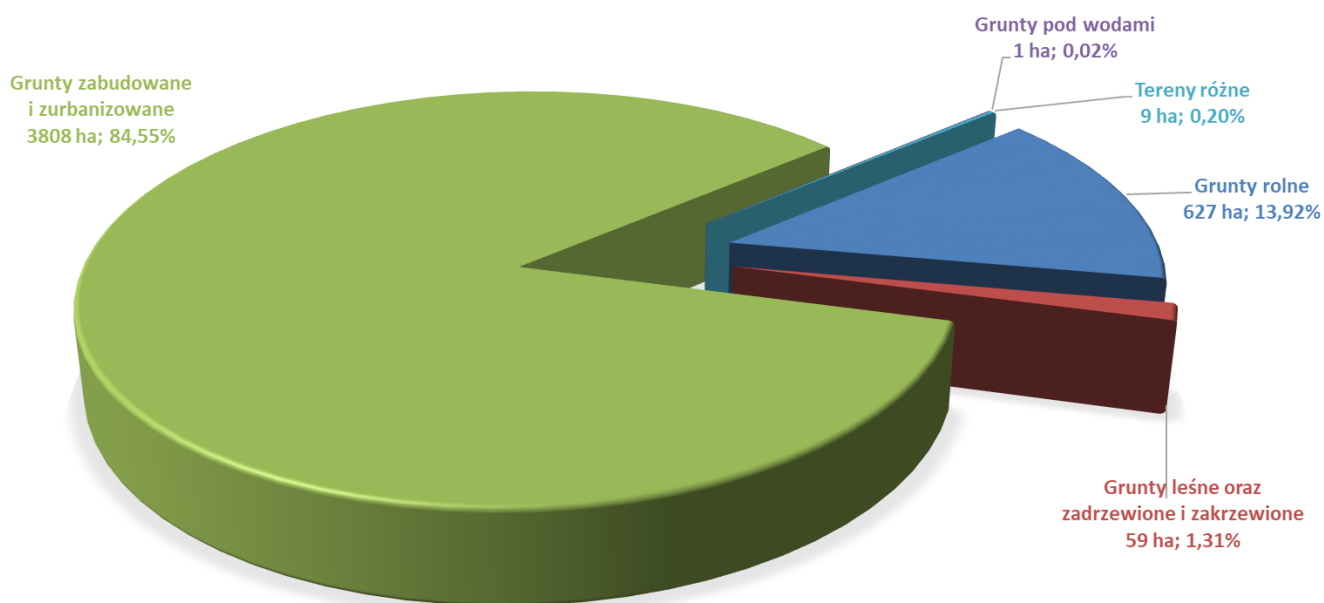
Struktura gruntów Skarbu Państwa (stan na dzień 01.01.2023 r.)

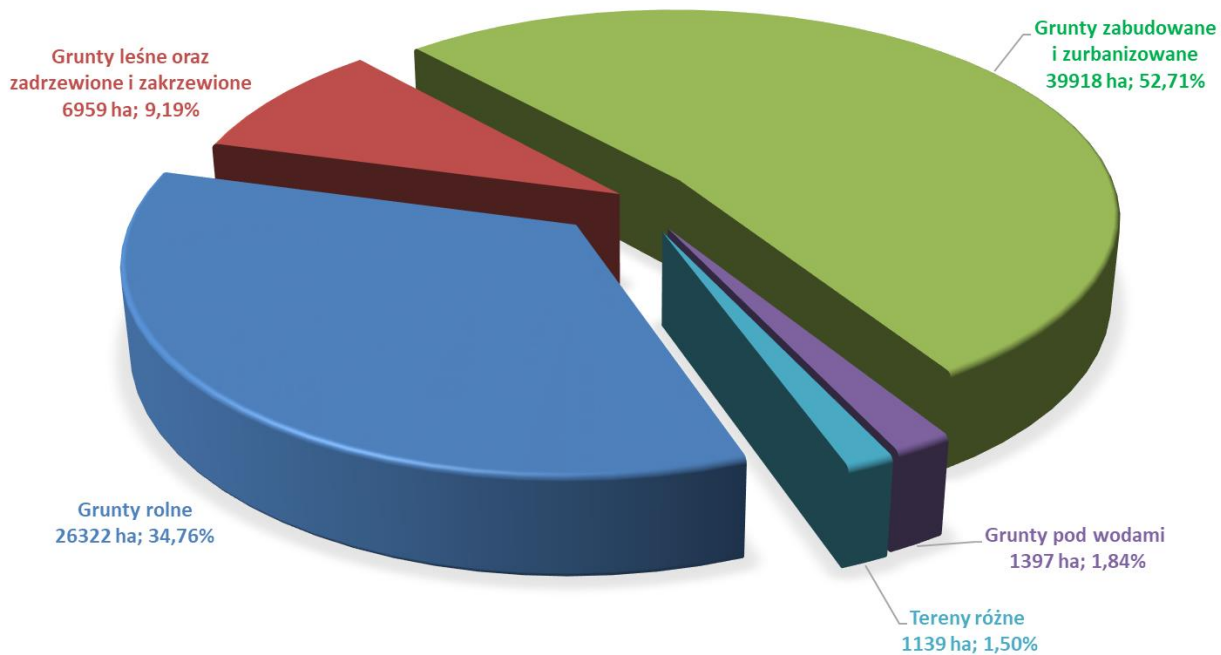
Struktura gruntów województw (stan na dzień 01.01.2023 r.)

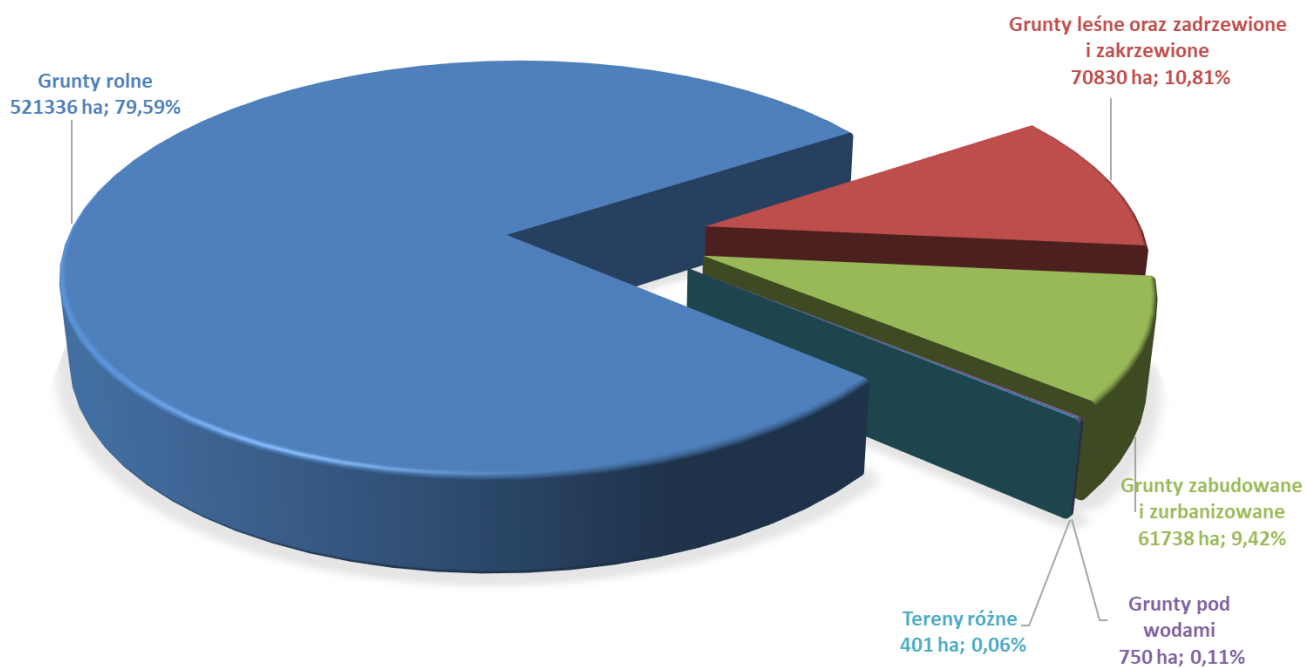
Struktura gruntów powiatów (stan na dzień 01.01.2023 r.)

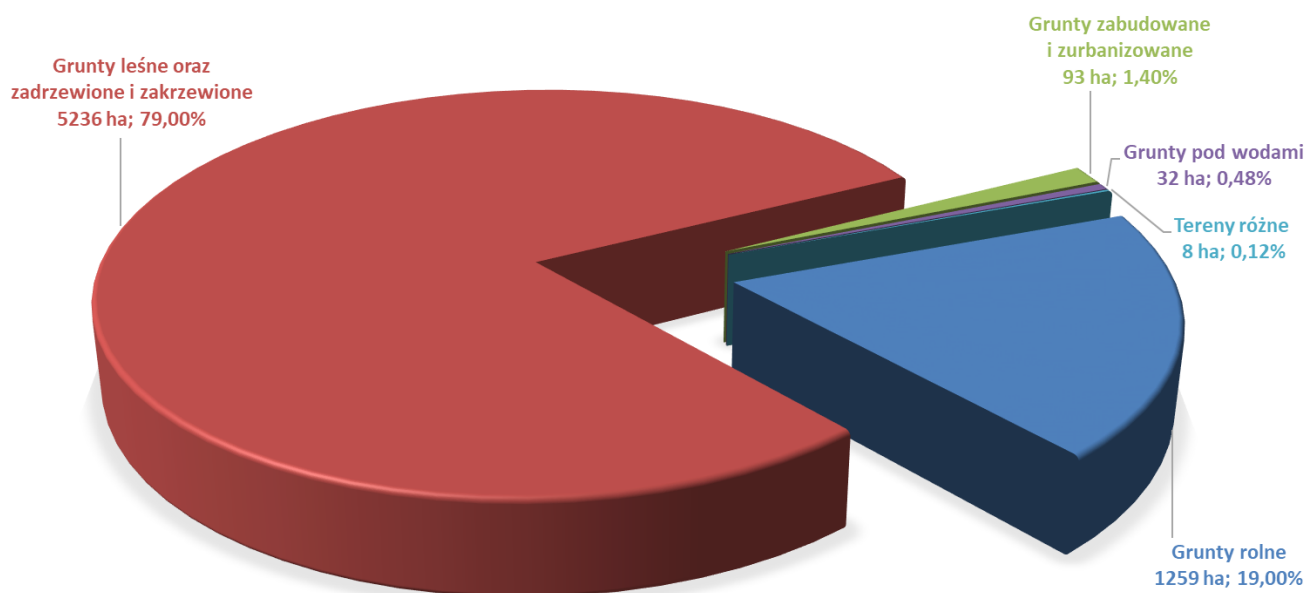
Struktura gruntów gmin (stan na dzień 01.01.2023 r.)

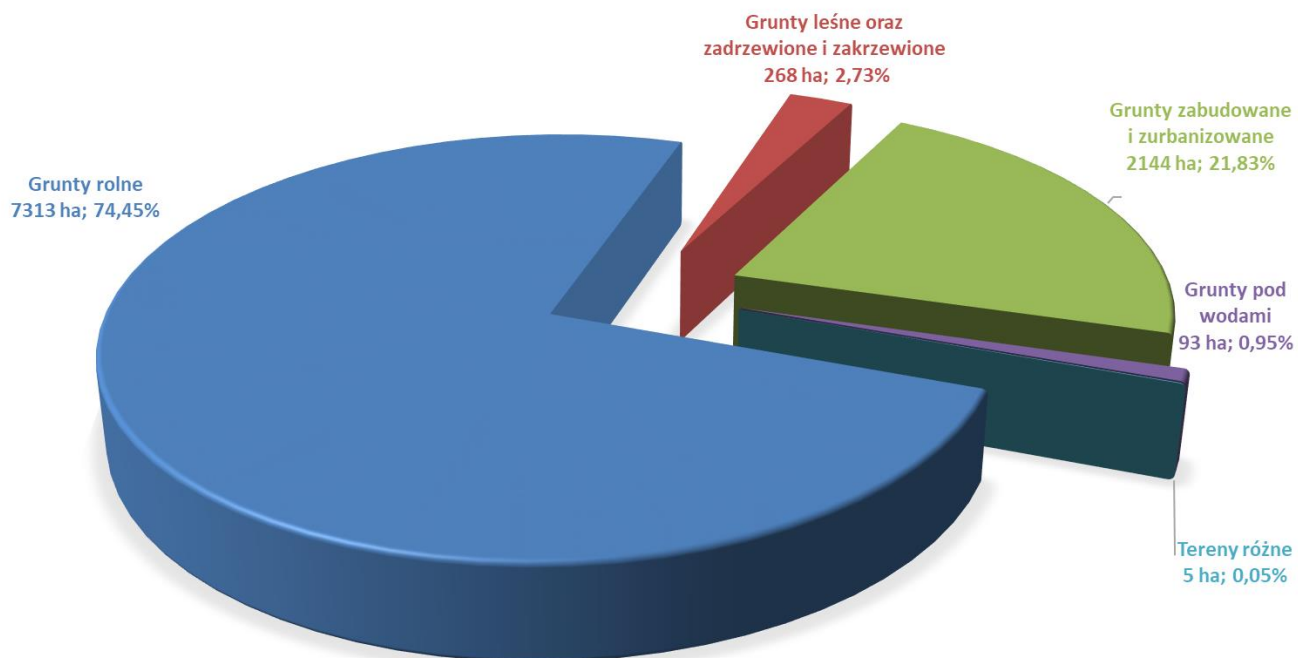
Struktura gruntów osób fizycznych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

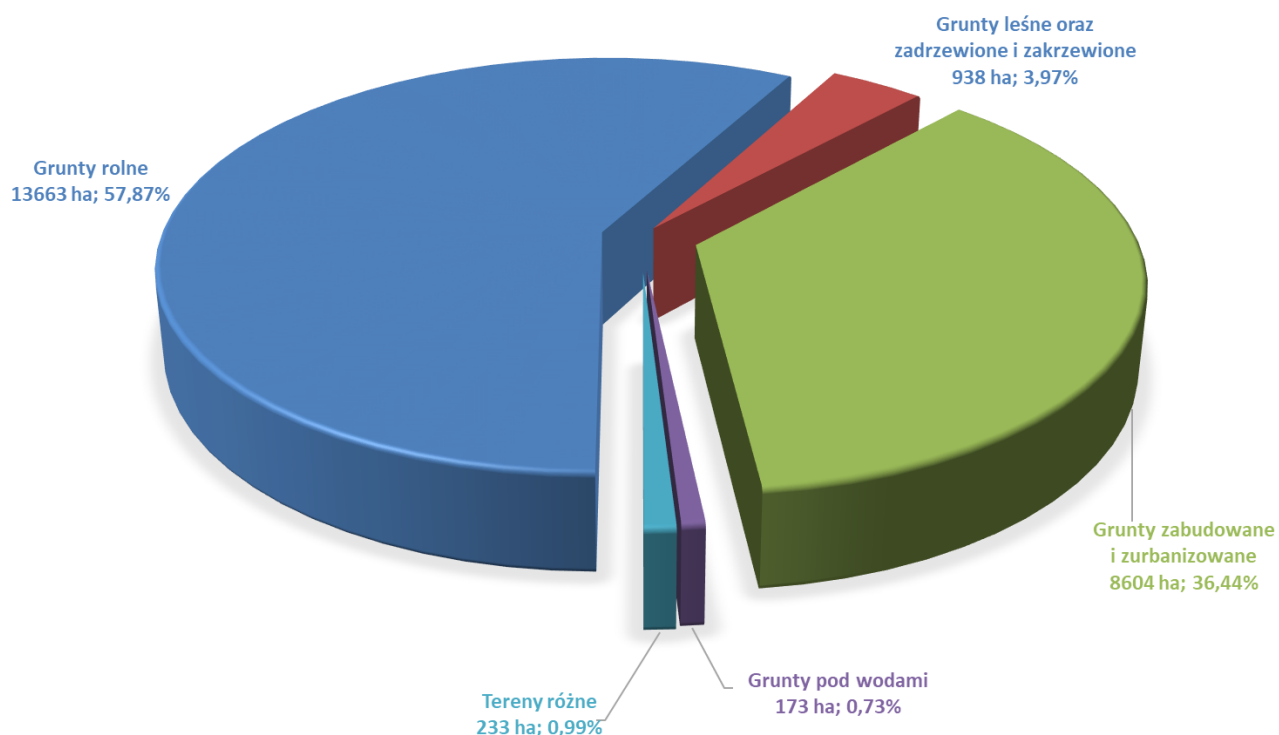
Struktura gruntów wspólnot gruntowych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

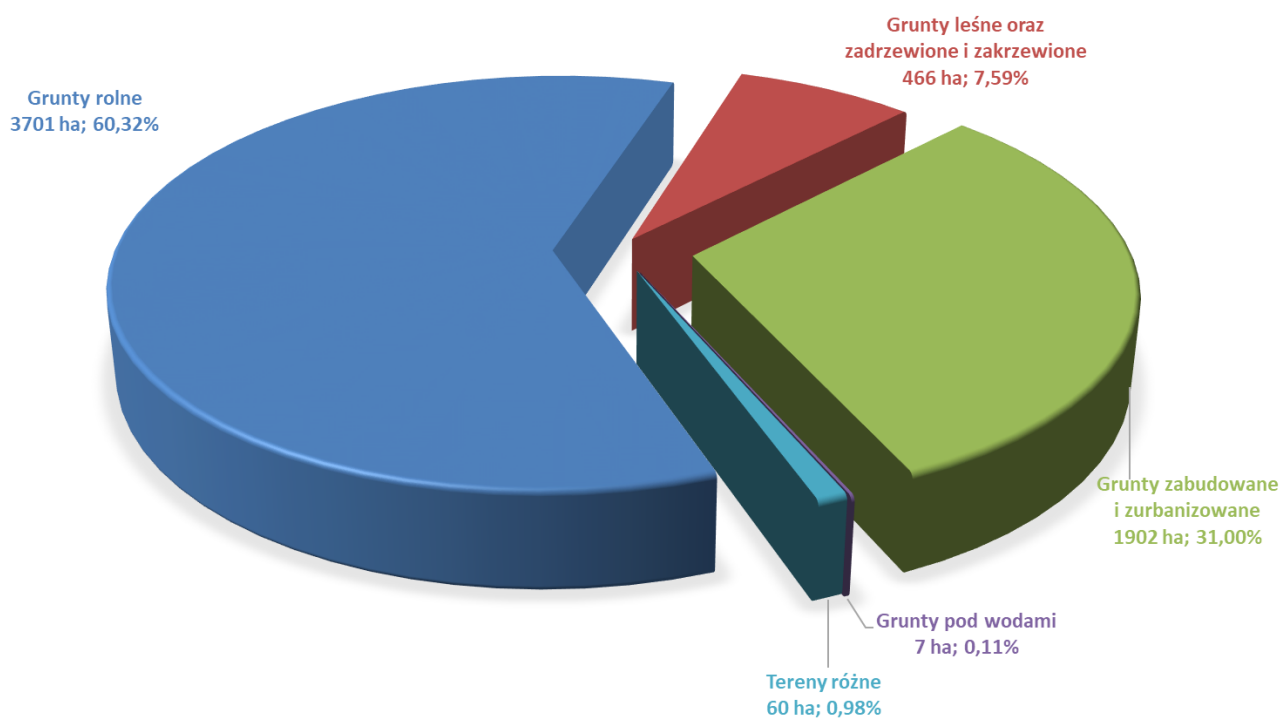
Struktura gruntów spółdzielni (stan na dzień 01.01.2023 r.)

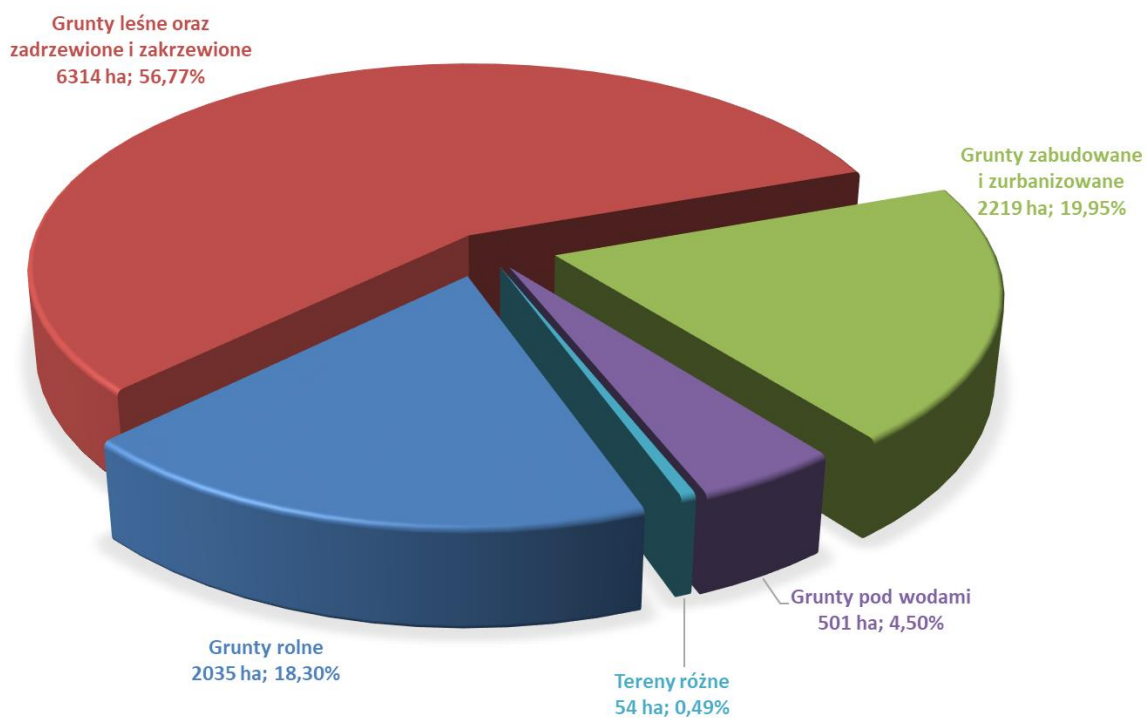
Struktura gruntów spółek prawa handlowego (stan na dzień 01.01.2023 r.)

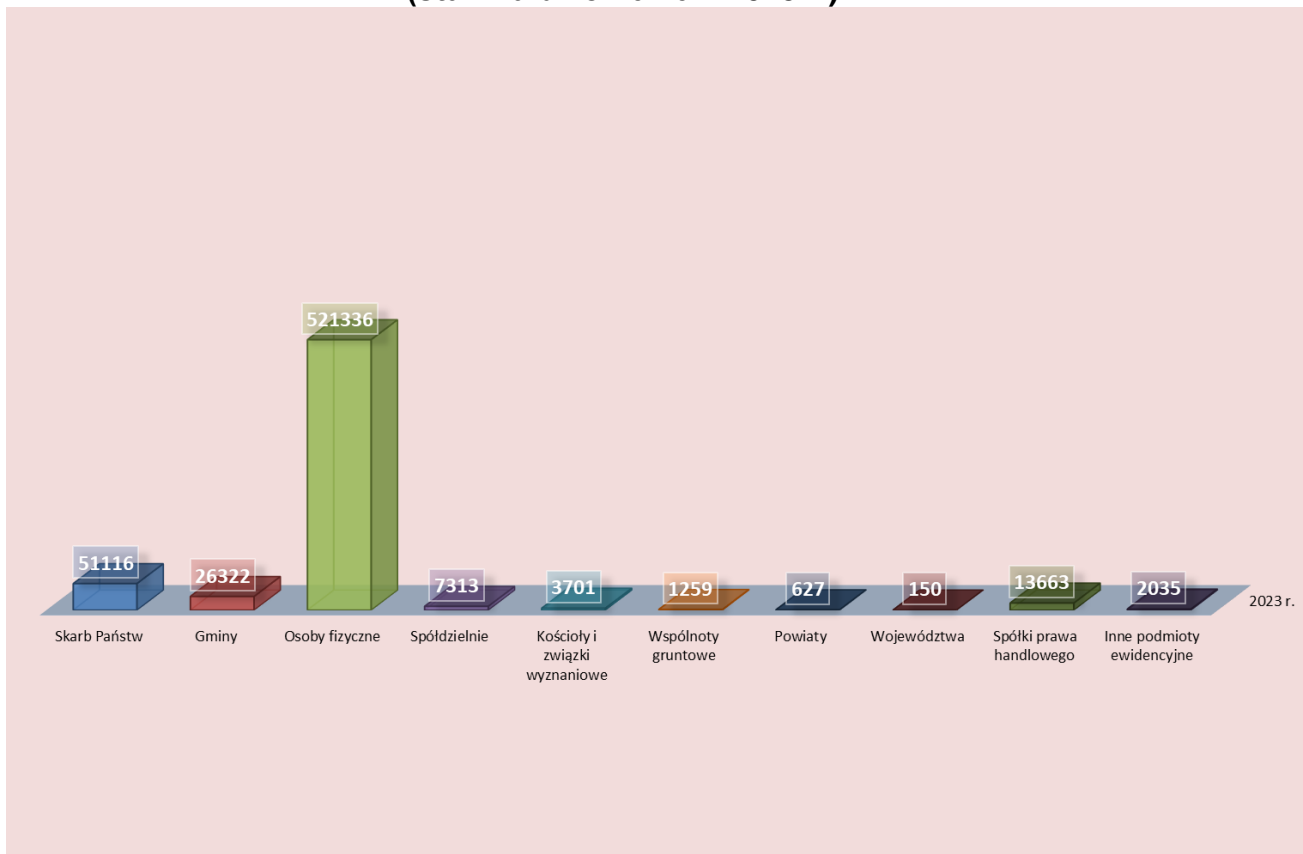
Struktura gruntów kościołów i związków wyznaniowych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

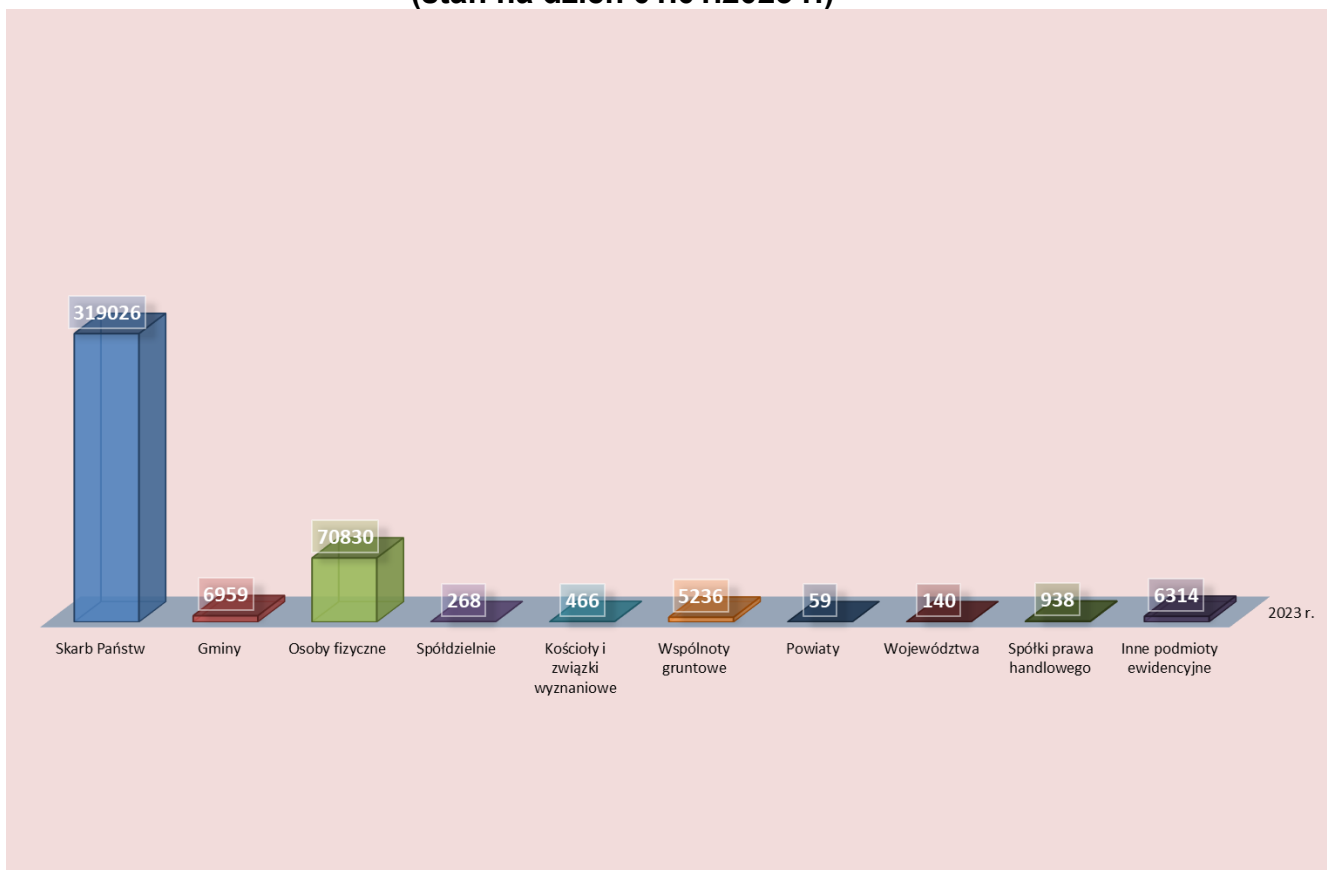
Struktura gruntów innych podmiotów ewidencyjnych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

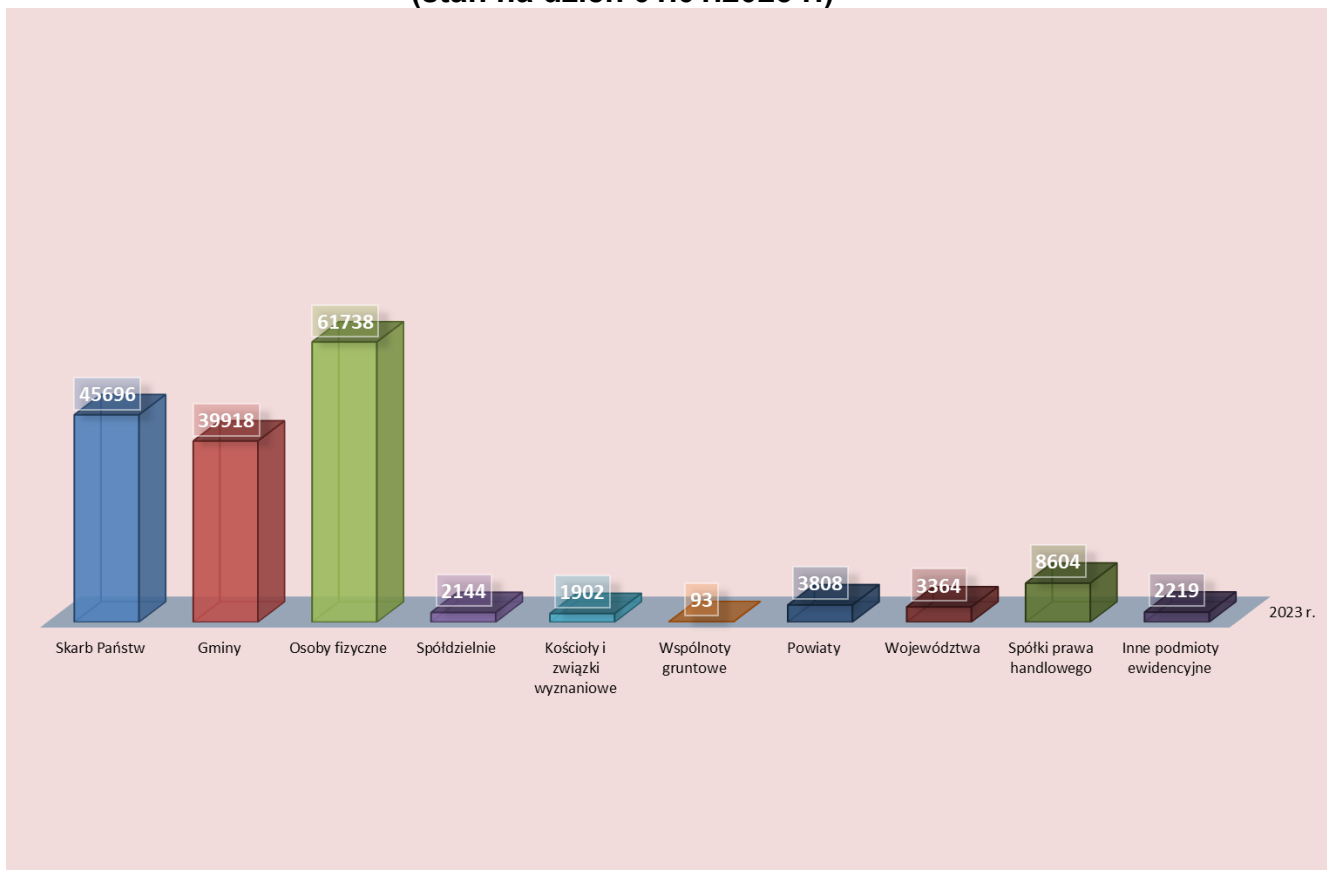
Struktura własności gruntów rolnych (stan na dzień 01.01. 2023 r.)

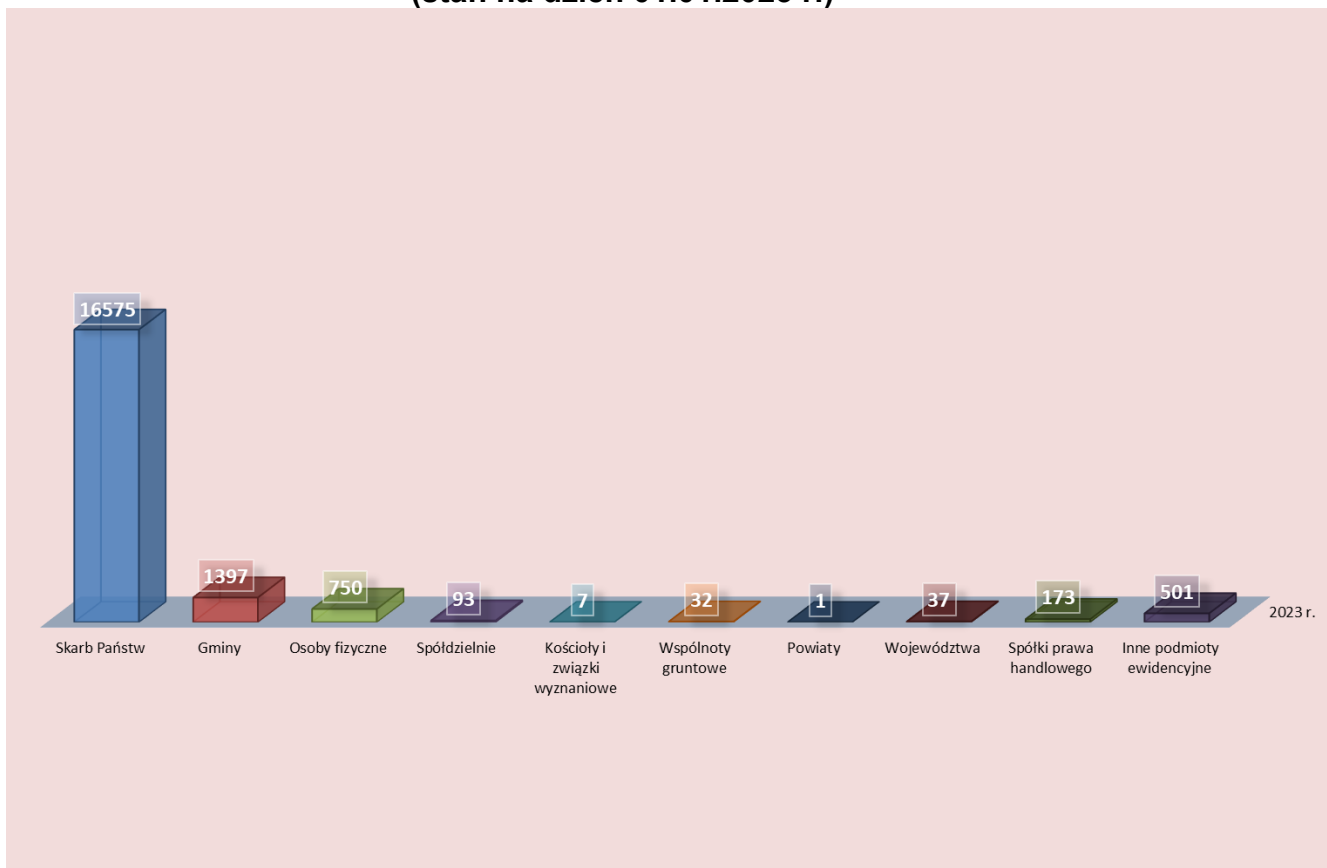
Struktura własności gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

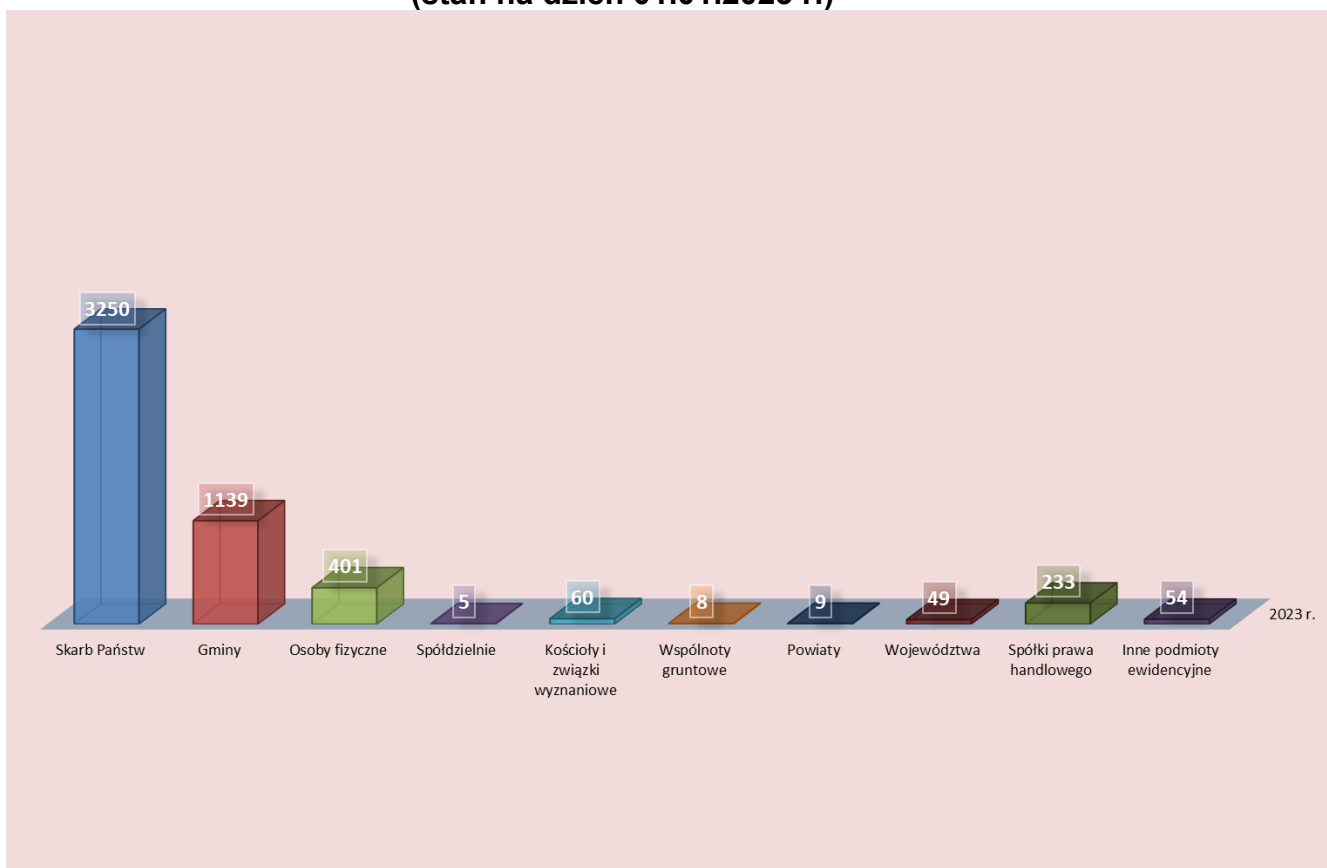
Struktura własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

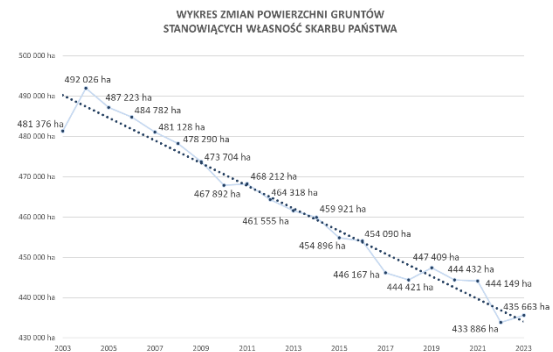
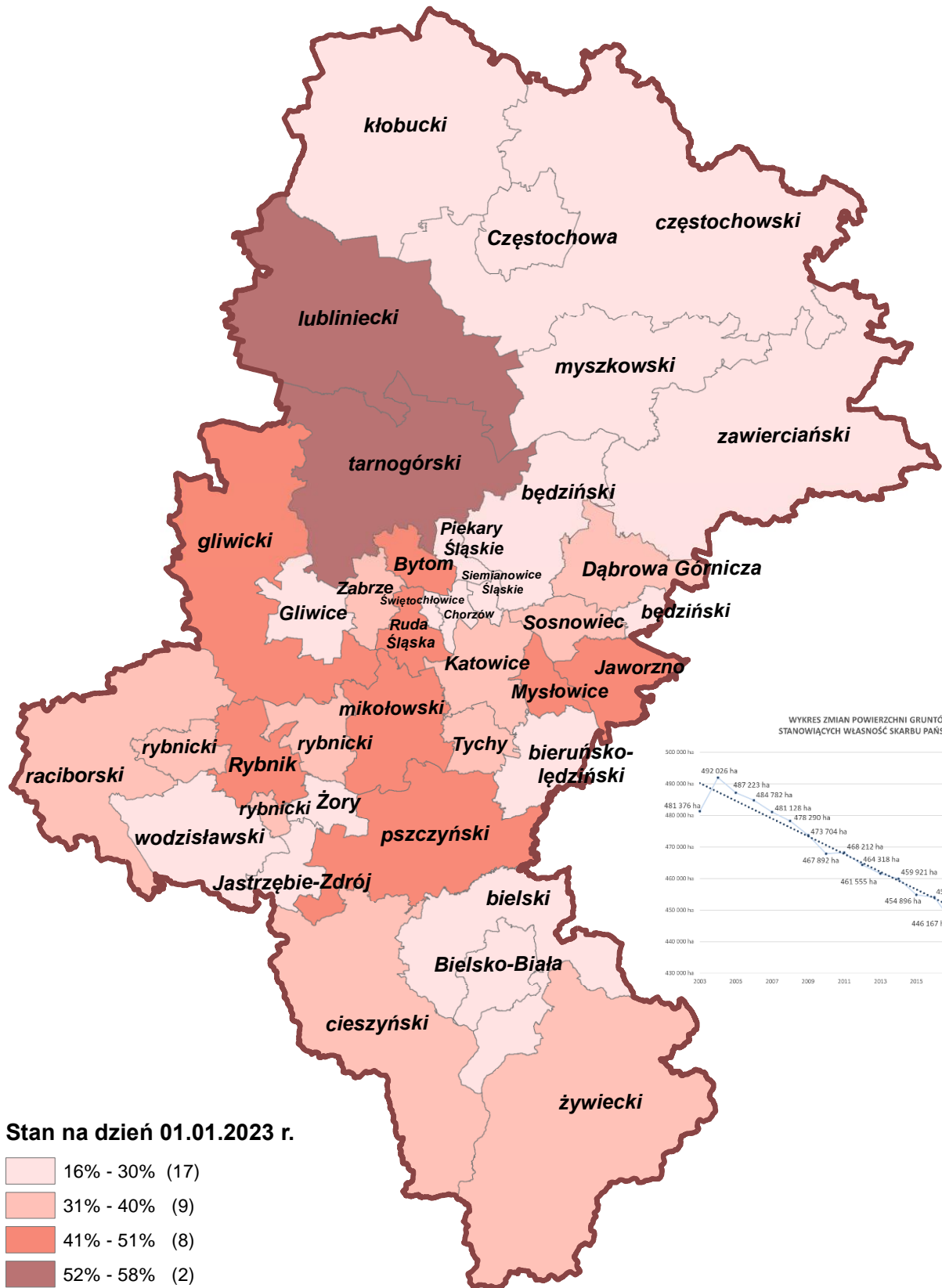
Struktura własności gruntów pod wodami (stan na dzień 01.01.2023 r.)

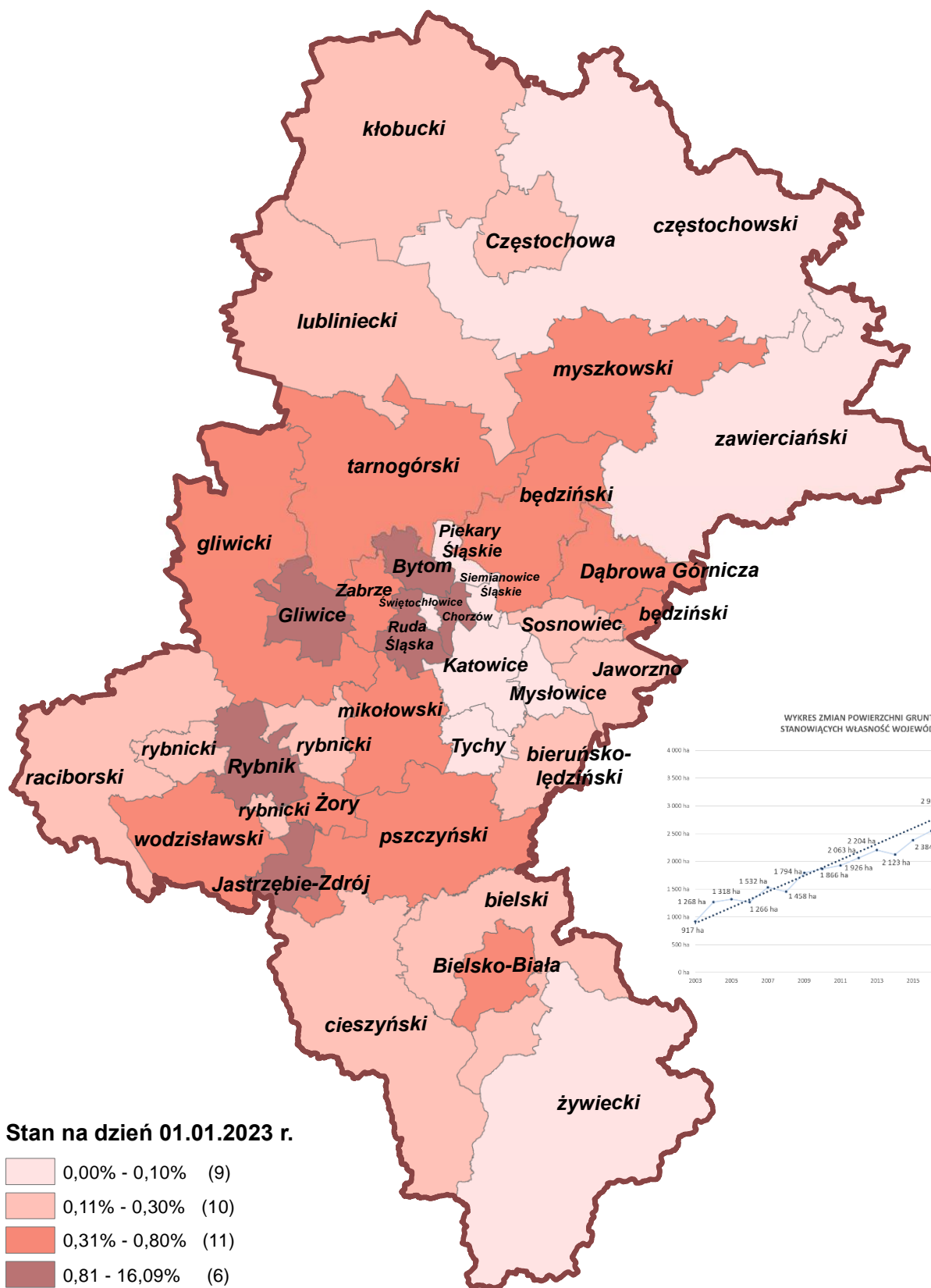
Struktura własności terenów różnych (stan na dzień 01.01.2023 r.)

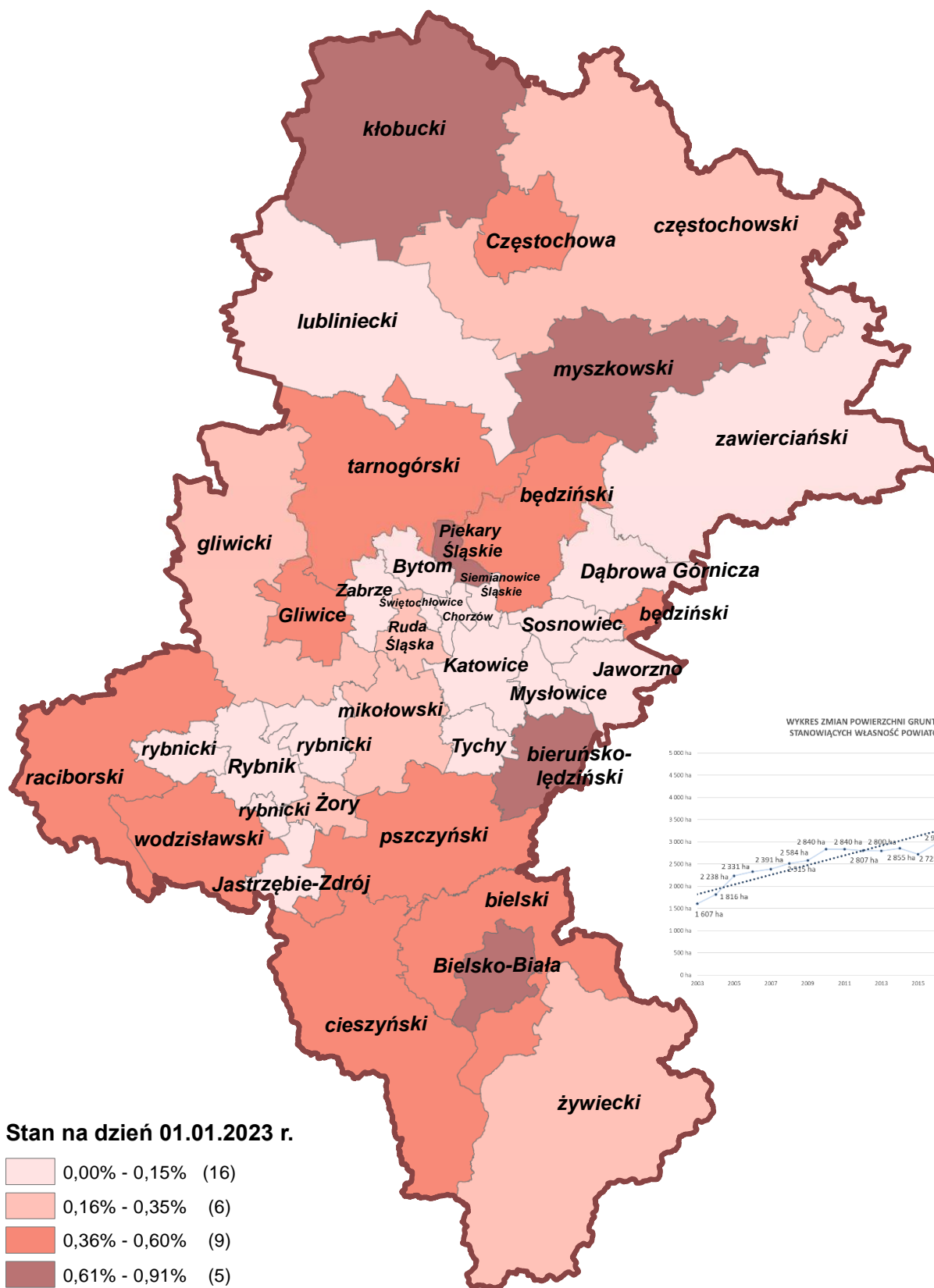
Udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

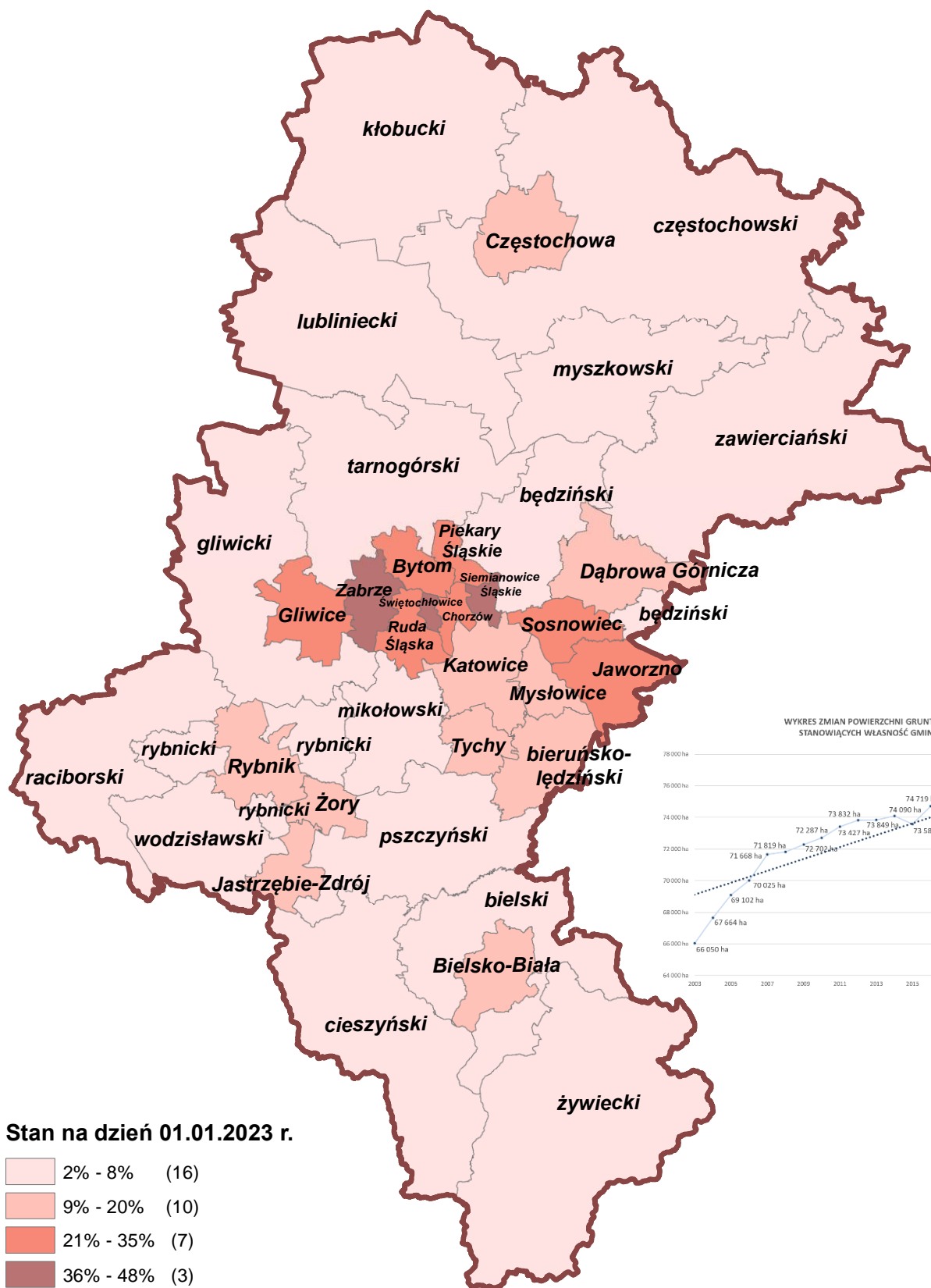
Udział gruntów stanowiących własność Województw w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

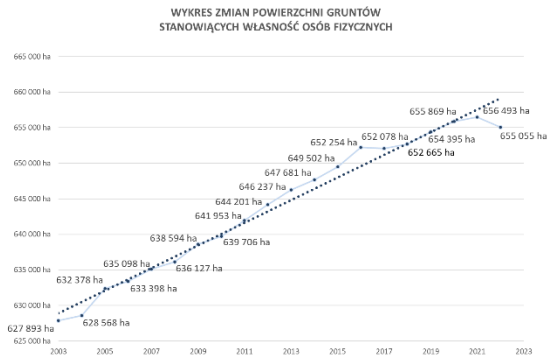
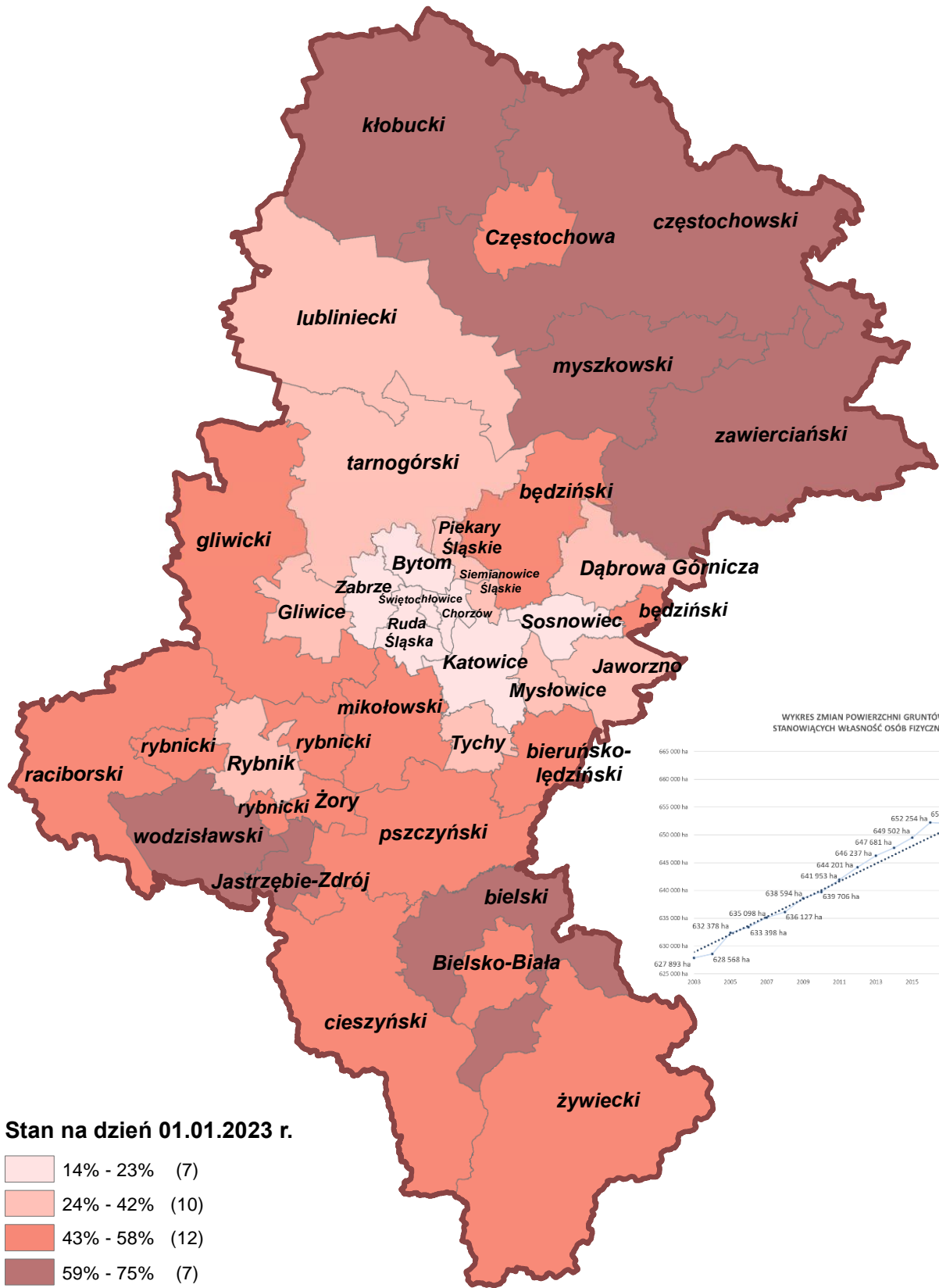
Udział gruntów stanowiących własność Powiatów w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

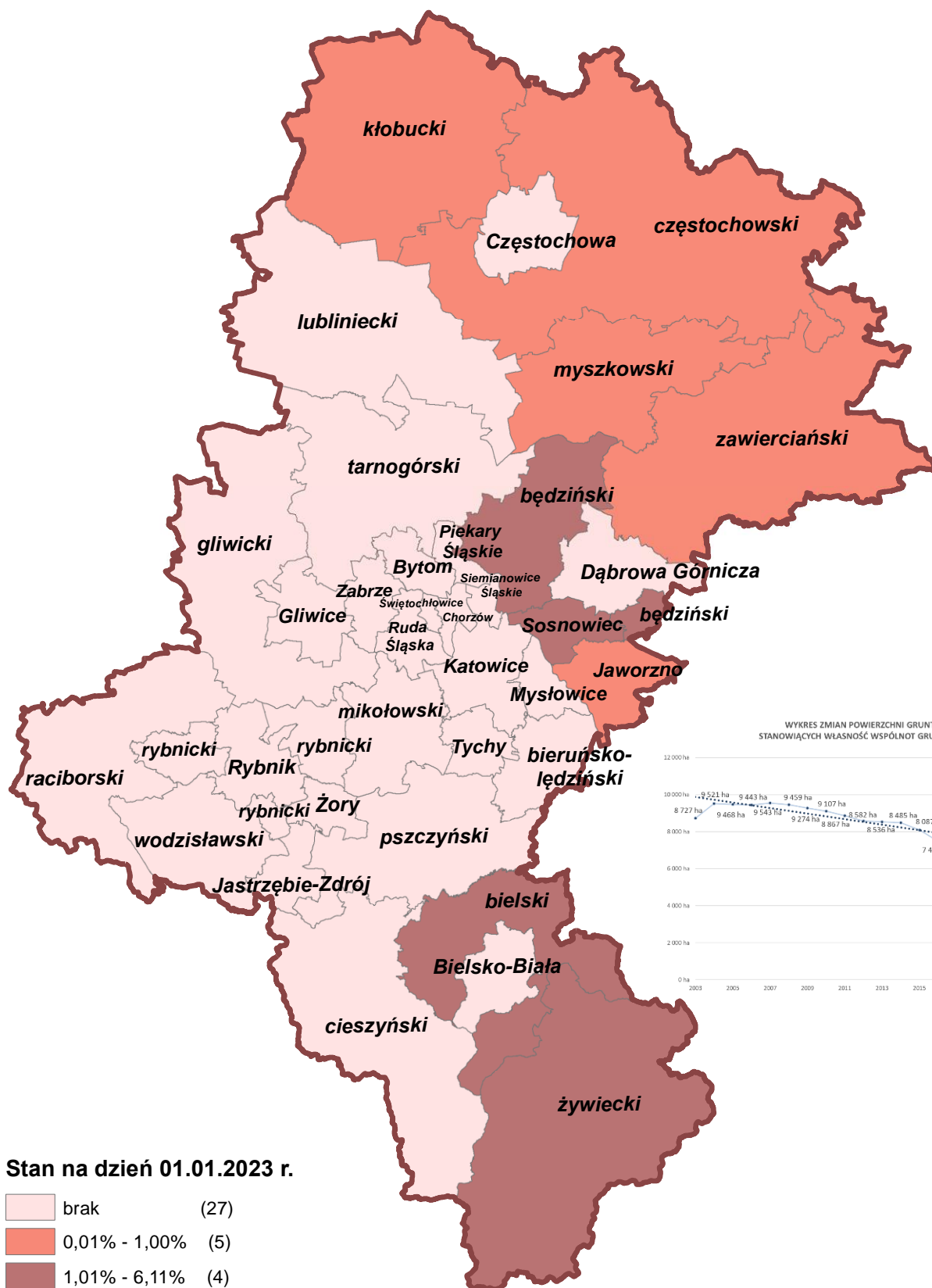
Udział gruntów stanowiących własność Gmin w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

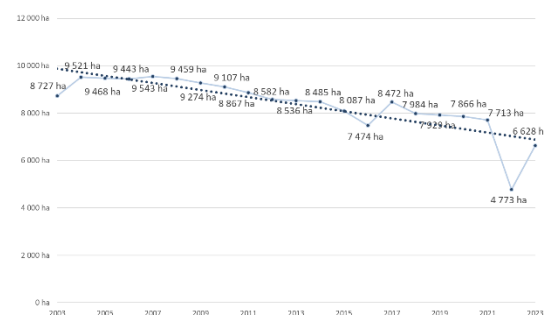
Udział gruntów stanowiących własność Osób fizycznych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

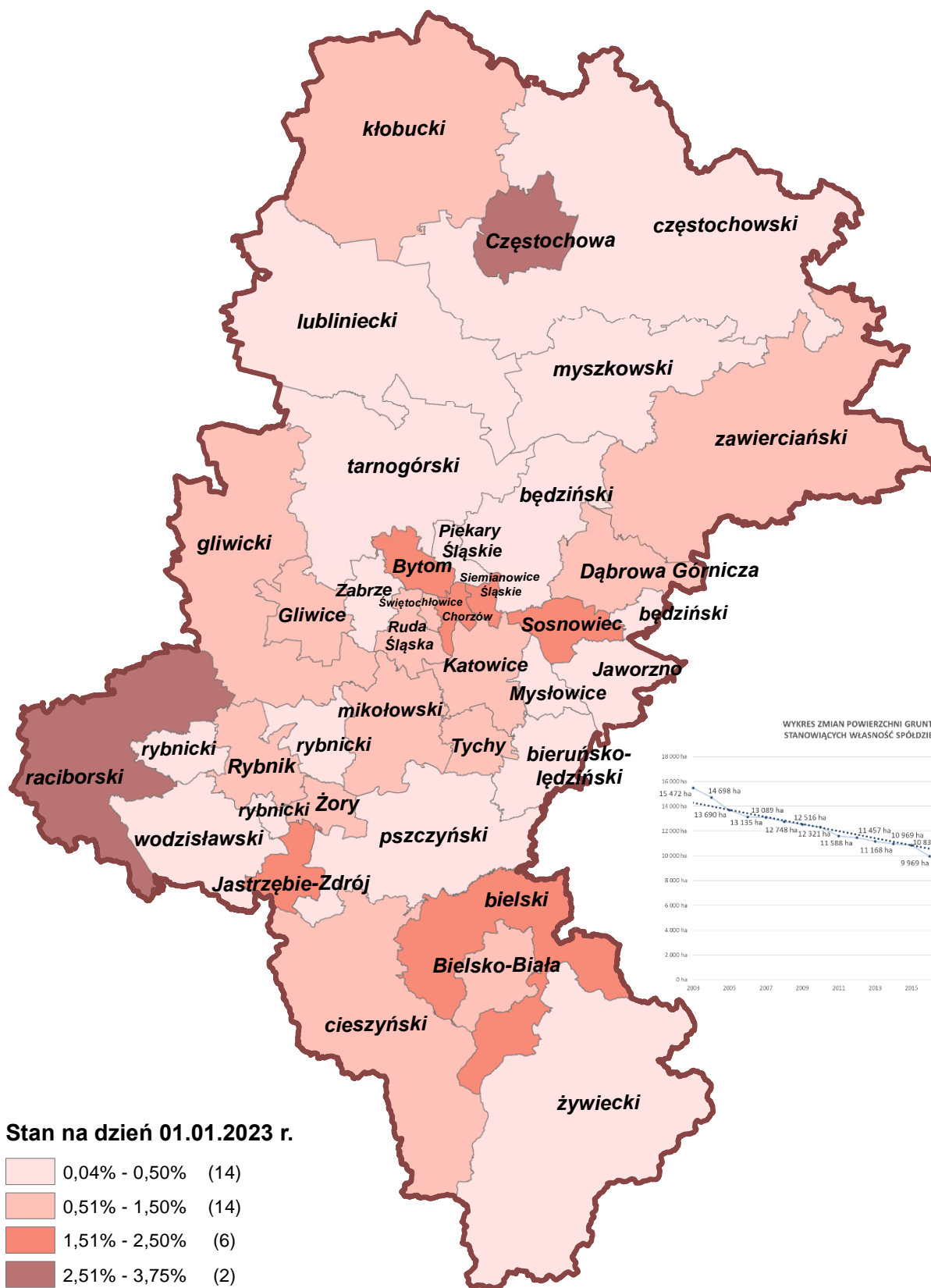
Udział gruntów stanowiących własność Wspólnot gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

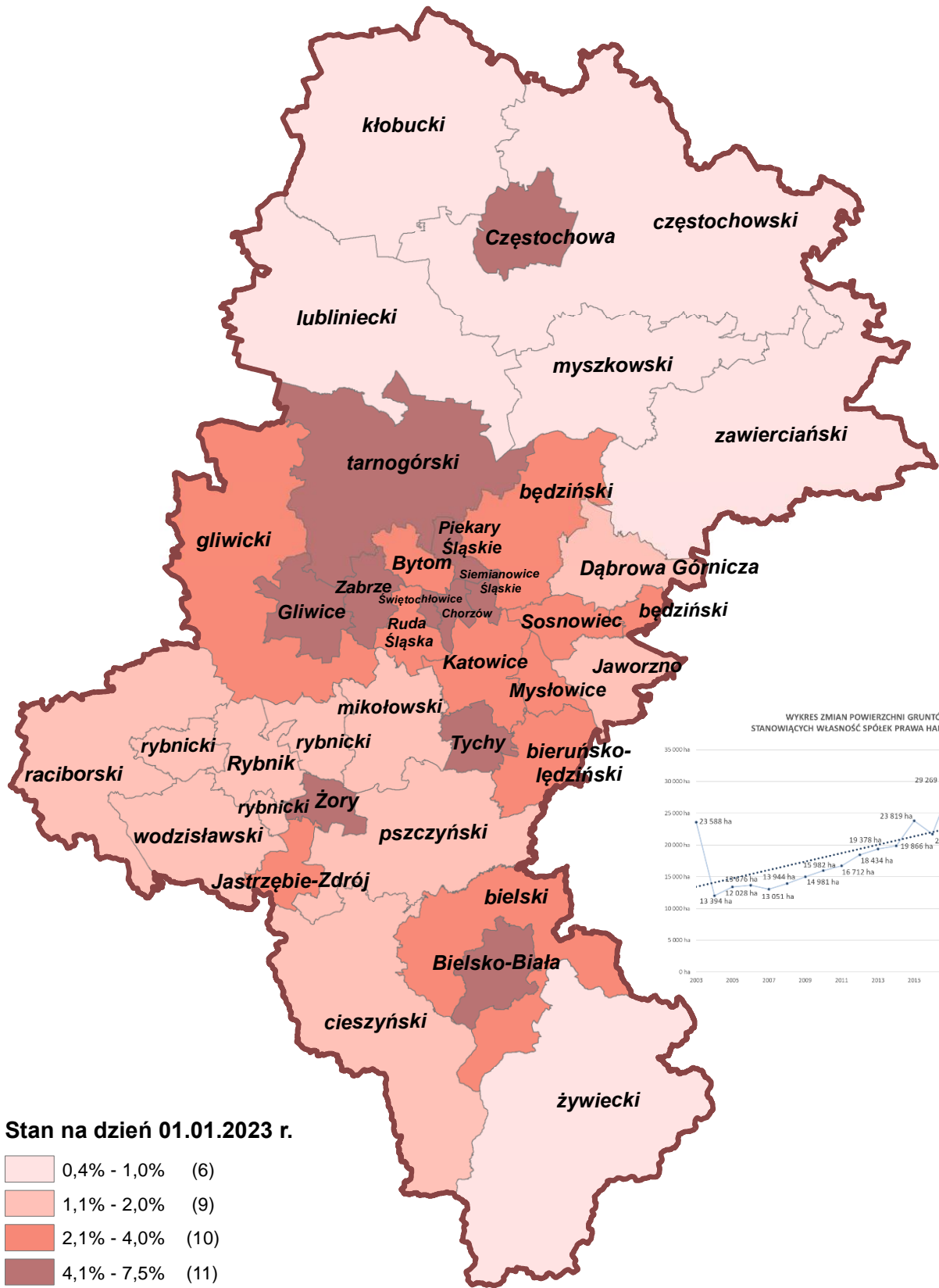
WYKRES ZMIAN POWIERZCHNI GRUNTÓW STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ WSPÓLNOT GRUNTOWYCH

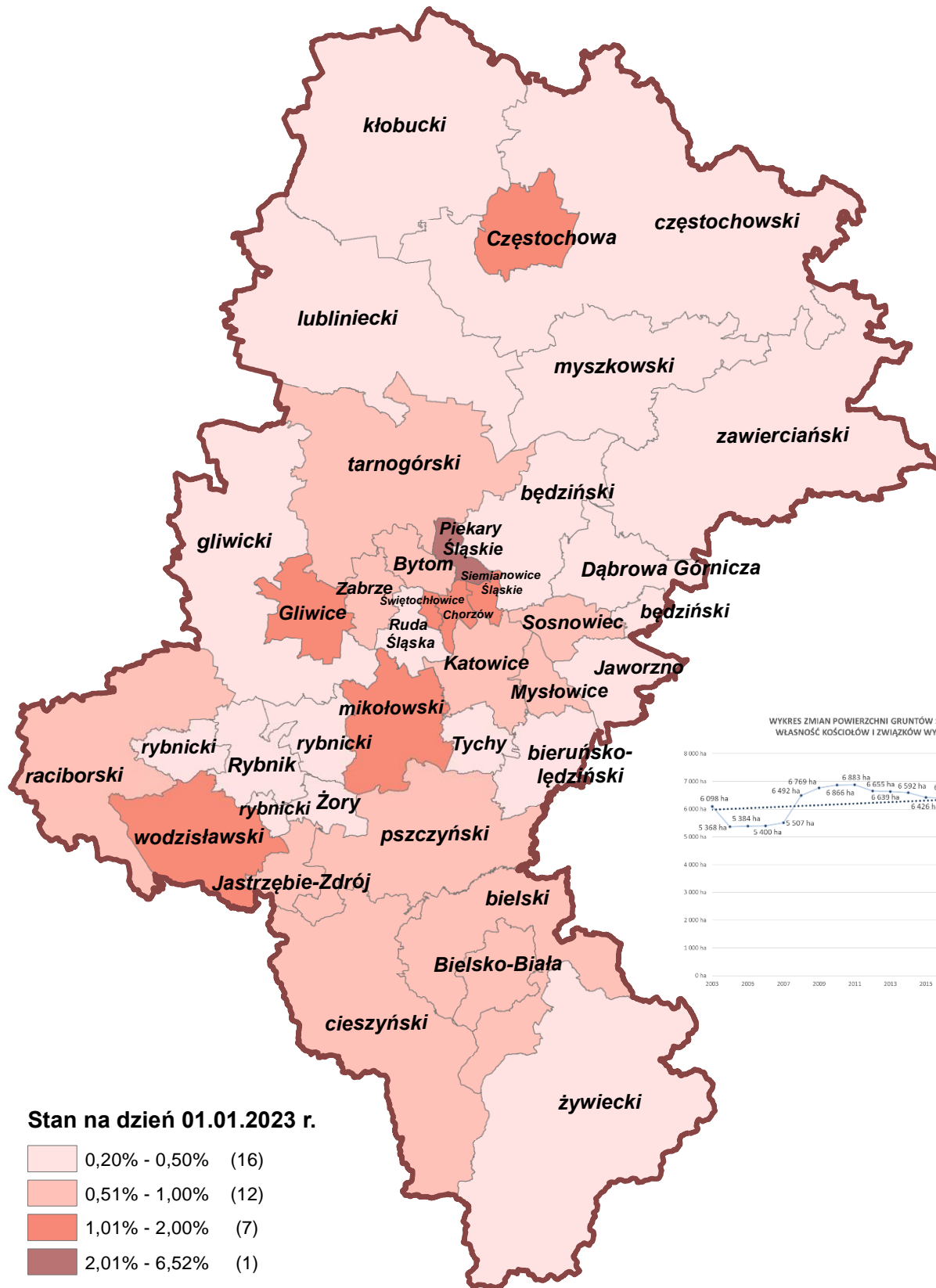
Udział gruntów stanowiących własność Spółdzielni w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

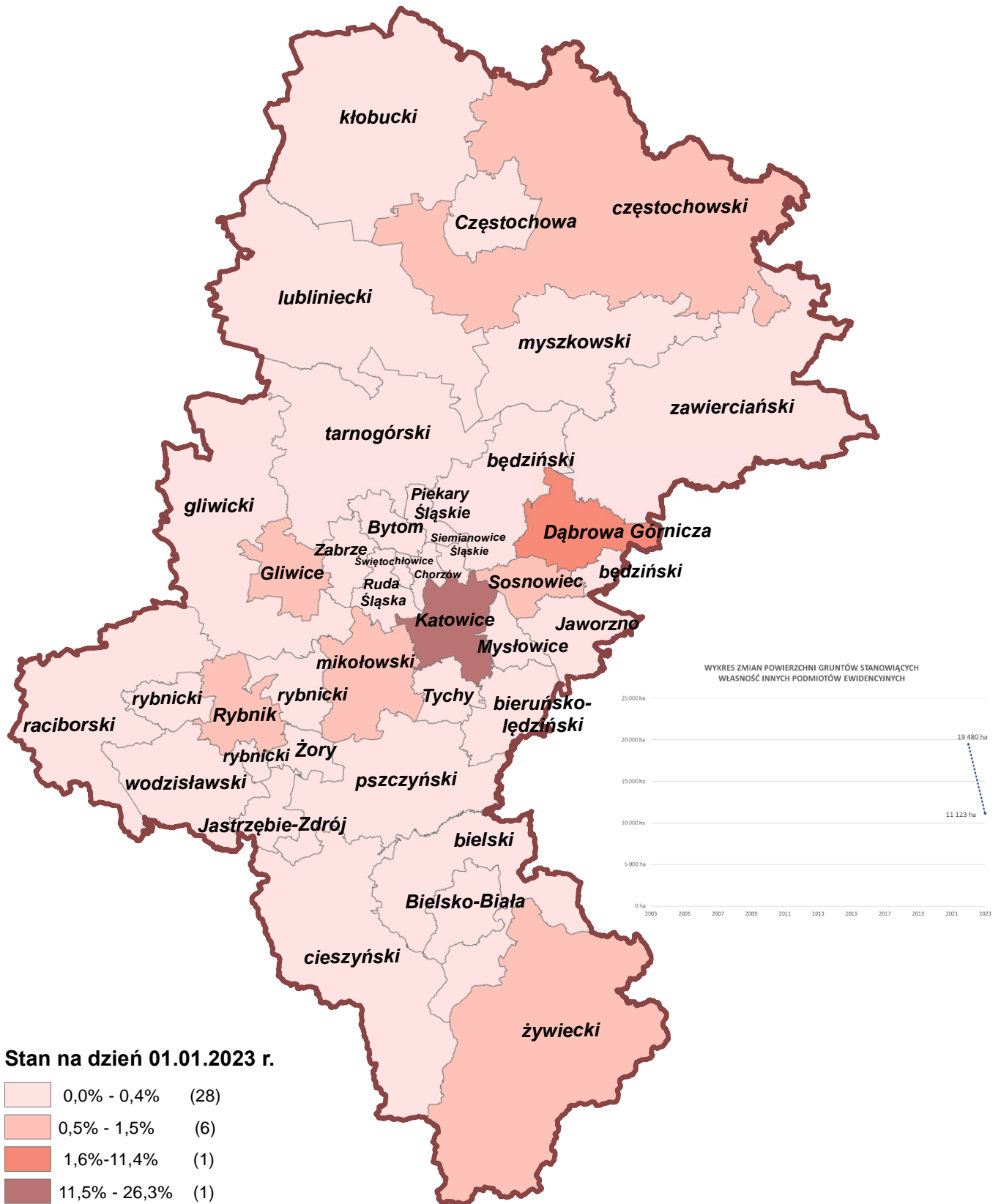
Udział gruntów stanowiących własność Spółek prawa handlowego w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

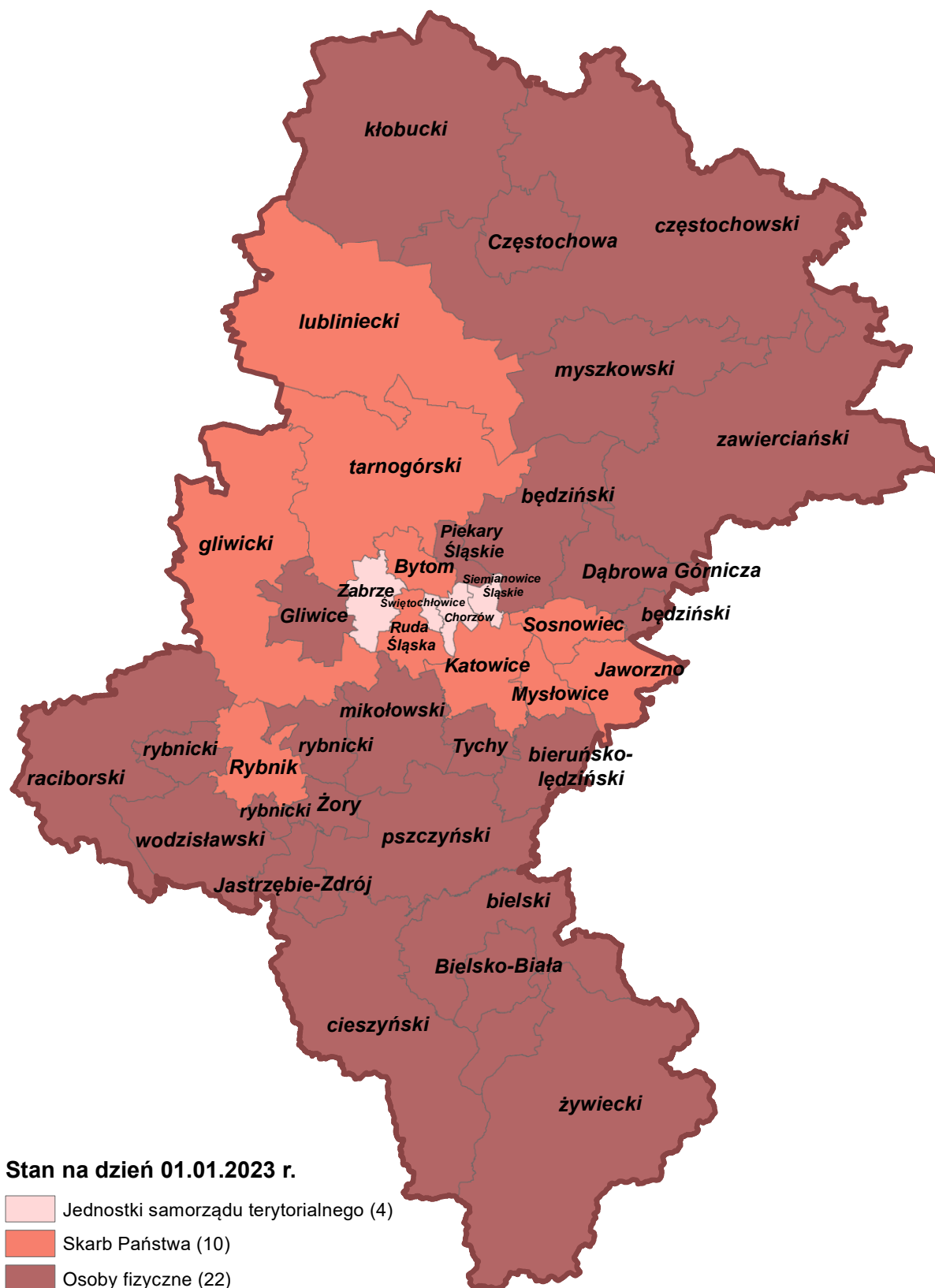
Udział gruntów stanowiących własność Kościołów i związków wyznaniowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Udział gruntów stanowiących własność Innych podmiotów ewidencyjnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Zestawienie dominującej struktury własności w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

ROZDZIAŁ IV

**STRUKTURA ZMIAN SPOSOBU UŻYTKOWANIA
GRUNTÓW**

Podział użytków gruntowych

Przyjęty w niniejszym opracowaniu podział użytków gruntowych, jest zgodny z strukturą zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na dzień 01.01.2023 r. oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1390 z późn. zm.). Cechy gruntów i inne przesłanki, które decydują o zaliczaniu gruntów do poszczególnych użytków gruntowych, zawiera poniższa tabela:

I. Grunty rolne

1. Grunty orne – R

Do gruntów ornyczych zalicza się grunty:

- 1) poddane stałej uprawie mechanicznej mającej na celu produkcję rolniczą lub ogrodniczą;
- 2) nadające się do uprawy, o której mowa w pkt 1, ale zajęte pod plantacje chmielu, wikliny lub drzew ozdobnych, w tym choinek, oraz szkółki ozdobnych drzew lub krzewów, lub na których urządzone zostały rodzinne ogrody działkowe;
- 3) zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające produkcję rolniczą lub ogrodniczą i położone poza działką siedliskową;
- 4) utrzymywane w postaci ugoru lub odłogowane.

2. Sady – S

1. Do sadów zalicza się grunty o powierzchni co najmniej 0,1000 ha, na których w zwartym nasadzeniu rosną drzewa owocowe lub krzewy owocowe (minimum 600 drzew lub 2000 krzewów na 1 ha), lub na których założone zostały szkółki owocowych drzew lub krzewów lub winnice.
2. Grunty o cechach określonych w ust. 1 o powierzchni mniejszej niż 0,1000 ha zalicza się do użytku gruntowego, na którym nasadzono owocowe drzewa lub krzewy.

3. Łąki trwałe – Ł

Do łąk trwałych zalicza się grunty pokryte zwartą wieloletnią roślinnością, złożoną z licznych gatunków traw, roślin motylkowych i ziół, tworzących ruń łąkową, systematycznie koszoną, a w rejonach górskich - hale i połoniny z zasady koszone, w tym grunty zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające hodowlę zwierząt gospodarskich, takie jak wiaty oraz kojce dla tych zwierząt oraz budynki inwentarsko-składowe służące gospodarce rolnej, położone poza zabudową zagrodową.

4. Pastwiska trwałe – Ps

Do pastwisk trwałych zalicza się grunty pokryte podobną jak na łąkach roślinnością, na których z zasady wypasane są zwierzęta gospodarskie, a w rejonach górskich hale i połoniny, które z zasady nie są koszone, lecz na których wypasane są zwierzęta gospodarskie, w tym grunty zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające hodowlę zwierząt gospodarskich, takie jak wiaty oraz kojce dla tych zwierząt, położone poza zabudową zagrodową.

5. Grunty rolne zabudowane – Br

1. Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się grunty zajęte pod:
 - 1) budynki przeznaczone do produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej, w szczególności: spichlerze, przechowalnie owoców i warzyw, stodoły, budynki inwentarskie, budynki na sprzęt rolniczy, magazyny i sortownie ryb, wylęgarnie ryb, podchowalnie ryb, wędzarnie, przetwórnice, chłodnie, a także budowle i urządzenia rolnicze, w szczególności: zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, płyty do składowania obornika, silosy na kiszonki, silosy na zboże i pasze, komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego, a także instalacje służące do otrzymywania biogazu rolniczego, place składowe, place postojowe i manewrowe dla maszyn rolniczych;
 - 2) budynki przeznaczone do przetwórstwa rolno-spożywczego, z wyłączeniem gruntów zajętych pod przemysłowe zakłady przetwórstwa rolniczego bazujących na surowcach pochodzących spoza gospodarstwa rolnego, w skład którego wchodzi te budynki;
 - 3) budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia, takie jak: komórki, garaże, szopy, kotłownie, podwórza, śmietniki, składowiska odpadów, jeżeli z gruntami, budynkami, budowlami lub urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, tworzą zorganizowaną całość gospodarczą i są położone w tej samej miejscowości lub w bezpośrednim sąsiedztwie w miejscowości sąsiedniej.
2. Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się także:
 - 1) grunty położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń, i niewykorzystywane na inny cel, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty, kwietniki, warzywniki;
 - 2) grunty zajęte pod budynki, budowle i urządzenia, o których mowa w ust. 1, niewykorzystywane obecnie do produkcji rolniczej, jeżeli grunty te nie zostały wyłączone z produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326).
3. W przypadku gdy w skład siedliska usytuowanego na gruncie rolnym wchodzi wyłącznie budynek mieszkalny i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, to grunt w granicach tego siedliska zalicza się do gruntów rolnych zabudowanych, jeżeli z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo z decyzji o warunkach zabudowy wydanej w związku z budową tego budynku wynika, że przeznaczony jest tylko pod zabudowę zagrodową, albo też z projektu budowlanego stanowiącego załącznik do ważnego pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy upoważniającego do rozpoczęcia budowy wynika, że na gruncie tym mogą być budowane budynki i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

6. Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych – Lzr

Do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych zalicza się grunty, będące enklawami lub półenklawami użytków rolnych, na których znajdują się śródpolne skupiska drzew i krzewów lub tylko drzew, w wieku powyżej 10 lat, niezaliczone do lasów lub sadów.

7. Grunty pod stawami – Wsr

Do gruntów pod stawami zalicza się grunty pod zbiornikami wodnymi (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód), wyposażonymi w urządzenia hydrotechniczne nadające się do chowu, hodowli

i przetrzymywania ryb, obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz tereny przyległe do stawów i z nimi związane, a należące do obiektu stawowego.

8. Grunty pod rowami – W

Do gruntów rolnych pod rowami zalicza się grunty zajęte pod rowy, o których mowa w art. 16 pkt 47 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, z późn. zm.), pełniące funkcje urządzeń melioracji wodnych.

9. Nieużytki – N

Do nieużytków zalicza się grunty rolne nienadające się bez znacznych nakładów do działalności wytwórczej w rolnictwie, w szczególności:

- 1) bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty);
- 2) piaski (piaski ruchome, piaski nadbrzeżne, wydmy);
- 3) naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska, zapadliska, nisze osuwiskowe, piargi;
- 4) grunty pokryte wodami, które nie nadają się do produkcji rybnej (sadzawki, wodopoje, doły potorfowe);

II. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione

10. Lasy – Ls

Do lasów zalicza się grunty określone jako "las" w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2021 r. poz. 1275).

11. Grunty zadrzewione i zakrzewione – Lz

Gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi są grunty porośnięte roślinnością leśną, których powierzchnia jest mniejsza niż 0,1000 ha, a także:

- 1) tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych;
- 2) grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym oraz krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu;
- 3) przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych;
- 4) jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami w sposób naturalny lub sztuczny w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów;
- 5) wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami;
- 6) skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, ale niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi;
- 7) zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy.

III. Grunty zabudowane i zurbanizowane

12. Tereny mieszkaniowe – B

Do terenów mieszkaniowych zalicza się grunty, niewchodzące w skład gruntów rolnych zabudowanych, o których mowa w lp. 5:

- 1) zajęte pod budynki mieszkalne;
- 2) zajęte pod budynki gospodarcze i techniczne, związane funkcjonalnie z budynkami mieszkalnymi, o których mowa w pkt 1, oraz urządzenia, w szczególności: podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier, zabaw i odpoczynku, studnie, zbiorniki, przewody naziemne, urządzenia do gromadzenia i oczyszczenia ścieków, śmietniki, składowiska odpadów, obiekty małej architektury, ogrodzenia, oczka wodne, ogródki skalne;

- 3) położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod trawniki, rabaty, kwietniki, warzywniki.

Kontur terenów mieszkaniowych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

13. Tereny przemysłowe – Ba

Do terenów przemysłowych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki przemysłowe lub magazynowe oraz związane z tymi budynkami budowle i urządzenia, w szczególności: wiaty, kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod bazy transportowe i remontowe, stacje transformatorowe, naziemne rurociągi, kolektory i wodociągi, hałdy i wysypiska śmieci, ujęcia wody i oczyszczalnie ścieków.

Kontur terenów przemysłowych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

14. Inne tereny zabudowane – Bi

Do innych terenów zabudowanych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki inne niż mieszkalne, przemysłowe lub magazynowe oraz budowle lub urządzenia związane z tymi budynkami, w szczególności: kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane w innym celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod cmentarze czynne oraz cmentarze nieczynne, ale niezaliczone do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, oraz grzebowiska zwierząt.

Kontur innych terenów zabudowanych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

15. Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy – Bp

1. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy zalicza się grunty:

- 1) na których została rozpoczęta, lecz nie została zakończona budowa, w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn. zm.), powodująca wyłączenie tych gruntów z produkcji rolnej lub leśnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

- 2) które w wyniku zabudowy wyłączone zostały z produkcji rolnej lub leśnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ale na których istniejące wcześniej budynki zostały rozebrane, a jednocześnie grunty te przeznaczone są pod zabudowę.
2. Przy ustalaniu konturów zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy bierze się pod uwagę postanowienia decyzji wydanych na podstawie art. 11 oraz art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz treść projektu zagospodarowania działki lub terenu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, stosując odpowiednio zasady dotyczące ustalania konturów terenów mieszkaniowych, terenów przemysłowych oraz innych terenów zabudowanych.
3. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy nie zalicza się gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych, o których mowa w lp. 21.

16. Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe – Bz

Do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych zalicza się niezajęte pod budynki i związane z nimi urządzenia:

- 1) tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic);
- 2) tereny o charakterze zabytkowym, takie jak: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody;
- 3) tereny sportowe, takie jak: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska, pola golfowe;
- 4) tereny spełniające funkcje rozrywkowe, takie jak: lunaparki, wesole miasteczka;
- 5) ogrody zoologiczne i botaniczne;
- 6) tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych;
- 7) tereny rodzinnych ogrodów działkowych urządzonych na gruntach, które nie nadają się do upraw rolniczych, w tym na gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.

17. Użytki kopalne – K

Do użytków kopalnych zalicza się grunty:

- 1) zajęte przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobycie kopalin;
- 2) wyrobiska po wydobywaniu kopalin;
- 3) zapadliska i tereny po działalności górniczej.

18. Drogi – dr

1. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" zalicza się grunty, które są pasami drogowymi dróg publicznych oraz dróg wewnętrznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645), niewchodzące w skład gruntów, o których mowa w lp. 21.
2. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" nie zalicza się gruntów w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych, jeżeli:
 - 1) wchodzą w skład gospodarstwa rolnego lub leśnego;

- 2) wchodzi w skład działki budowlanej, która nie jest osiedlem mieszkaniowym, dworcem kolejowym lub dworcem komunikacji autobusowej albo też nie jest odrębnym pasem gruntu wydzielonym wyłącznie w celu zapewnienia dostępu tej działki do drogi publicznej.
3. Grunty w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych niezaliczone do użytku gruntowego "drogi" włącza się do:
 - 1) przyległego użytku rolnego, jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa rolnego;
 - 2) użytku "las", jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa leśnego;
 - 3) odpowiedniego użytku z grupy użytków zurbanizowanych i zabudowanych, jeżeli wchodzi w skład działki budowlanej.

19. Tereny kolejowe – Tk

Do terenów kolejowych zalicza się grunty zajęte pod budowle i inne urządzenia przeznaczone do prowadzenia i obsługi ruchu kolejowego, obsługi przewozu osób lub rzeczy, lub ich utrzymania: linie kolejowe, bocznice kolejowe wraz z infrastrukturą stanowiącą ich część, stacje, rampy, magazyny, itp.

20. Inne tereny komunikacyjne – Ti

Do innych terenów komunikacyjnych zalicza się inne niż wymienione w lp. 18 i 19 grunty zajęte w celach komunikacyjnych, a w szczególności pod:

- 1) porty lotnicze oraz budowle i urządzenia służące komunikacji lotniczej;
- 2) urządzenia portowe, przystanie, budowle i urządzenia służące komunikacji wodnej;
- 3) budowle i urządzenia kolei linowych;
- 4) torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską;
- 5) urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe;
- 6) wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego.

21. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych – Tp

Do gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych zalicza się grunty, które są własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i zostały wydzielone pod drogi publiczne lub linie kolejowe na podstawie:

- 1) ostatecznych decyzji zatwierdzających podział nieruchomości lub uchwał o scaleniu i podziale nieruchomości, wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990, z późn. zm.), a także prawomocnych orzeczeń sądowych orzekających o podziale nieruchomości;
- 2) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1363, z późn. zm.);
- 3) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 9o ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1043, z późn. zm.);
- 4) ostatecznych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741, z późn. zm.),

ale na których budowa dróg publicznych lub linii kolejowych nie została zakończona.

IV. Grunty pod wodami

22. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi – Wm

Gruntami pod morskimi wodami wewnętrznymi są grunty pokryte morskimi wodami wewnętrznymi, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2135, z późn. zm.).

23. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi – Wp

Do gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi zalicza się grunty pokryte śródlądowymi wodami płynącymi, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

Kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi wyznaczają linie brzegów cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych, a w przypadku kanałów lub sztucznych zbiorników wodnych usytuowanych na wodach płynących - zewnętrzne krawędzie tych kanałów lub zbiorników.

Jeżeli ciek naturalny, jezioro, inny naturalny lub sztuczny zbiornik wodny lub kanał przecina granicę obrębu ewidencyjnego, to granica obrębu ogranicza kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi.

24. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi – Ws

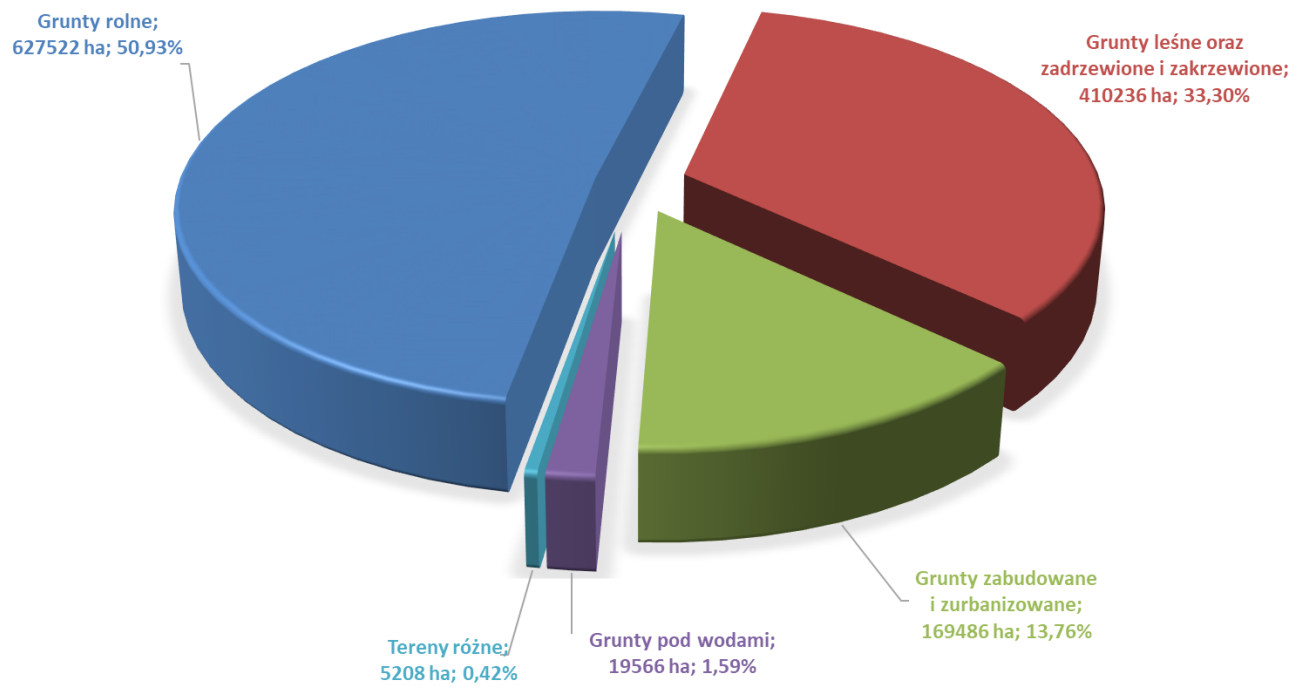
Do gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi zalicza się grunty pokryte śródlądowymi wodami stojącymi, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, oraz grunty trwale pokryte wodami znajdującymi się w zagłębieniach terenu powstałych w wyniku działalności człowieka, niebędące stawami oraz niezaliczone do nieużytków, o których mowa w lp. 9. Kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi wyznaczają linie brzegów naturalnych zbiorników wodnych, a w przypadku zagłębień terenu powstałych w wyniku działalności człowieka - zewnętrzne krawędzie tych zagłębień. Jeżeli naturalny zbiornik wodny lub zagłębienie terenu powstałe w wyniku działalności człowieka przecina granicę obrębu ewidencyjnego, to krawędź przecięcia ogranicza kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi.

V. Tereny różne

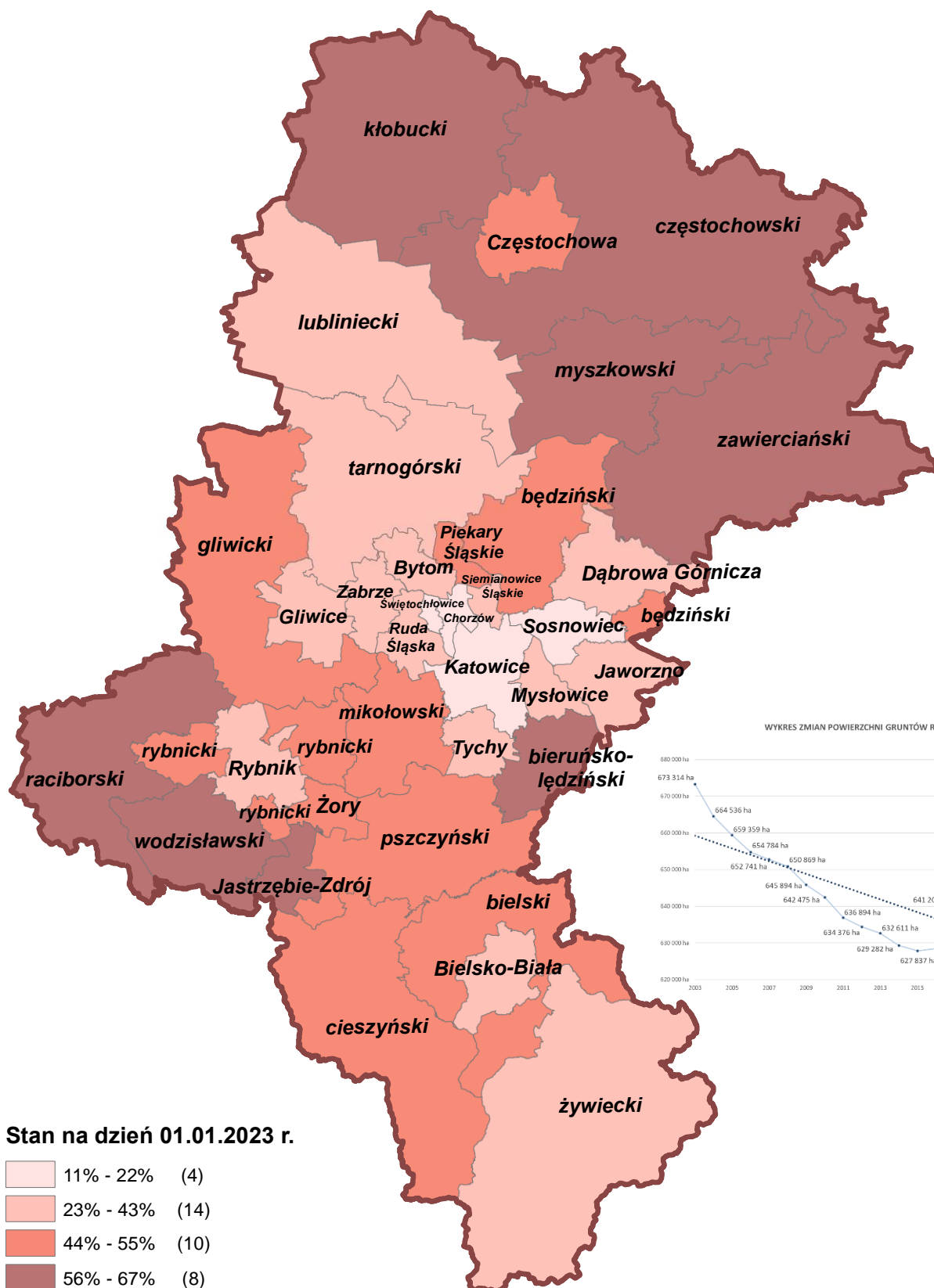
25. Tereny różne – Tr

Do terenów różnych zalicza się wszystkie pozostałe grunty, niezaliczone do innych użytków gruntowych, w szczególności zajęte pod budowle ziemne, takie jak: wały przeciwpowodziowe niezaliczone do terenów komunikacyjnych, kopce oraz groble niewchodzące w skład stawów, o których mowa w lp. 7.

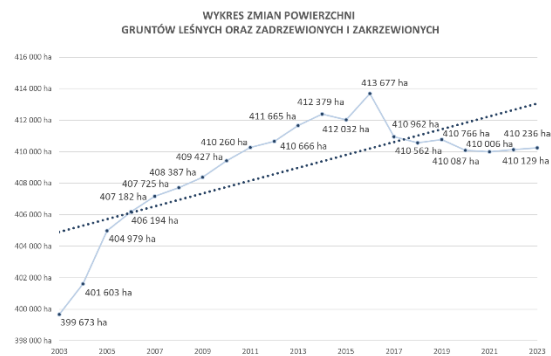
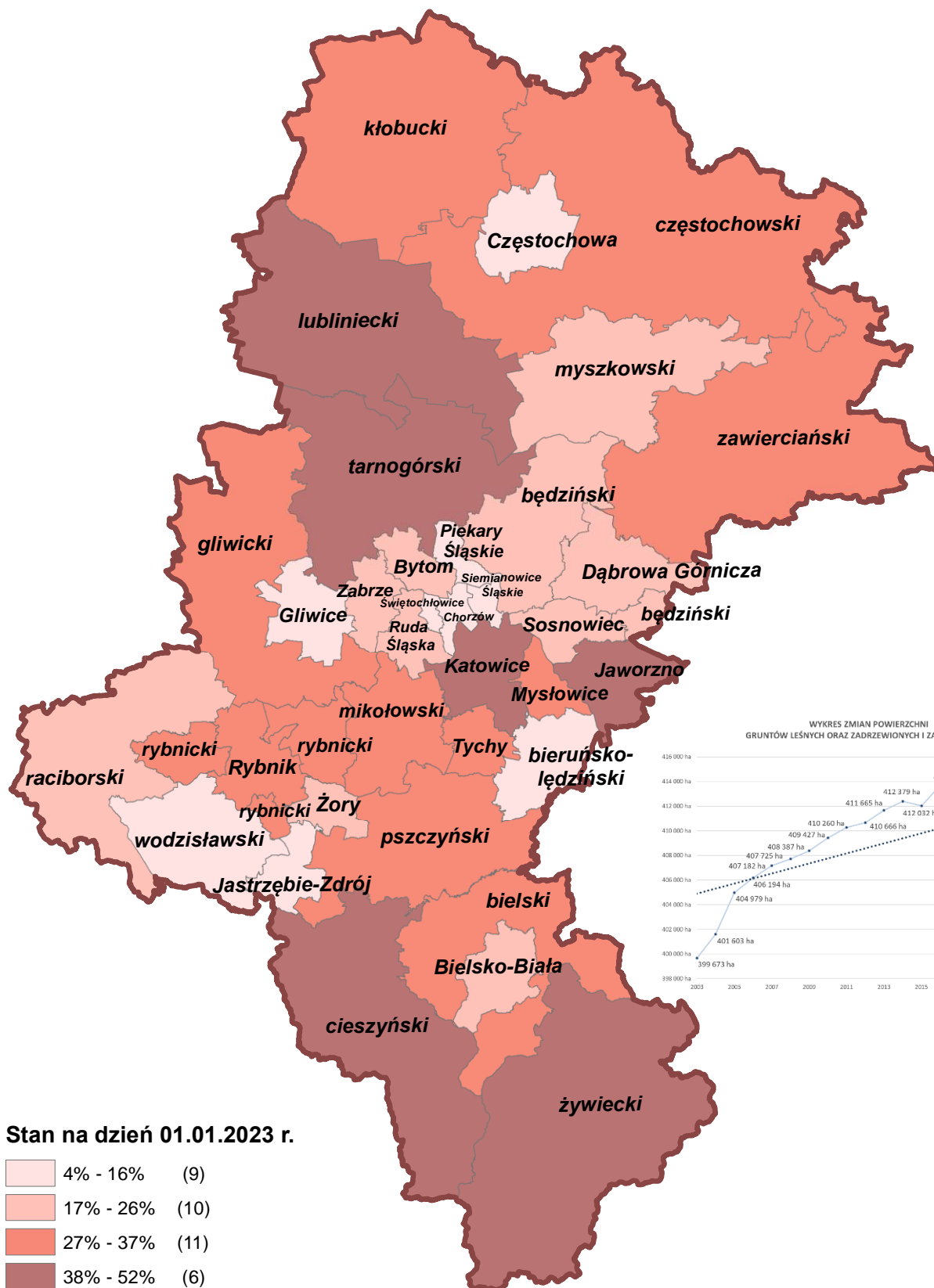
Struktura użytków gruntowych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2023 r.)

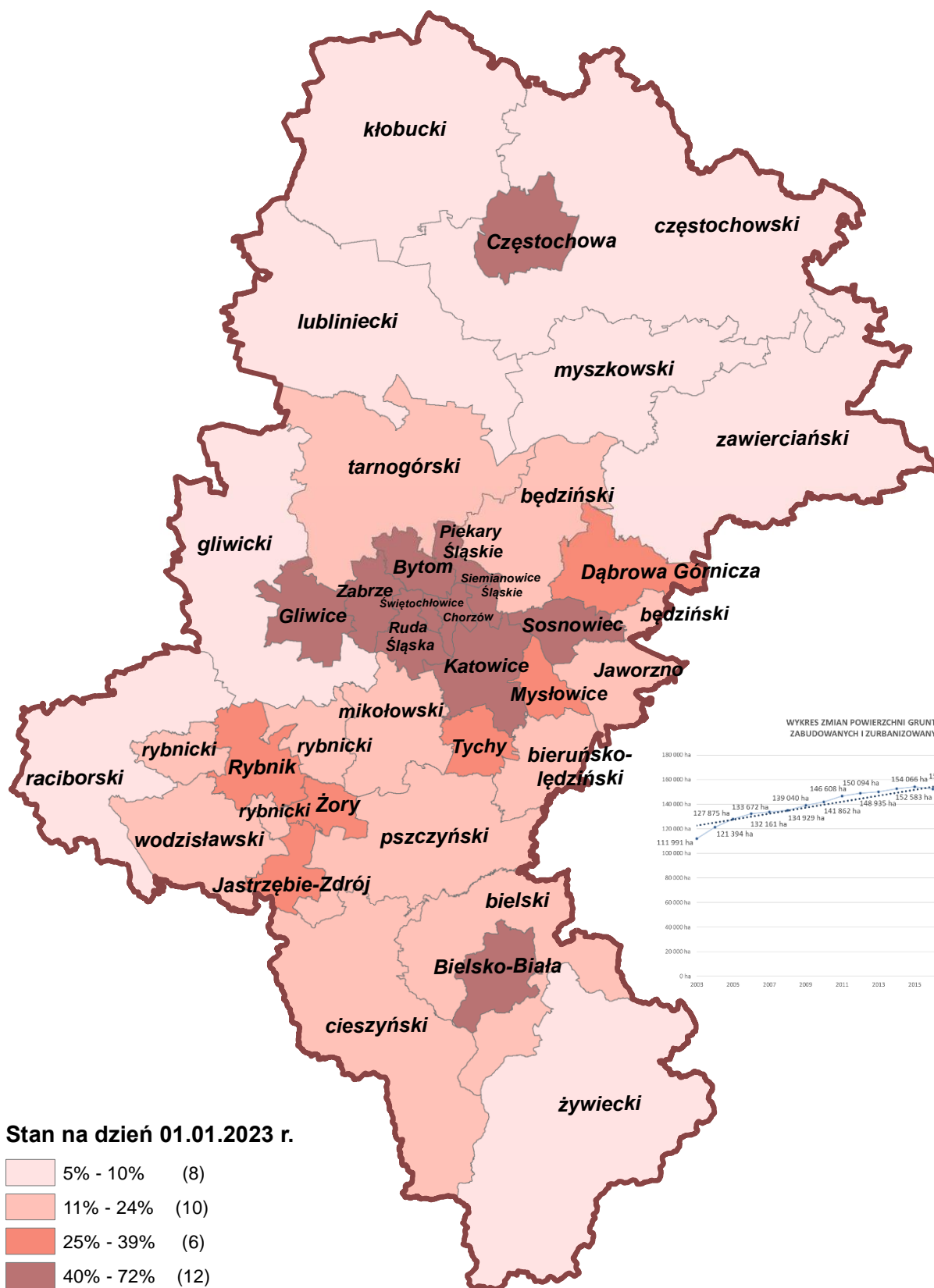
Udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

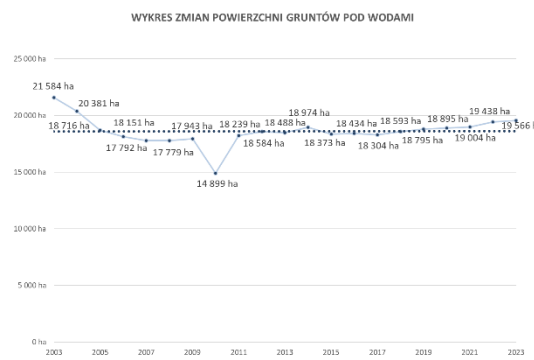
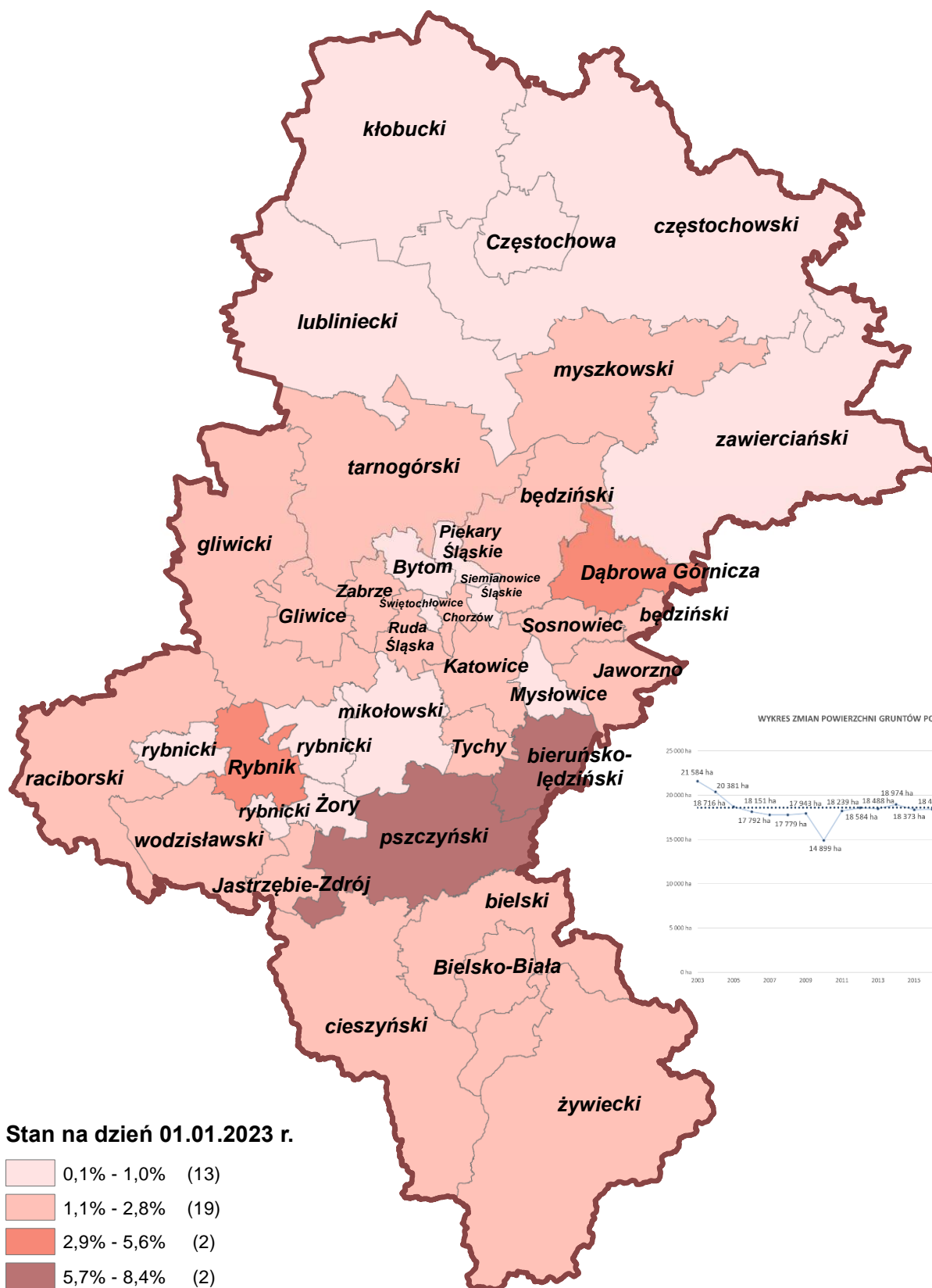
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

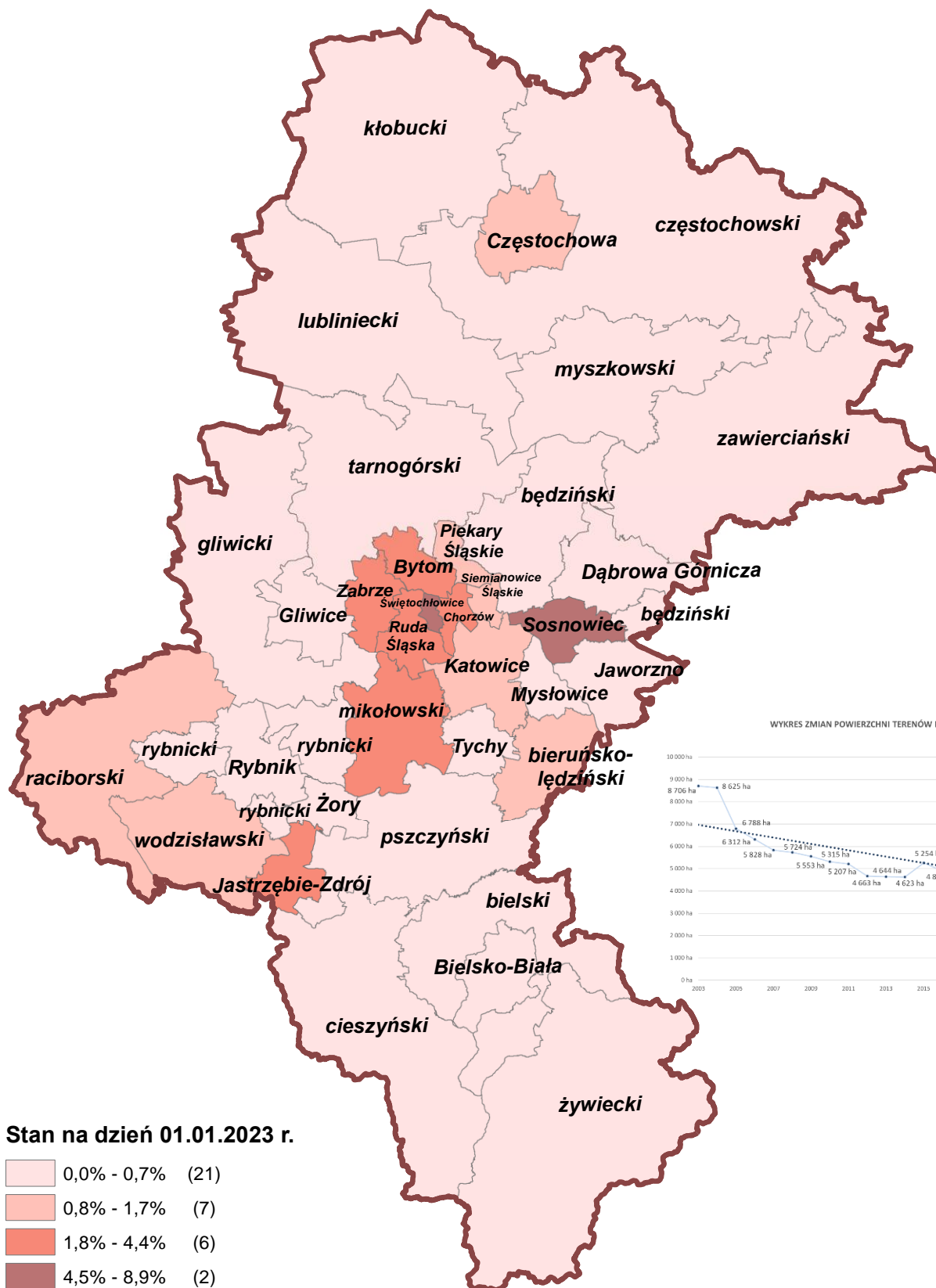
Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

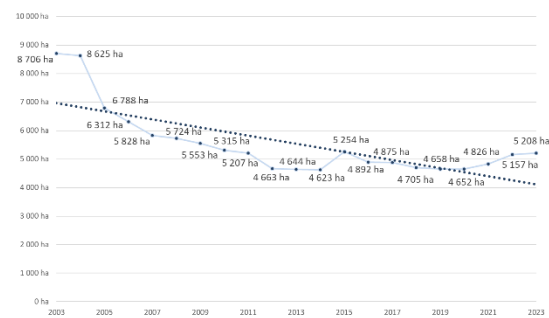
Udział gruntów pod wodami w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

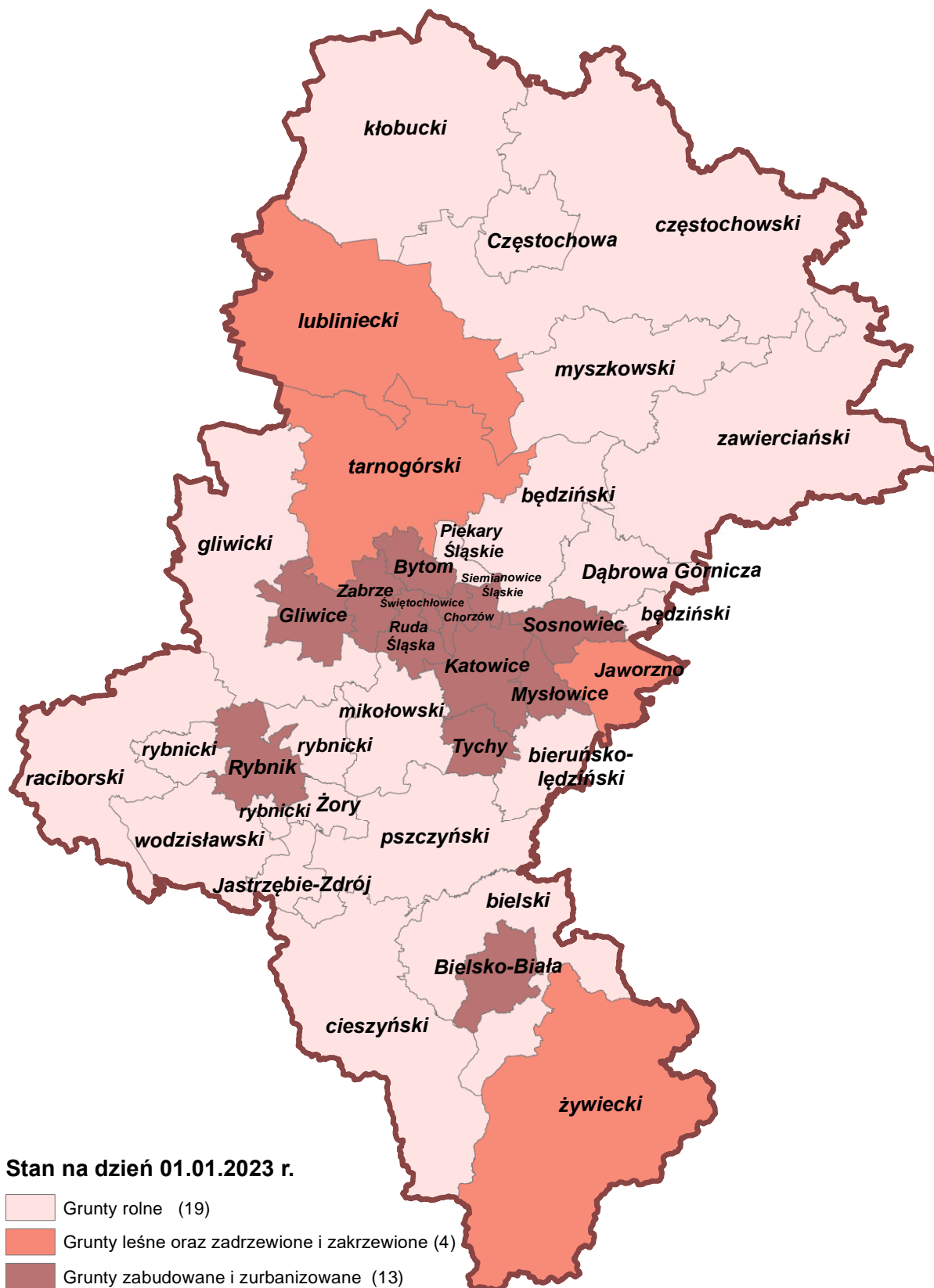
Udział terenów różnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

WYKRES ZMIAN POWIERZCHNI TERENÓW RÓŻNYCH

Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

ROZDZIAŁ V

ANALIZY AGRARNE NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN

Realizując zadania Marszałka Województwa, zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne na przestrzeni lat 2006-2023, wykonano Programy prac urządzeniowo-rolnych dla wybranych gmin z terenu województwa śląskiego.

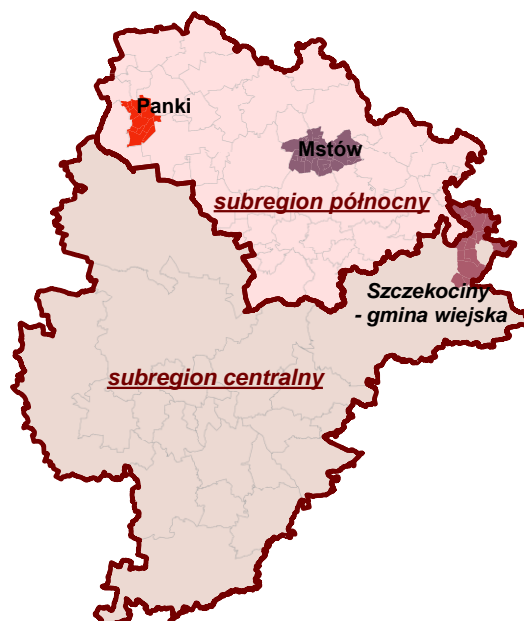
Programy prac urządzeniowo-rolnych gmin są rozwinięciem celów i zadań określonych w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i wspólnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego określają kierunki rozwoju gminy. Zawierają inwentaryzację stanu istniejącego przestrzeni wiejskiej, dzięki której możliwe jest zaplanowanie niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych czyli takich zabiegów techniczno-organizacyjnych uwzględniających uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne, prawne i społeczne, które mają na celu dostosowanie struktury przestrzennej obszarów wiejskich do potrzeb organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Programy pozwalają na wskazanie działań zmierzających do poprawy warunków życia na danym terenie, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz określają koszty i źródła pozyskania pomocy finansowej na realizację założonych przedsięwzięć.

Jednocześnie wykonane Programy prac urządzeniowo-rolnych dostarczają szczegółowych informacji w zakresie zachodzących zmian strukturalnych wpływających bezpośrednio na rozwój obszarów wiejskich.

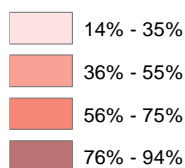
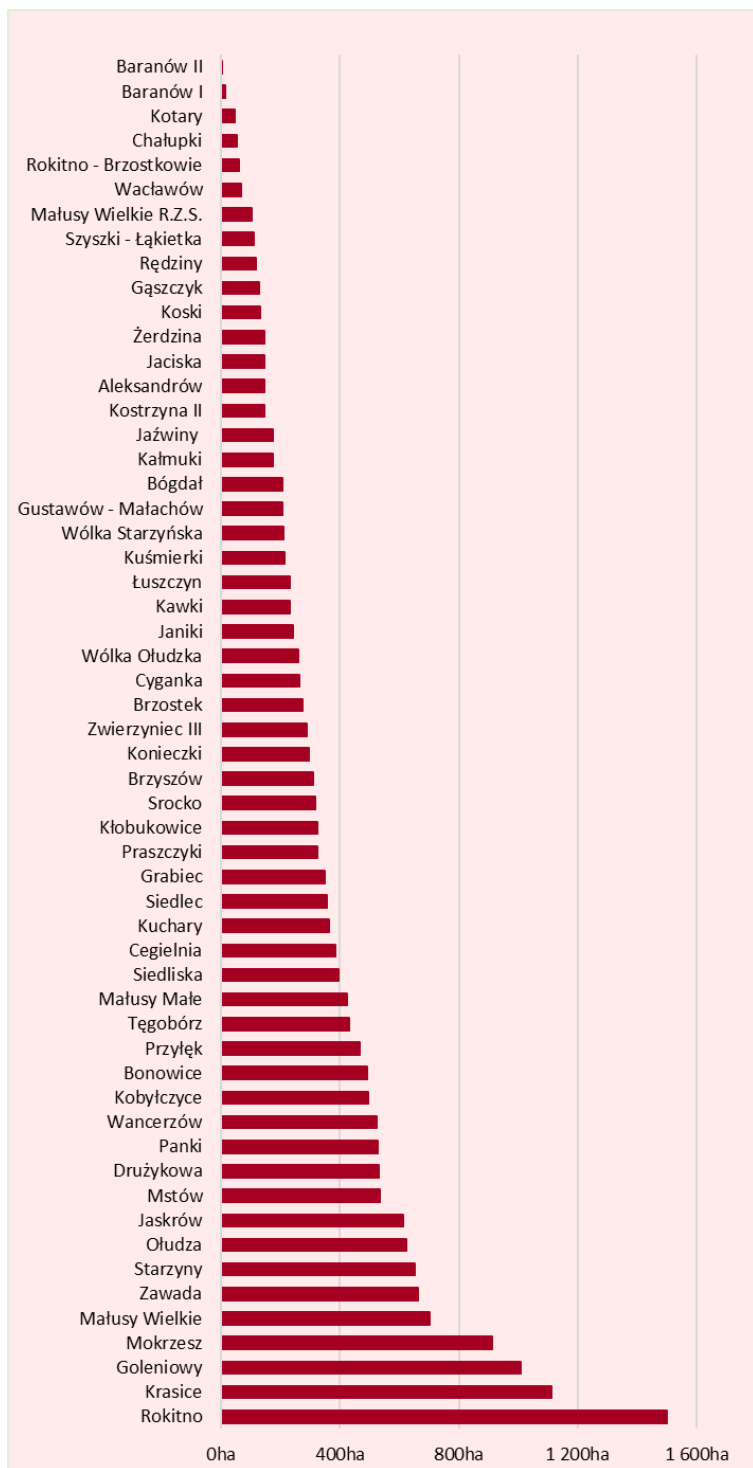
W niniejszym rozdziale do analizy struktury agrarnej gmin wykorzystano opracowane Programy prac urządzeniowo-rolnych dla:

- Gminy Panki powiat kłobucki,
- Gminy Mstów powiat częstochowski,
- Gminy Szczekociny - obszar wiejski powiat zawierciański.

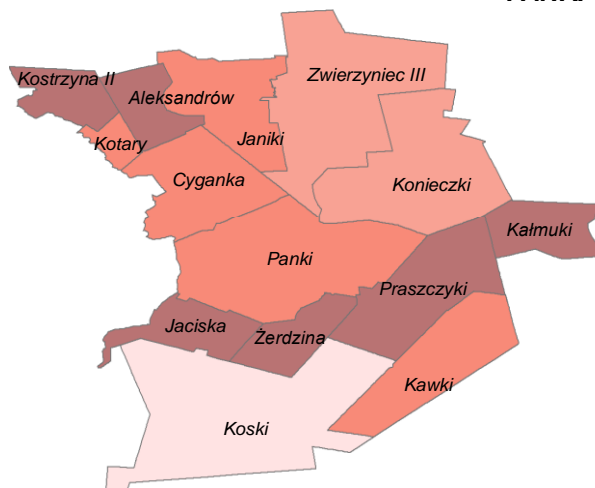
Zebrane informacje dały możliwość przedstawienia i porównania struktury agrarnej wybranych gmin województwa śląskiego.

Struktura użytków rolnych w obrębach wybranych gmin

PANKI

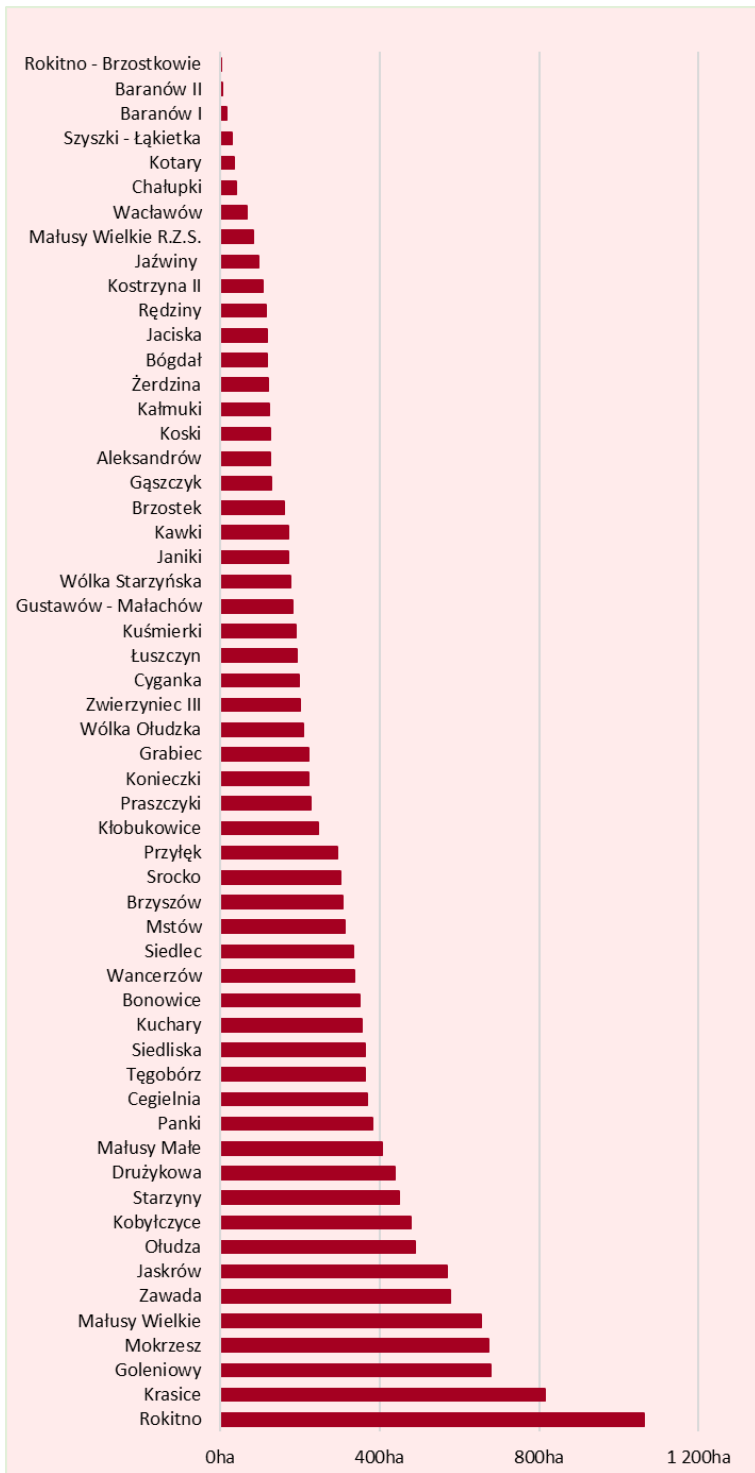
MSTÓW

SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Struktura gruntów ornych w obrębach wybranych gmin

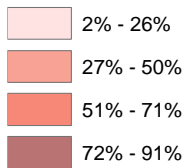
PANKI

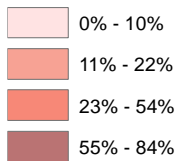
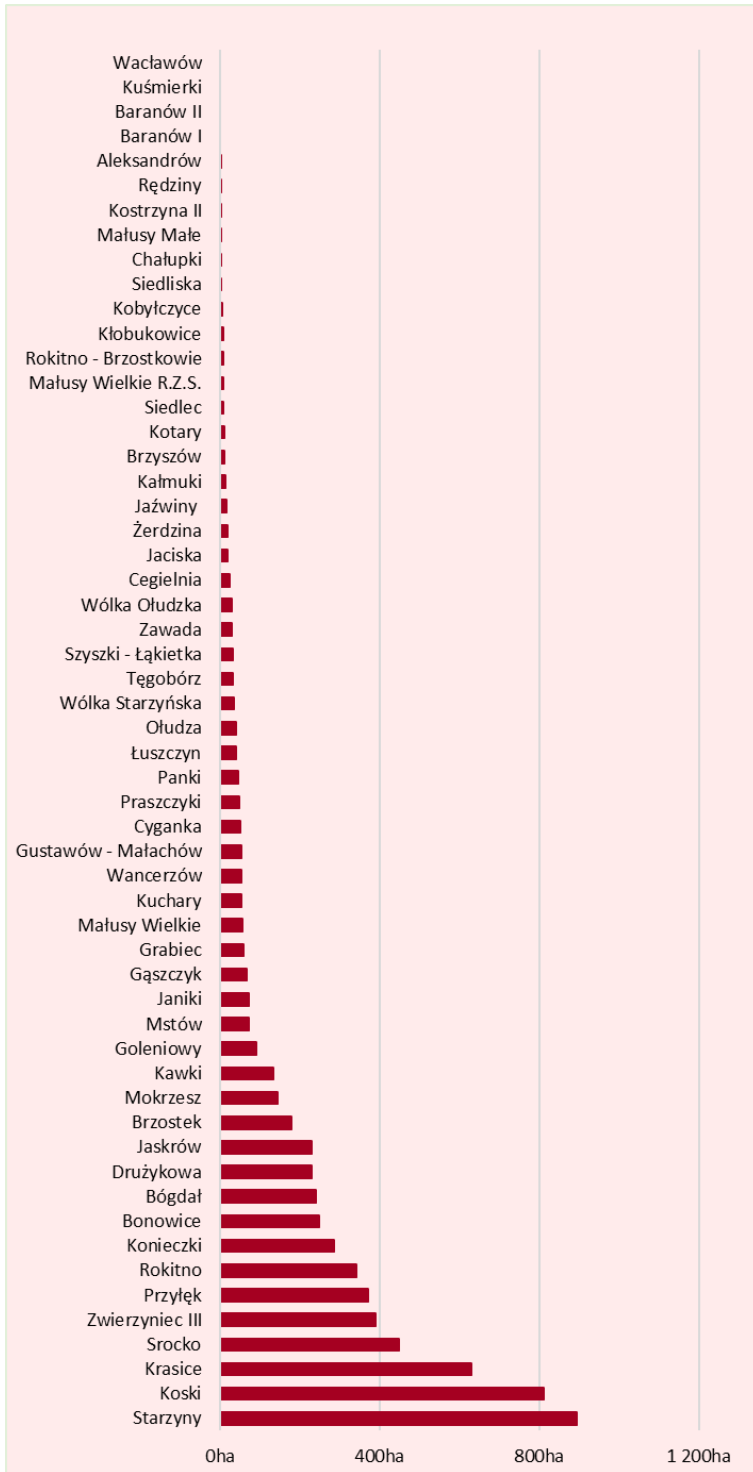
MSTÓW

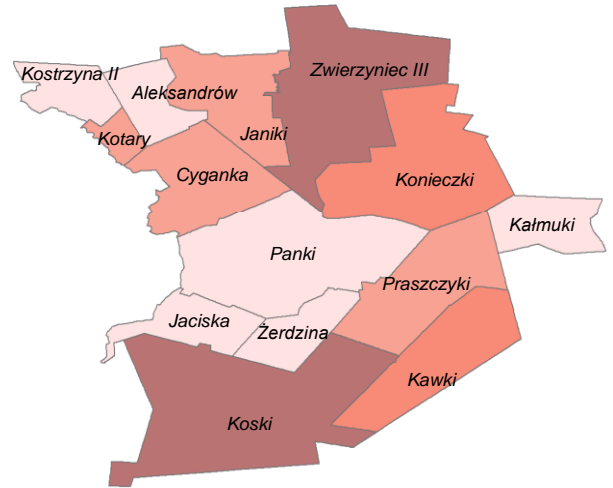
SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Struktura gruntów leśnych w obrębach wybranych gmin

PANKI

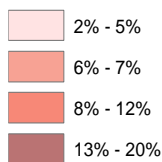
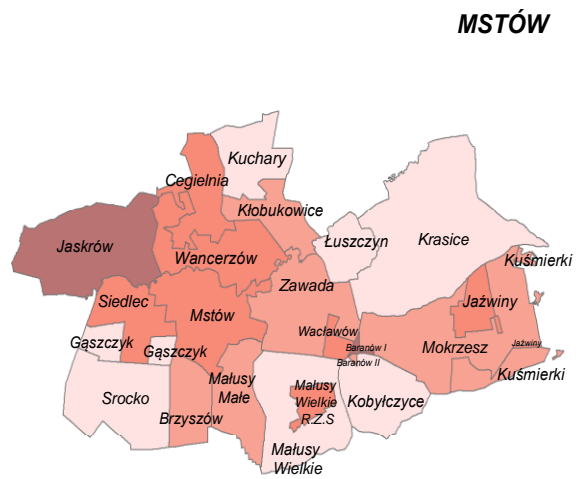
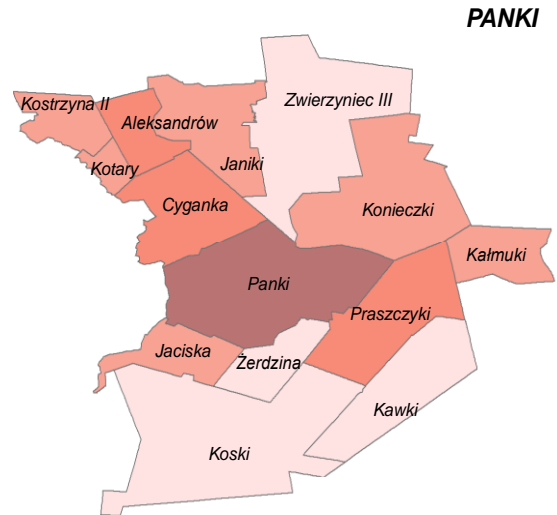
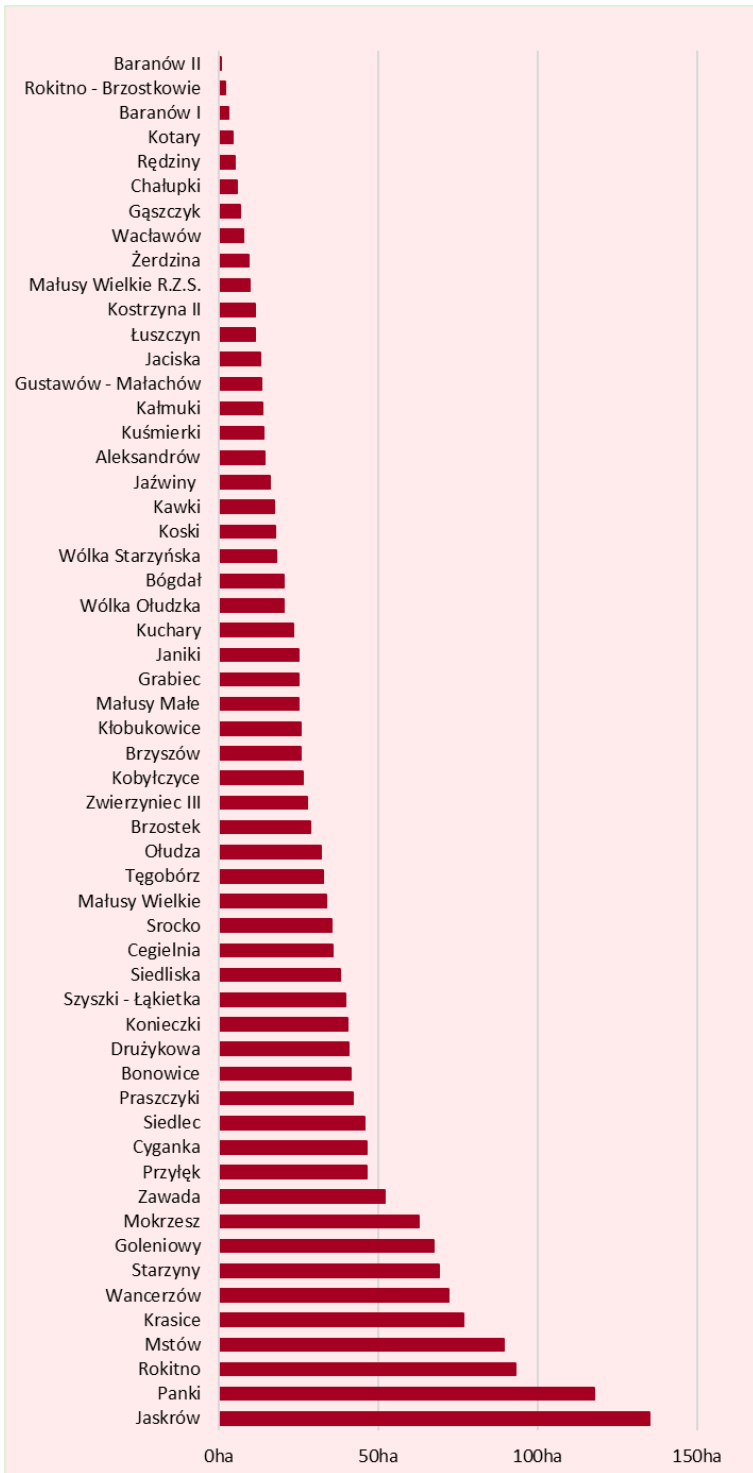
MSTÓW

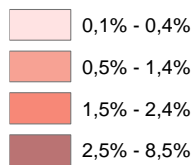
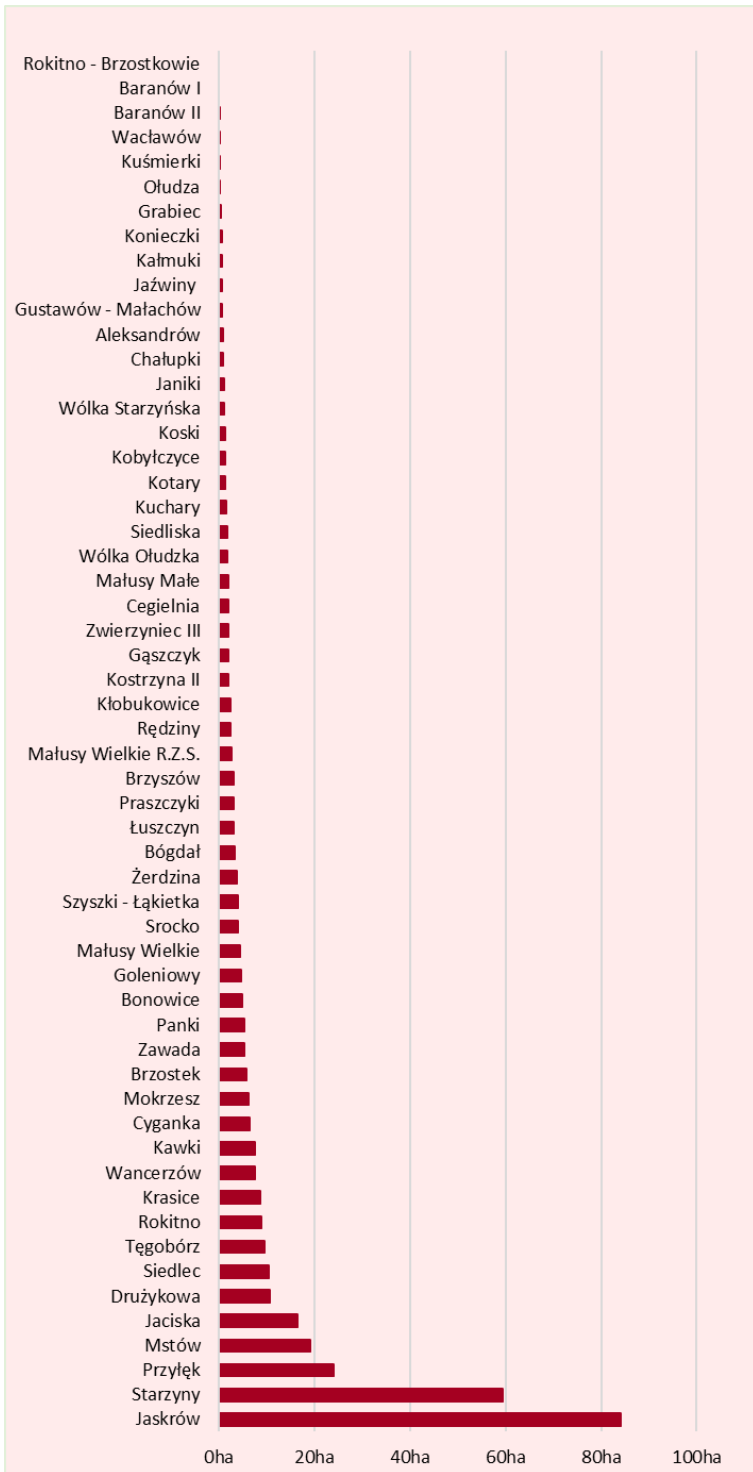
SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w obrębach wybranych gmin

Struktura nieużytków w obrębach wybranych gmin

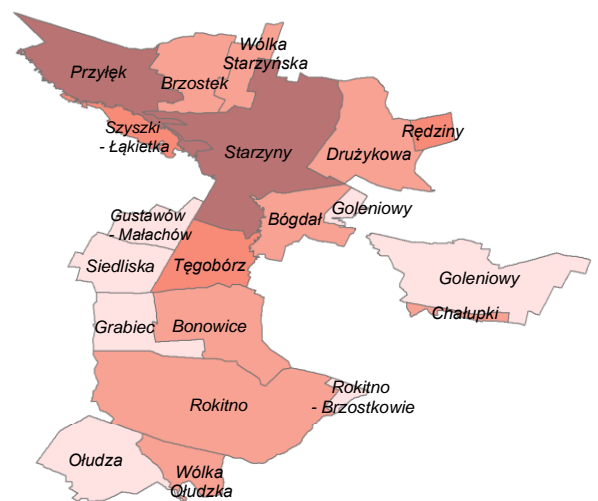
PANKI

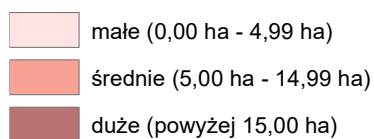
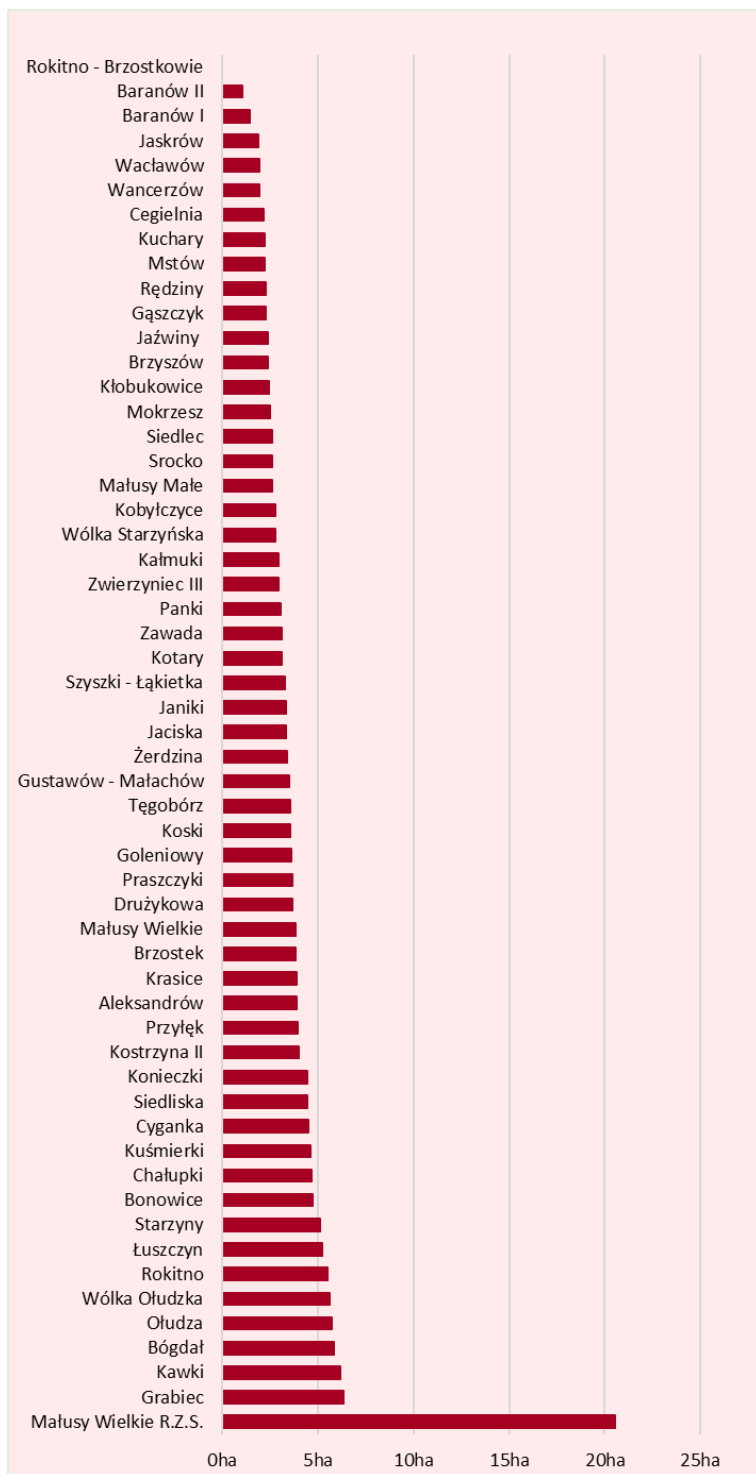
MSTÓW

SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych w obrębach wybranych gmin

PANKI

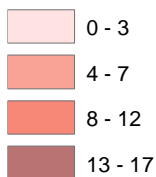
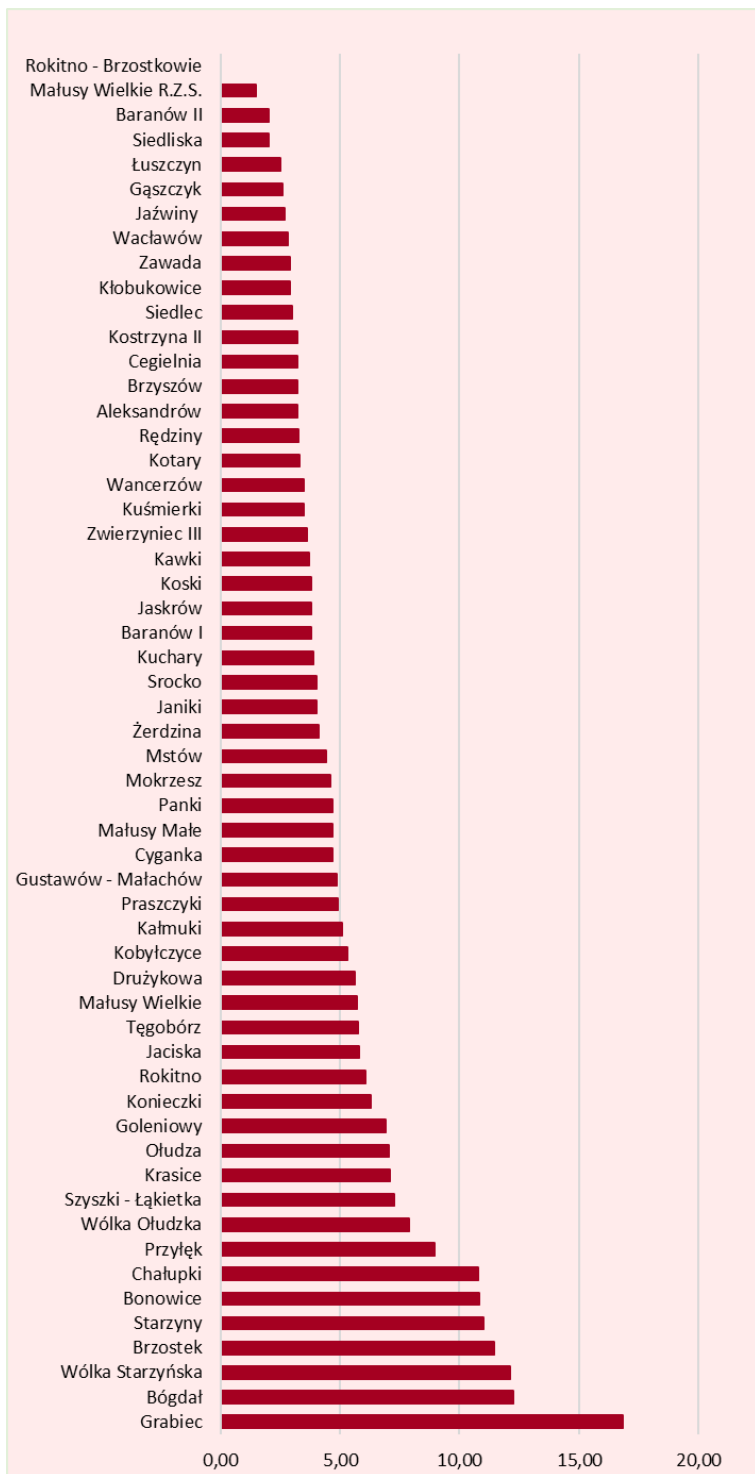
MSTÓW

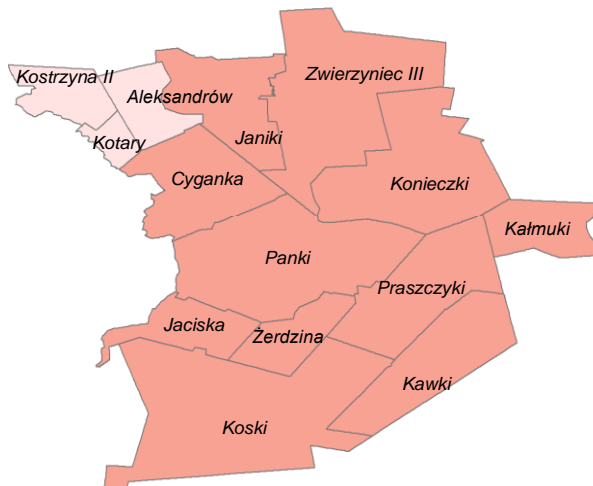
SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Średnia liczba działek w gospodarstwie w obrębach wybranych gmin

PANKI

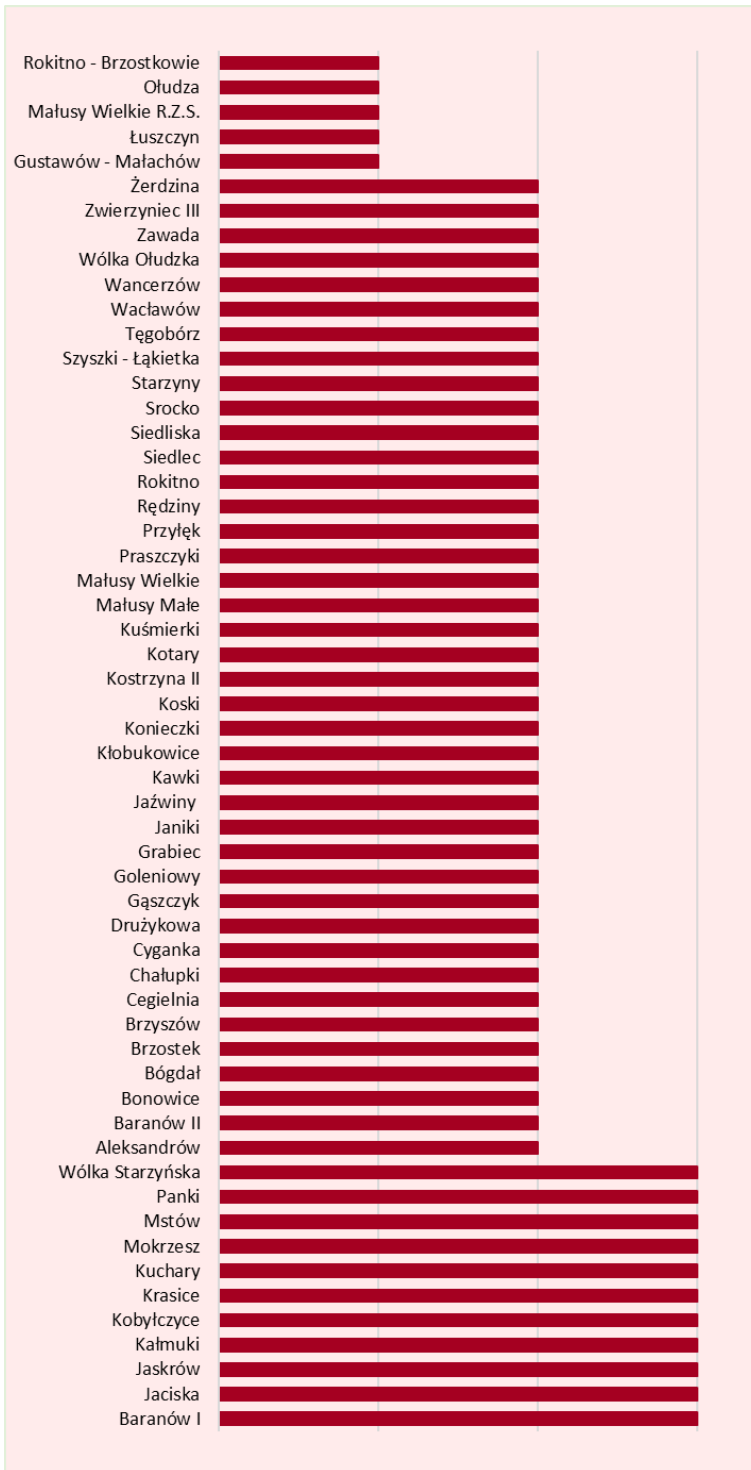
MSTÓW

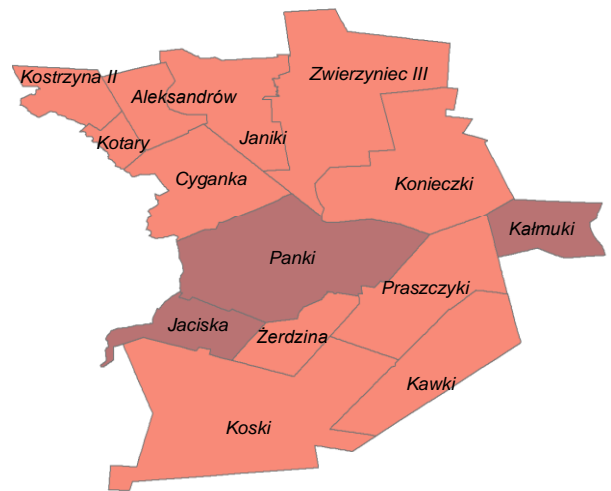
SZCZEKOCINY - gmina wiejska

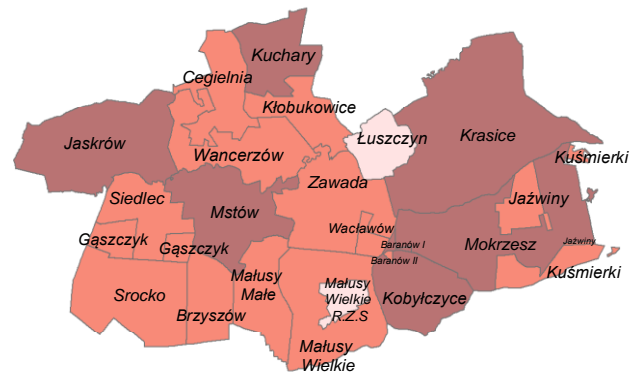
Zapotrzebowanie na prace scaleniowe w obrębach wybranych gmin

PANKI

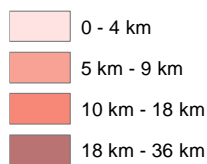
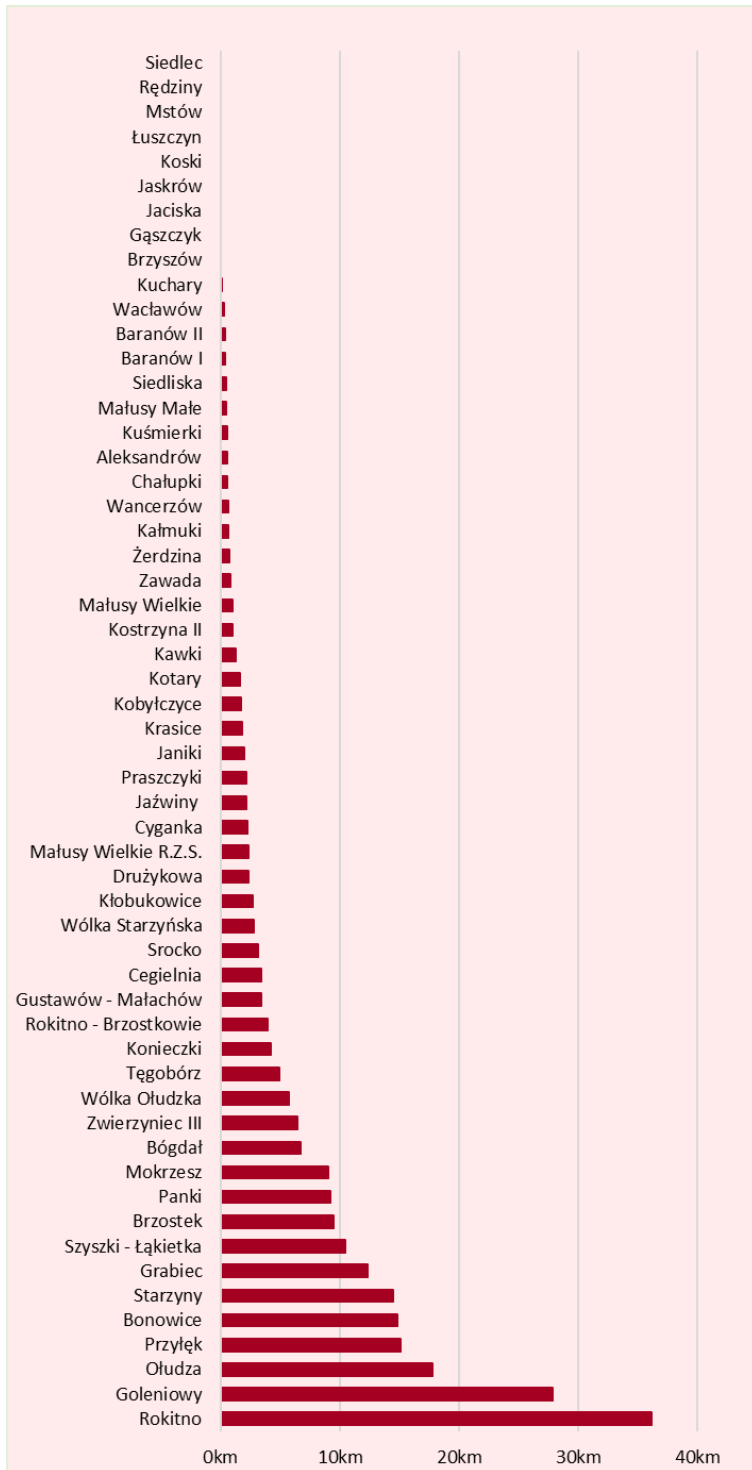
MSTÓW

SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Występowanie rowów melioracyjnych wymagających konserwacji w obrębach wybranych gmin

PANKI

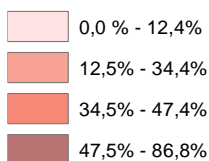
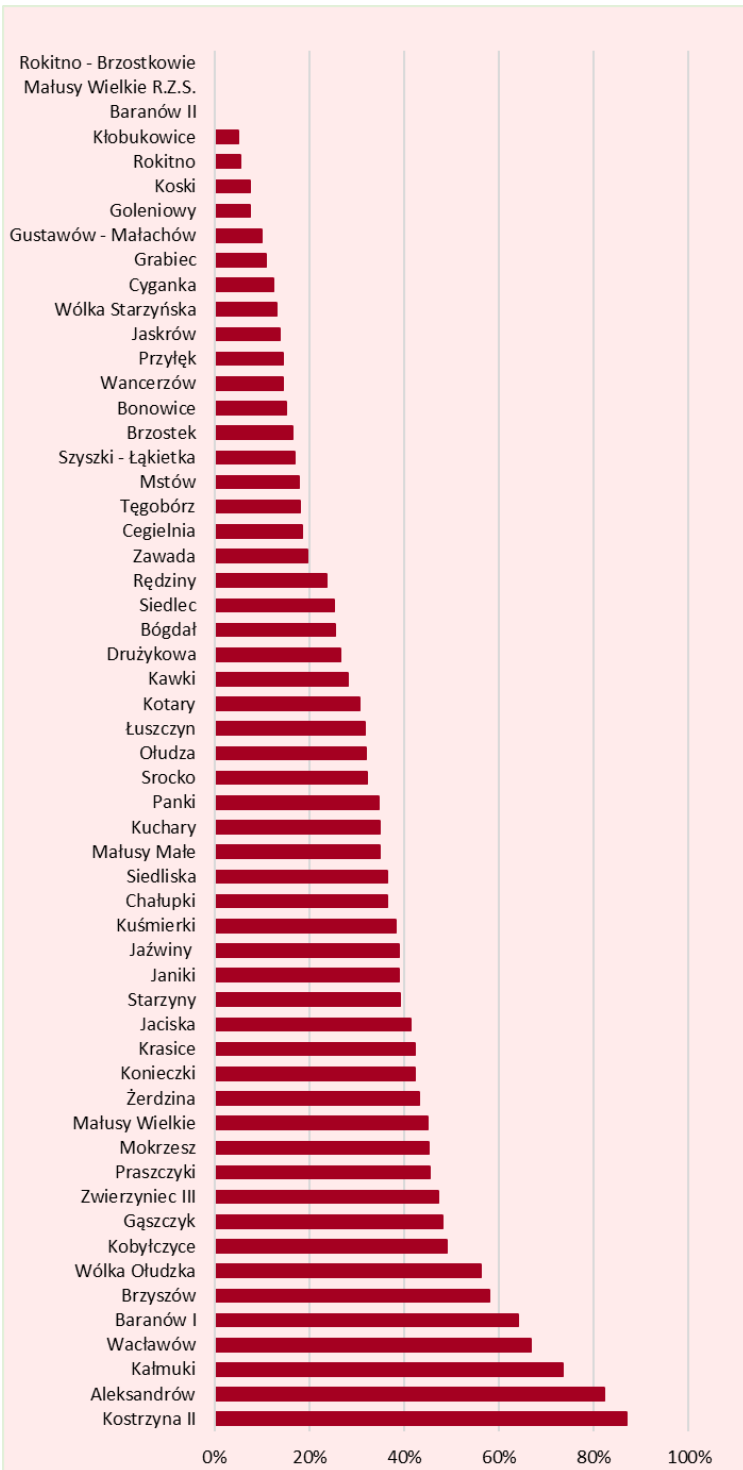
MSTÓW

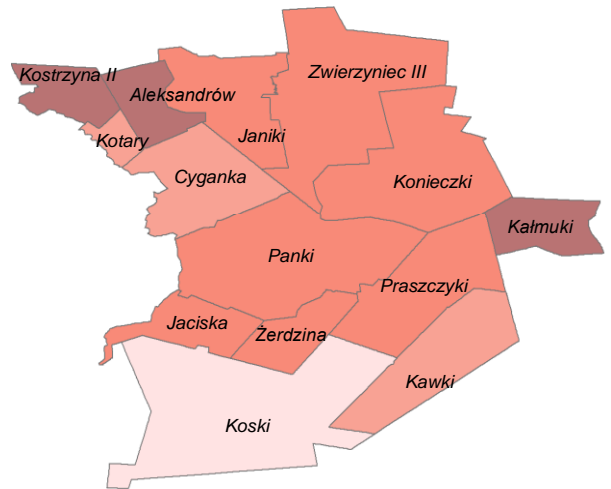
SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Występowanie dróg transportu rolnego wymagających przebudowy lub modernizacji w obrębach wybranych gmin (udział procentowy)

PANKI

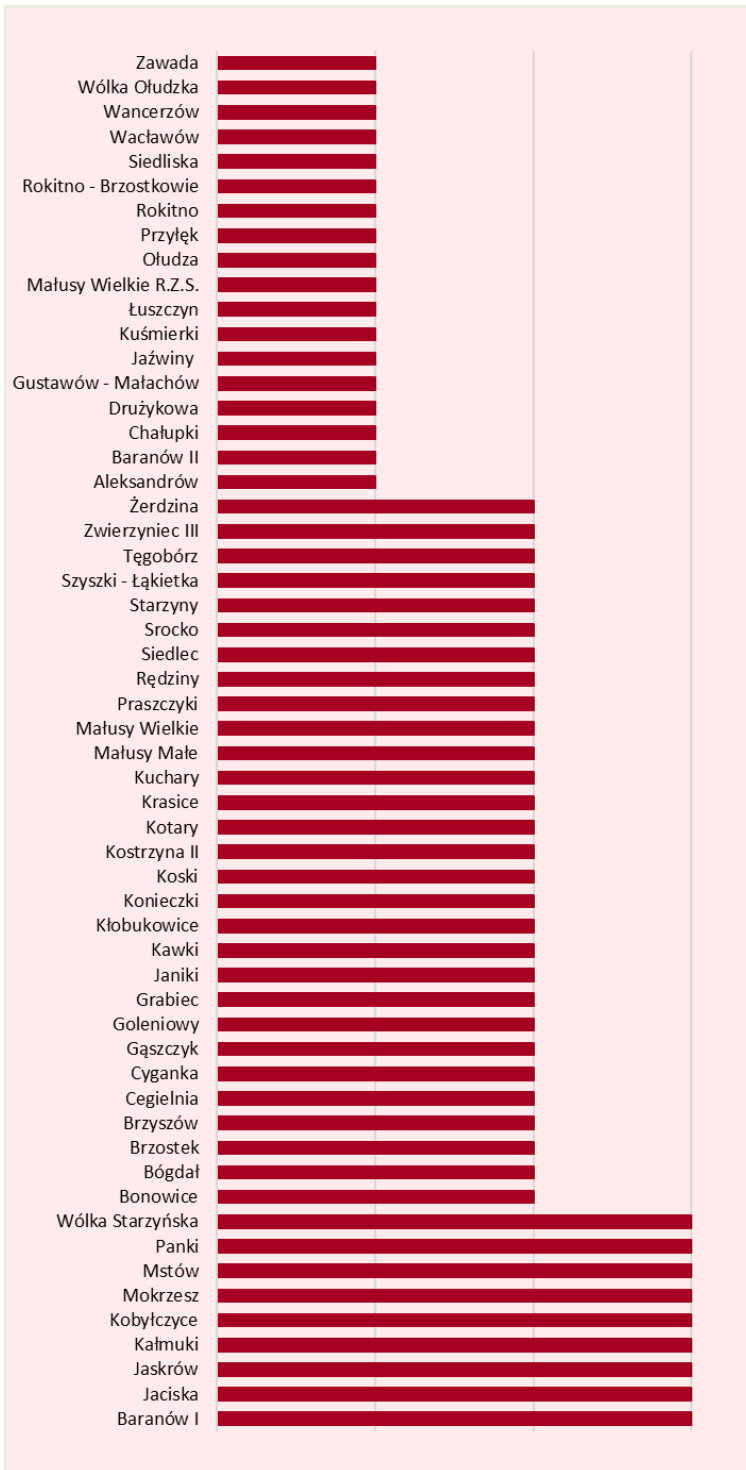
MSTÓW

SZCZEKOCINY - gmina wiejska

Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne w obrębach wybranych gmin

niskie
 średnie
 wysokie

PANKI

MSTÓW

SZCZEKOCINY - gmina wiejska

ROZDZIAŁ VI

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Aktualny układ zagospodarowania przestrzeni województwa śląskiego oraz jego powiatów, odzwierciedla przede wszystkim struktura użytkowania gruntów. Łączna powierzchnia ewidencyjna województwa śląskiego wg stanu na dzień 01.01.2023 r. wynosi 1 232 018 ha w tym:

- miasta na prawach powiatu 179 883 ha,
- powiaty ziemskie 1 052 135 ha.

W województwie znajduje się siedemnaście powiatów ziemskich i dziewiętnaście miast na prawach powiatu.

Największymi pod względem zajmowanego obszaru są powiaty:

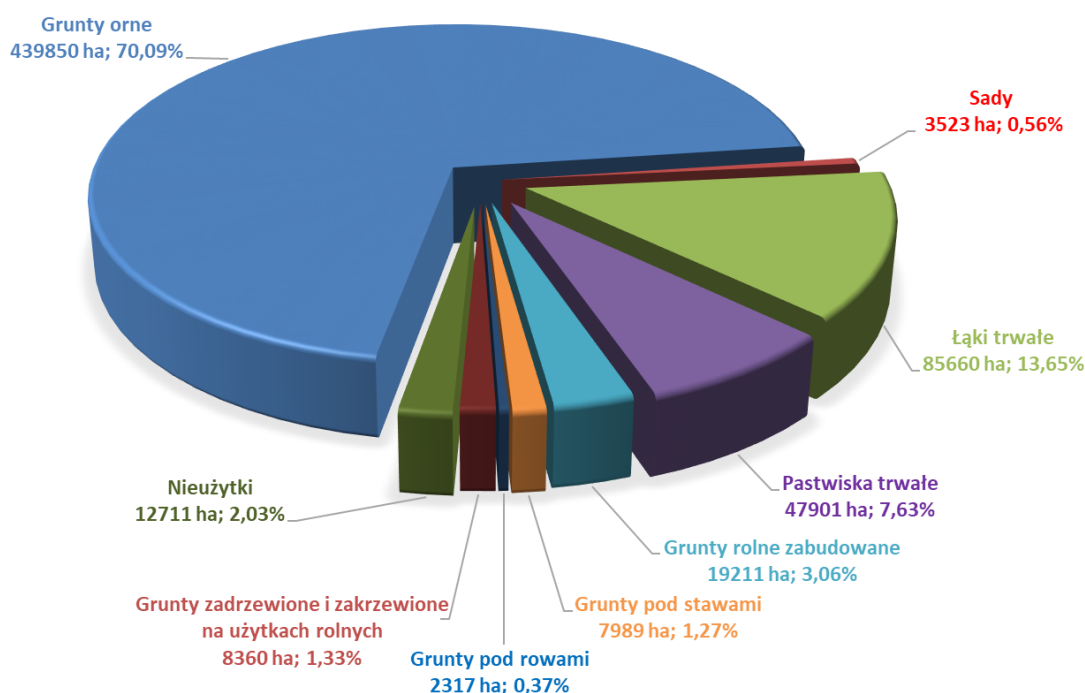
częstochowski,
żywiecki,
zawierciański.

Grunty rolne są dominującą formą wykorzystania ziemi w województwie śląskim. Zajmują one obecnie łącznie 627 522 ha, co stanowi 50,93 % powierzchni ogólnej. W latach 2002-2015 powierzchnia gruntów rolnych w województwie śląskim sukcesywnie malała. W 2016 i 2017 roku odnotowano wzrost powierzchni gruntów rolnych, jednak ta tendencja była chwilowa i wynikała ze zmiany struktury użytków gruntowych wprowadzonej w rozporządzeniu z dnia 29 marca 2001 r. Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa w sprawie ewidencji gruntów i budynków. Na przestrzeni kolejnych lat tj. od 2018 do 2023 r. znów widoczna jest tendencja spadkowa powierzchni gruntów rolnych. W 2023 r. spadek w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 2 261 ha tj. 0,18 % powierzchni ewidencyjnej województwa.

Znaczny udział gruntów rolnych w granicach administracyjnych miast wyróżnia województwo śląskie w skali kraju. Największy odsetek gruntów rolnych z miast na prawach powiatu jest w Jastrzębiu-Zdrój i wynosi w 2023 roku 55,46 %. Natomiast największy odsetek gruntów rolnych w powiatach na poziomie powyżej 60% w 2023 roku występuje w :

powiecie myszkowskim	67,42 %
powiecie kłobuckim	64,99 %
powiecie częstochowskim	63,60 %
powiecie wodzisławskim	62,76 %
powiecie raciborskim	62,56 %
powiecie zawierciańskim	62,24 %

Struktura gruntów rolnych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2023 r.)

W strukturze użytkowania gruntów rolnych w województwie śląskim dominują grunty orne, które zajmują 439 850 ha (70,09%). Jest to również największa powierzchnia w strukturze wszystkich użytków gruntowych i stanowi 35,7 % powierzchni województwa. Jednak w stosunku do roku ubiegłego stan gruntów ornyczych zmniejszył się o 1 179 ha. Mniejszy areał gruntów rolnych stanowią kolejno łąki trwałe (85 660 ha 13,65%), których stan w stosunku do roku ubiegłego zmniejszył się o 165 ha i pastwiska trwałe (47 901 ha 7,63%) których stan zmniejszył się o 442 ha. Dość duży jest udział gruntów rolnych zabudowanych, których stan w porównaniu do zeszłego roku zmniejszył się o 430 ha i obecnie wynosi 19 211 ha (3,06%) oraz sadów, które zajmują 3 523 ha (0,56 %), a których stan się nie zmienił.

Lasy na terenie województwa śląskiego rozmieszczone są nierównomiernie. Powierzchnia lasów w województwie śląskim w porównaniu z zeszłym rokiem uległa zwiększeniu o 104 ha i wynosi obecnie 404 156 ha, co stanowi 32,80% powierzchni ogólnej województwa.

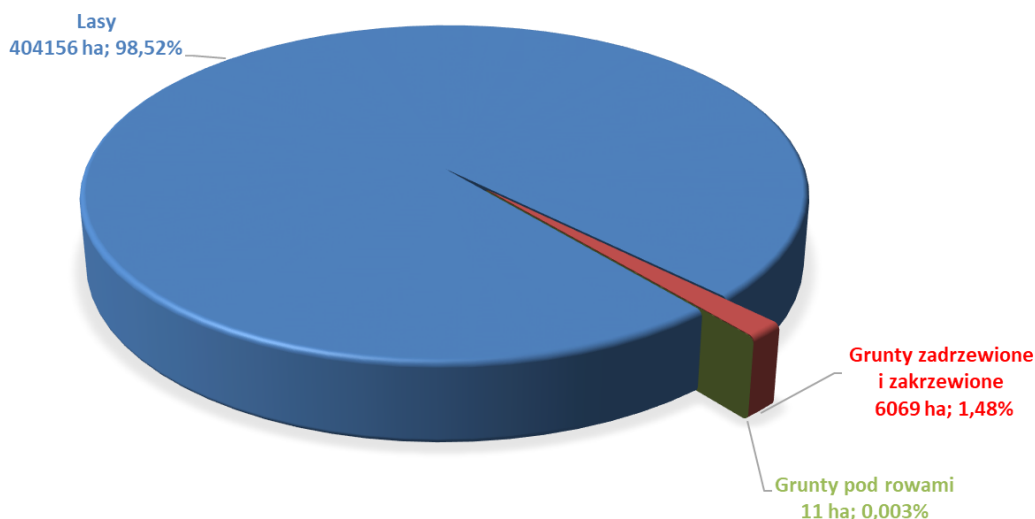
Powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w porównaniu z zeszłym rokiem uległa zmniejszeniu o 5 ha i wynosi obecnie 6 069 ha, jest to 0,49% ogólnej powierzchni województwa.

Łączna powierzchnia lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na przestrzeni ostatniego roku uległa zwiększeniu o 107 ha i wynosi 410 236 ha, co stanowi 33,30 % powierzchni województwa.

Największy udział gruntów leśnych w powierzchni ogólnej (42,68% - 52,25%) występuje w powiatach:

żywieckim 52,25%,
tarnogórskim 52,18%,
lublinieckim 51,22%,
m. Katowice 42,68%.

Struktura gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2023 r.)

Trzecią z kolei co do wielkości formą wykorzystania ziemi są grunty zabudowane i zurbanizowane, które zajmują 169 486 ha, czyli 13,76 % powierzchni województwa a ich powierzchnia w porównaniu z zeszłym rokiem wzrosła o 2 047 ha.

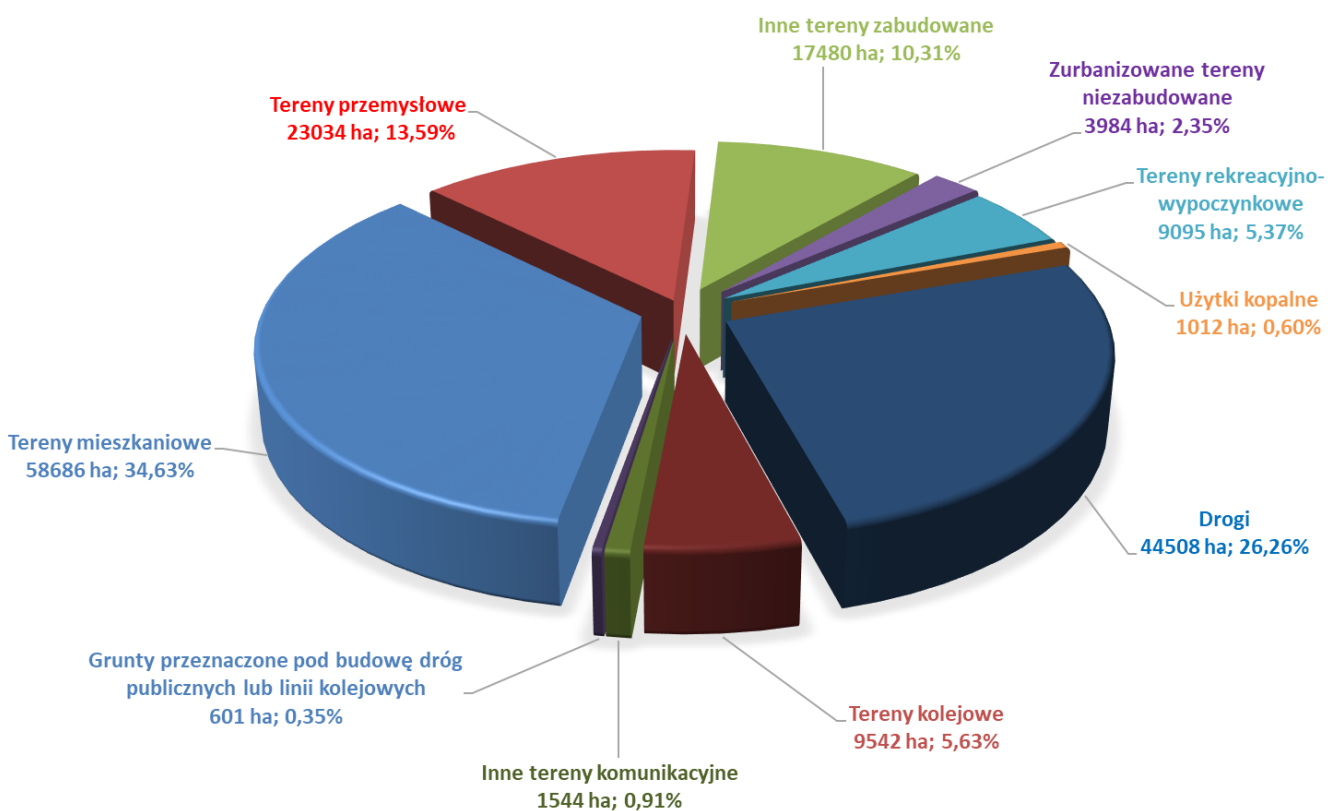
Największą grupę gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowią tereny mieszkalne 58 686 ha (34,63 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych), a ich powierzchnia na przestrzeni ostatniego roku wzrosła o 1 591 ha oraz drogi 44 508 ha (26,26 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych), których powierzchnia wzrosła o 205 ha.

Znacznie mniejszy w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych jest udział terenów przemysłowych, których powierzchnia wynosi 23 034 ha co stanowi 13,59% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Ich powierzchnia, w stosunku do roku ubiegłego, wzrosła o 187 ha. Kolejną grupę stanowią inne tereny zabudowane zajmujące 17 480 ha, co stanowi 10,31 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Ich powierzchnia

powiększyła się w roku bieżącym o 144 ha. Największy wzrost powierzchni w tym roku, aż o 383 ha, zanotowały tereny kolejowe których powierzchnia wynosi 9 542 ha; co stanowi 5,63 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Stosunkowo niewielki wzrost powierzchni, bo jedynie o 39 ha, wystąpił na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych. Ich powierzchnia wynosi 9 095 ha; co stanowi 5,37% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Najmniejszą powierzchnię gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zajmują grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych, których powierzchnia w stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 67 ha i wynosi 601 ha, co stanowi 0,35 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2023 r.)

Obok gruntów rolnych, gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w strukturze użytkowania ziemi wyodrębniamy inne grunty, do których zaliczamy, grunty pod wodami i tereny różne.

Grunty pod wodami w województwie śląskim zajmują 19 566 ha (czyli 1,59 % powierzchni województwa) i obejmują grunty pod wodami płynącymi i grunty pod wodami stojącymi. W stosunku do roku poprzedniego odnotowywano wzrost o 128 ha.

Tereny różne stanowią 0,42 % powierzchni województwa i obejmują 5 208 ha, ich powierzchnia wzrosła o 51 ha w stosunku do roku 2022 r.

Struktura własności gruntów w województwie śląskim wg stanu na dzień 01.01.2023 r. wskazuje przewagę sektora prywatnego, do którego należy 712 376 ha (57,82 % ogólnej powierzchni gruntów) a których powierzchnia w porównaniu z rokiem ubiegłym zmalała o 7 385 ha.

Do grup rejestrowych sektora prywatnego zaliczamy:

- grunty osób fizycznych;
- grunty spółdzielni;
- grunty kościołów i związków wyznaniowych,
- grunty wspólnot gruntowych,
- grunty spółek prawa handlowego,
- grunty innych podmiotów ewidencyjnych niewymienionych w pozostałych grupach rejestrowych.

Grunty sektora publicznego obejmują 519 642 ha, czyli 42,18 % ogółu gruntów województwa a ich powierzchnia w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 7 456 ha. Zaliczamy do nich:

- grunty Skarbu Państwa, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych;
- grunty gmin i związków międzygminnych lub metropolitalnych, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- grunty powiatów i związki powiatów włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- grunty województw, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste.

W 2023 roku w rękach sektora prywatnego znajduje się 87,54 % gruntów rolnych. W ostatnim roku własność sektora prywatnego zmalała o 4 613 ha i wynosi 549 307 ha. Wzrosła powierzchnia gruntów rolnych sektora publicznego o 2 351 ha do pow. 78 215 ha (co stanowi 12,46 %).

Grunty leśne, łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną, należą w przewadze do sektora publicznego obejmują 326 184 ha tj. 79,51 % powierzchni tych gruntów. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost o 1 417 ha. Do sektora prywatnego należy 20,49 % ww. gruntów (84 052 ha) odnotowano spadek o 1 310 ha.

Pozostałe grunty (m.in. zabudowane i zurbanizowane, pod wodami i tereny różne) o łącznej pow. 194 260 ha należą w 40,68 % do sektora prywatnego i w 59,32 % do sektora publicznego. W rękach sektora prywatnego znajduje się 79 017 ha pozostałych gruntów spadek o 1 462 ha w stosunku do roku ubiegłego, natomiast do sektora publicznego należy 115 243 ha co daje wzrost o 3 688 ha.